

STRATEGIA ROZWOJU GMINY DOBRA NA LATA 2026-2030

Przyszłość tej gminy to troska o wszystkich jej członków, otwartość na wyzwania, rozwój uwzględniający wszystkich. To będzie po prostu DOBRE miejsce do życia.

1. Wprowadzenie

1.1 UWARUNKOWANIA PRAWNE

Podstawę prawną do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Dobra na lata 2026-2030 stanowi Uchwała nr XXIV/123/2025 Rady Miejskiej w Dobrej z dnia 27 października 2025r. w sprawie szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy Dobra na lata 2026-2030, w tym trybu jej konsultacji.

Wpływ na zapisy i kształt dokumentu mają różne akty prawne, w tym w szczególności:

- Ustawa o samorządzie gminnym,
- Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju,
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne.

Struktura niniejszej strategii uwzględnia zapisy Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, która stanowi, że strategia rozwoju gminy zawiera wnioski z diagnozy oraz określa w szczególności¹:

- cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym,
- kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych,
- oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia,
- model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy,
- ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie dotyczące:
 - zasad ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu,

¹ Art. 10e pkt 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153)

- zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
- kierunków zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej,
- zasad lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- zasad lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego,
- kierunków rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej,
- zasad lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW,
- zasad lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- zasad kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej,
- zasad kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji;
- obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, wraz z zakresem planowanych działań,
- obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań,
- system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych,
- ramy finansowe i źródła finansowania.

Niniejsza strategia zawiera wszystkie obligatoryjne elementy, uwzględniając uwarunkowania gminy w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Dokument składa się z części tekstowej i graficznej. Zgodnie z art. 10e ust. 4 ustawy o samorządzie gminnym, w formie

graficznej przedstawia się model struktury funkcjonalno-przestrzennej, ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej oraz obszary strategicznej interwencji.

1.2 METODYKA OPRACOWANIA STRATEGII	
Analiza desk research	Analiza <i>desk research</i> to tzw. analiza danych zastanych. Polegała na przeanalizowaniu dostępnych danych statystycznych i jakościowych znajdujących się w innych dokumentach diagnostycznych, strategicznych oraz statystykach udostępnianych przez m.in. Główny Urząd Statystyczny i Powiatowy Urząd Pracy. Zebrane dane wyselekcjonowano pod kątem przydatności do diagnozy - stanowiły podstawę do wypracowania wniosków na temat badanego obszaru.
Badania ilościowe	Partycypacja społeczna w dokumentach strategicznych jest niezwykle ważna, gdyż pozwala na poznanie opinii mieszkańców na temat funkcjonowania gminy. Rozpoznanie realnych potrzeb mieszkańców, widocznych deficytów oraz oczekiwań pozwala na trafne zidentyfikowanie kierunków działań oraz przedsięwzięć do realizacji. W celu poznania opinii mieszkańców zdecydowano się na przeprowadzenie ankiety w formie papierowej i elektronicznej. W badaniu udział wzięło 145 mieszkańców, którzy zostali poproszeni o ocenę funkcjonowania gminy w poszczególnych obszarach tematycznych i wskazanie priorytetów rozwoju Gminy.
Badania jakościowe	Wybraną formą badań jakościowych były warsztaty strategiczne moderowane przez ekspertów, będących wykonawcą dokumentu. Zostały przeprowadzone w celu zebrania pogłębionych informacji na temat zachodzących zmian oraz uwarunkowań rozwojowych mających wpływ na Gminę Dobra. Dzięki warsztatom uzyskano również informację na temat priorytetów i zadań kluczowych do realizacji.
Analiza SWOT	Analiza SWOT to narzędzie strategiczne, które pozwala ocenić mocne i słabe strony (wewnętrzne czynniki) oraz szanse i zagrożenia (zewnętrzne czynniki) dotyczące rozwoju gminy. Analiza SWOT stanowiła punkt wyjścia do sformułowania celów i kierunków rozwoju zawartych w dokumencie.
Opracowanie misji i wizji	Misja nakreśla ogólny kierunek działań władz gminy, cel nadrzędny i jest uzasadnieniem przyjęcia określonych celów strategicznych. Wizja stanowi natomiast opis pożądanego stanu gminy w perspektywie długookresowej.
Sformułowanie celów i kierunków działań	Cele strategiczne zostały sformułowane na podstawie wniosków z przeprowadzonej diagnozy oraz analizy SWOT. Stanowią również wypadkową wniosków wynikających z badania ankietowego oraz wypracowanych podczas warsztatów. Są odpowiedzią na realne problemy, deficyty i wyzwania zdiagnozowane w gminie, jak również zmieniające się uwarunkowania. Wynikają one bezpośrednio z wypracowanej misji i wizji Gminy Dobra.

Opracowanie modelu funkcjonalno-przestrzennego	Model struktury funkcjonalno-przestrzennej to graficzne przedstawienie założeń zawartych w dokumencie. Przedstawia główne elementy strategii i planowane zmiany, a jego opracowanie w formie graficznej sprawia, że jest bardziej przystępny w odbiorze.
Opracowanie części wdrożeniowej	W tej części skupiono się na mechanizmach monitoringu, ewaluacji i aktualizacji strategii. Ponadto, rozdział ten zawiera informacje na temat podmiotów zaangażowanych w realizację strategii, ich roli oraz porusza kwestie dotyczące zasad współpracy, a także wskazuje potencjalne źródła finansowania.
Przeprowadzenie procedury środowiskowej	Zapisy strategii zostały zweryfikowane przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu w kontekście oddziaływania zaplanowanych działań i ich wpływu na środowisko. Dzięki temu możliwe było ocenienie, czy zaplanowane przedsięwzięcia uwzględniają w stopniu wystarczającym kwestie środowiskowe oraz czy możliwe jest odstępianie od przeprowadzenia prognozy oddziaływania na środowisko.

2. SYNTEZA DIAGNOZY

2.1 PODSTAWOWE INFORMACJE O GMINIE DOBRA

Gmina Dobra została utworzona uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej w Poznaniu z dniem 29 grudnia 1972 roku z siedzibą Gminnej Rady Narodowej w Dobrej w powiecie tureckim.

Gmina Dobra położona jest w powiecie tureckim we wschodniej części makroregionu Niziny Południowowielkopolskiej. Krajobraz gminy definiują trzy spośród trzynastu mezoregionów tej niziny:

- Wysoczyzna Turecka zajmuje środkową i zachodnią część Gminy;
- Kotlina Kolska zajmuje północno – wschodnią część Gminy (dolina Warty);
- Kotlina Sieradzka południowo – wschodnią część Gminy.

Krajobraz Gminy definiują również Dolina Warty, Dolina rzeki Teleszyny oraz sztuczny zbiornik retencyjny Jeziorsko, który jest tylko częściowo położony w granicach administracyjnych Gminy Dobra. W związku z powyższym Gmina posiada duże walory przyrodniczo- krajobrazowe.

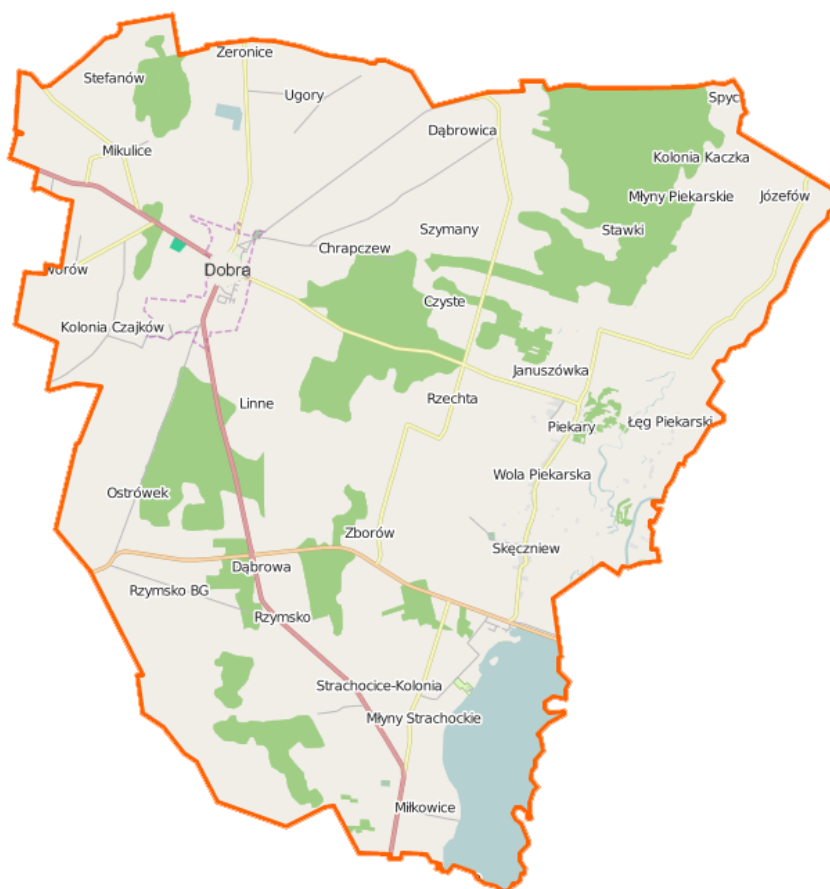
Gmina Dobra graniczy z 8 gminami:

- Przykona (od północy);

- Uniejów (od północnego - wschodu);
- Poddębice (od wschodu);
- Pęczniew (od południowego - wschodu);
- Warta (od południa);
- Goszczanów (od południa);
- Kawęczyn (od zachodu);
- Turek (od południowego - zachodu).

Gmina Dobra jest gminą o charakterze miejsko-wiejskim, ma bardzo dobre położenie w stosunku do większych ośrodków miejskich. Od Łodzi jest oddalona o ok 70 km, a od Poznania ok 150 km. Głównym ośrodkiem administracyjnym, handlowym i gospodarczym gminy jest miasto Dobra. Gmina zajmuje powierzchnię 132 km², w tym miasto 1,8 km².

Rysunek 1. Gmina Dobra

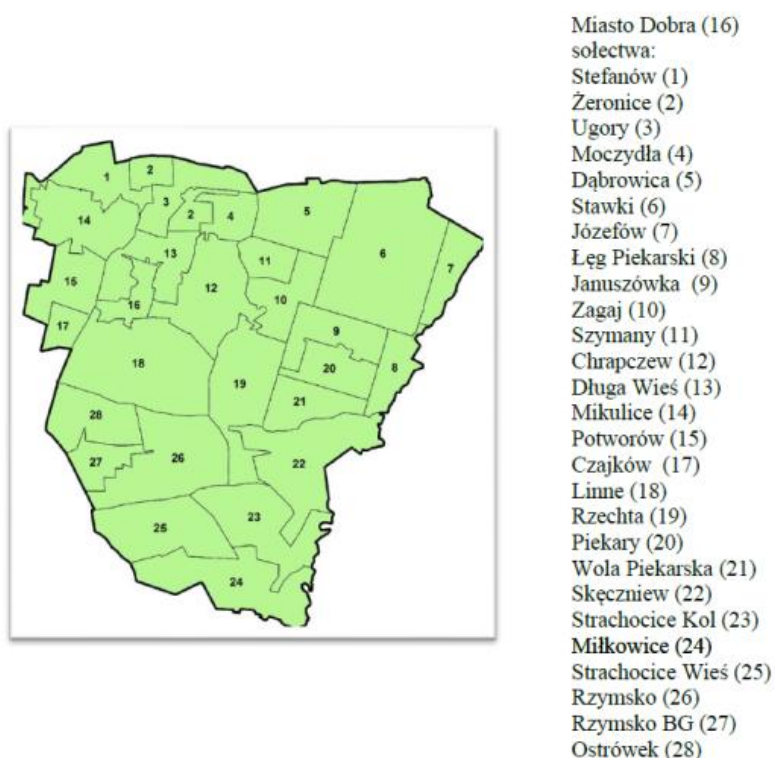

Źródło: OpenStreetMap

Strukturę terytorialną Gminy tworzy Miasto Dobra oraz 34 miejscowości skupione w 27 sołectwach: Stefanów, Żeronice, Ugory, Moczydła, Dąbrowica, Stawki, Józefów, Łęg Piekarski, Januszówka, Zagaj, Szymany, Chrapczew, Długa Wieś, Mikulice, Potworów, Czajków, Linne, Rzechta, Piekary, Wola Piekarska, Skęczniew, Strachocice Kol, Miłkowice, Strachocice Wieś, Rzymisko, Rzymisko BG, Ostrówek.

Rysunek 2. Podział gminy Dobra na sołectwa

Źródło: Raport o stanie Gminy Dobra za rok 2023

2.2 RYS HISTORYCZNY

Miejscowość Dobra pojawia się na kartach historii stosunkowo późno w roku 1381, jednakże osadnictwo na tych terenach rozwijało się już wcześniej. Ślady pobytu pradawnych mieszkańców okolic Dobrej pozostały w postaci cmentarzy ciałopalnych na terenie wsi Młyny Piekarskie, Józefów i Dąbrowica. Większość cmentarzysk pochodzi z okresu kultury przeworskiej. We wsi Łęg Piekarski jeszcze przed II wojną światową odkryto cmentarzysko ze

starszego okresu rzymskiego (I-II wiek n.e.) składające się z trzech tzw. grobów książęcych. Były one miejscem pochówku najzamożniejszych – naczelników lub wodzów plemiennych.

Dobra uzyskując prawa miejskie w 1392 roku była własnością prywatną, jak wiele innych miejscowości położonych w okolicy. Wyjątkiem były Mikulice, które należały do klucza arcybiskupiego. W wieku XV Dobra przeżywała swój rozkwit, wielu synów ówczesnych mieszczan studiowało na Akademii Krakowskiej, stąd prawdopodobnie pochodził Jan z Dobrej, rektor tej uczelni, nauczyciel Wojciecha z Brudzewa.

Przez teren gminy przebiegał szlak handlowy z Moraw przez Wielkopolskę na Pomorze Szczecińskie.

Znaczącym wydarzeniem w historii tych okolic była bitwa konfederatów barskich, stoczona z wojskami rosyjskimi pod Dobrą 23 stycznia 1770 roku. Skończyła się niestety klęską, podczas której poległo około 1000 Polaków.

W 1863 roku pod Dobrą oraz Skęczniewem miały miejsce potyczki Powstańców Styczniowych. W 1867 roku Dobra utraciła prawa miejskie, by ponownie odzyskać je w roku 1919.

Koniec XVIII wieku to początek zaborów i związanego z tym osadnictwa niemieckiego na tych terenach. Procesy osadnicze trwały również w XIX wieku oraz dwudziestoleciu międzywojennym. Wówczas to teren gminy Dobra i Piekary oraz miasta Dobra zamieszkiwała ludność niemiecka oraz żydowska. Z tego okresu pochodzą zachowane pozostałości cmentarzy ewangelickich i żydowskich.

W Dobrej odnaleźć można pozostałości dawnych fortalicji z XV wieku - fosa z wyspą. Wyspa otoczona jest dookoła szerokim rowem wypełnionym wodą z lokalnego strumienia, zaś znajdujący się na niej kopiec pozostaje dobrze widoczny w zespole dworsko-parkowym, gdyż jest o kilka metrów wyższy niż otaczający go teren porośnięty drzewami i dziko rosnącymi krzewami.

Podczas prac wykopaliskowych prowadzonych w Długiej Wsi w 2012 roku odkryto na wyspie unikatowe w skali kraju stanowisko – późnośredniowieczną i nowożytną siedzibę bogatej szlachty sieradzkiej z zachowanymi niespotykanymi w innych tego rodzaju założeniach obronnych drewnianymi konstrukcjami, których potęgą, zastosowane rozwiązania techniczne, sposób budowy, a co się z tym wiąże pracochłonność i środki finansowe, które musieli ponieść jej właściciele jeszcze dzisiaj robi wrażenie nie tylko na badaczach ale i na gościach którzy

odwiedzali wykopalisko. Odkryto cztery budowle o różnej wielkości, rodzaju użytego do budowy budulca, konstrukcji i czasu powstania. Funkcję trzech spośród nich należy łączyć z budynkiem dworu pańskiego.

Najstarsza, najsłabiej zachowana budowla, zbudowana z drewna, miała kształt ośmioboczny. Była to forma wieżowa, naśladująca możnowładcze i królewskie ośmioboczne zamkowe wieże murowane.

Zdaniem archeologów jest to pierwsze na ziemiach polskich odkrycie drewnianej, ośmiobocznej wieży na kopcu.

Eksploatacją archeologiczną objęta była tylko część kopca podworskiego, pozostaje zatem jeszcze do poznania część innych urządzeń i budowli związanych z funkcjonowaniem dworu pańskiego, które tu zostały wzniesione w średniowieczu i czasach nowożytnych.

Odkryte przez archeologów stanowisko, będące świadectwem dziedzictwa kulturowego regionu, przy odpowiednim oznakowaniu i wyeksponowaniu może przyciągać zainteresowanie turystów i stanowi potencjał wzbogacający tradycyjną ofertę turystyczną.

2.3 Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej

- Głównym ośrodkiem administracyjnym, handlowym i gospodarczym gminy jest Miasto Dobra, ze średniowiecznym układem urbanistycznym, w którym dominują kamienice z XIX wieku.
- Przez gminę przebiegają dwa ważne szlaki komunikacyjne: droga krajowa nr 83 łącząca Turek z Sieradzem i droga wojewódzka łącząca Kalisz z Poddębicami. Sieć dróg lokalnych stanowią drogi powiatowe i gminne.
- Gmina ma dobre położenie w stosunku do większych ośrodków miejskich. Od Łodzi jest oddalona o ok 70 km, a od Poznania ok 150 km.
- Brak komunikacji publicznej umożliwiającej dostanie się do większych ośrodków miejskich (Turek, Poznań, Łódź).
- Prawne formy ochrony przyrody na terenie Gminy stanowią:
 - Uniejowski Obszar Chronionego Krajobrazu – zajmujący 83,6% całkowitej powierzchni Gminy (11070 ha). Poza granicami tego obszaru znajdują się jedynie wsie: Żeronice, Ugory, Szymany, część wsi Stefanów, Potworów,

Mikulice, Długa Wieś, Chrapczew, Dąbrowica oraz m. Dobra. Uniejowski Obszar Chronionego Krajobrazu został utworzony w 1986 roku w celu ochrony przyrody o cechach zbliżonych do stanu naturalnego oraz dla zapewnienia społeczeństwu możliwości regeneracji sił w środowisku posiadającym korzystne warunki dla rozwoju turystyki i rekreacji;

- Obszar Natura 2000 – obszar specjalnej ochrony ptaków "Zbiornik Jeziorsko" PLB100002 – Obszar stanowi ostoję ptasią o randze europejskiej E44. Występuje tutaj co najmniej 25 gatunków ptaków ujętych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej oraz 3 gatunki z Polskiej Czerwonej Księgi;
- Obszar Natura 2000 – obszar specjalnej ochrony ptaków "Dolina środkowej Warty" PLB30002. Jest to niewielki obszar w północno – wschodniej części Gminy. Obszar ten stanowi ostoję ptasią o randze europejskiej – E36, w szczególności dla ptaków wodno – błotnych w okresie lęgowym. Występują tu co najmniej 42 gatunki ptaków ujętych w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG oraz 18 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi.
- Na terenie Gminy Dobra znajduje się również 5 pomników przyrody (pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej); aleja kasztanowca (ok. 100 drzew) w zabytkowym parku w Mieście Dobra, bluszcz pospolity w Stefanowie, lipa drobnolistna o nazwie „Lipa św. Huberta”, rosnąca w miejscowości Chrapczew, na działce nr 5189 (przy pomniku Groźnego), oraz dęby szypułkowe o nazwie „Ignacy” i „Jan”, rosnące w miejscowości Chrapczew, na działce ewidencyjnej nr 5187.
- Na terenie Gminy znajdują się 3 zespoły przyrodniczo – krajobrazowe (fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe i estetyczne):
 - W sąsiedztwie zbiornika Jeziorsko na terenie Młynów Strachockich (drzewa i krzewy, roślinność gleb piaszczystych i strefy brzegowej);
 - Kompleksy roślinności położone w lasach w miejscowości Stawki;
 - Kompleksy łąk na Ostrówku (torfowiska, stanowiska ptaków drapieżnych, sów i innych).

- Zgodnie z zasobami Banku Danych Lokalnych grunty leśne w Gminie Dobra zajmują ogółem powierzchnię 2 664,1 ha, co stanowi 20,18% jej powierzchni. Charakterystyczny dla Gminy jest dość duży udział lasów prywatnych – 1 444,2 ha (54,21%) w ogólnej powierzchni lasów. Przyczyną takiej sytuacji może być skłonność do zalesiania działek przez prywatnych właścicieli z uwagi na słabe i mało przydatne gleby z punktu widzenia ich rolniczego użytkowania. Na terenie Gminy lasy państwowe znajdują się w administracji Nadleśnictwa Turek. Kompleksy leśne porastające tereny w północno-wschodniej części Gminy Dobra w przeważającej części zdominowane są przez drzewostan sosnowy. Większy udział drzew liściastych występuje w kompleksach lasów położonych na wysoczyźnie w rejonie wsi Dąbrowa i Linne. Lasy znajdują się przede wszystkim w dolinach rzecznych: Warty, gdzie przeważają łągi wierzbowo-topolowe oraz jesionowo-olszowe i Teleszyny, gdzie również znajdują się łągi jesionowo-olszowe, a ponadto olsy, las mieszany wilgotny, bór mieszany wilgotny. Tak zróżnicowane siedliskowo lasy wraz z rozległymi terenami zabagnionymi i torfowiskowymi pełnią funkcje wodochronne. Bory sosnowe, które porastają wały i pola wydymowe w okolicach miejscowości Dąbrowica, Zagaj, Stawki, Rzechta i Szymany również pełnią funkcje wodochronne i glebochronne. Kompleksy leśne porastające tereny w północno-wschodniej części Gminy Dobra w przeważającej części zdominowane są przez drzewostan sosnowy.
- Malownicze tereny gminy są dobrym miejscem na organizację wycieczek pieszo-rowerowych i konnych. Przez gminę przebiega Nadwarciański Szlak Rowerowy, który biegnie od Poznania do Zbiornika Jeziorsko. Istnieje zapotrzebowanie na stworzenie komunikacji turystycznej pomiędzy Uniejowem a Gminą Dobra: ścieżki turystycznej wraz z funkcjami odpoczynku, rekreacji, edukacji, a także ciągów pieszo-rowerowych w innych częściach gminy.
- Bliskość Uniejowa, w którym znajduje się jeden z największych kompleksów termalno-basenowych w Polsce stanowi szansę na rozwój turystyki w gminie Dobra.
- Na terenie gminy znajduje się wiele ciekawych obiektów architektonicznych, zabytków, miejsc świadczących o ciekawej przeszłości gminy, takich jak:

- Zabytkowe kościoły w Dobrej (Narodzenia Najświętszej Maryi Panny, zbudowany w latach 1905-1912), w Miłkowicach (pw. Św. Mikołaja Biskupa, z lat 1880-1882) i w Skęczniewie (pw. św. Trójcy z 1825 roku);
- Zespół Dworsko-Parkowy w Długiej Wsi, w którym znajduje się dwór pochodzący z 1874 roku, park z aleją kasztanową oraz kopiec otoczony fosą (pozostałość fortalicji). W pobliżu dworu znajdują się dobrze zachowane budynki folwarczne w tym wozownia, magazyny oraz gorzelnia. Po drugiej stronie ulicy znajduje się zabytkowy młyn motorowy z początków XX wieku.
- Cmentarzyska ciałopalne, kręgi kamienne, ślady osad z czasów począwszy od neolitu, aż po średniowiecze we wsiach Młyny Piekarskie, Józefów, Dąbrowica, Miłkowice;
- Tzw. „groby książęce”, pochodzące z II wieku w Łęgu Piekarskim;
- Cmentarz żydowski w Dobrej, który znajduje się przy ul. Narutowicza w Dobrej. Istniał w tym miejscu już w XVII wieku. Ostatnie pochówki miały miejsce na początku XIX wieku. W trakcie okupacji władze niemieckie teren cmentarza oczyściły z macew i urządziły zielony skwer. W 2008 roku zostało wybudowane pamiątkowe lapidarium;
- Cmentarz parafialny rzymsko-katolicki przy ul. Kościuszki, w którym znajdują się w nim m.in.: grobowce rodziny Dzierżawskich, groby żołnierzy z I Wojny Światowej, czy też grób mgr farmacji Witolda Ereta – pierwszego burmistrza Dobrej w II Rzeczypospolitej;
- Kapliczka św. Barbary, która znajduje się przy ul. Dekerta w Dobrej. W kapliczce posadowiono figurę św. Barbary, upamiętniająca miejsce lokalizacji drewnianego kościółka pod tym samym wezwaniem, który został rozebrany przez Niemców podczas okupacji.
- W 2023 roku 100% mieszkańców miasta i 99,7% mieszkańców obszarów wiejskich miało dostęp do sieci wodociągowej; 90,5% mieszkańców miasta i 2,0% mieszkańców obszarów wiejskich miało dostęp do sieci kanalizacyjnej. Wg danych za 2022 rok (brak danych za 2023 rok) dostęp do gazu posiadało jedynie 0,2% mieszkańców gminy. Największy potencjał rozwoju istnieje zatem w przypadku sieci gazowej.

- Brak dostępu do Internetu szerokopasmowego na obszarach wiejskich.
- Gmina realizuje zadania z zakresu ochrony środowiska między innymi na podstawie Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest. Ważność stracił Program Ochrony Środowiska oraz Plan Gospodarki Niskoemisyjnej.
- Postępujące zanieczyszczanie środowiska oraz wynikające z niego zmiany klimatyczne, będące skutkiem nadmiernej ekspansji człowieka na środowisko, zmuszają do podejmowania działań ograniczających jego degradację oraz służących poprawie jego składowych. Działania te powinny być związane w szczególności z ochroną powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleb. Konieczne są także działania w zakresie adaptacji do zmian klimatycznych i ograniczenia ich skutków.
- Jakość powietrza w gminie jest całkiem dobra. Średnioroczne zanieczyszczenie pyłem PM_{2,5} i PM₁₀ nie przekracza dopuszczalnych norm. Niemniej w okresie zimowym, Gmina Dobra, jak i wszystkie gminy w Polsce, zmagają się z problemem smogu. Jako główną przyczynę zanieczyszczenia powietrza w Polsce wskazuje się niską emisję, czyli spaliny pochodzące z kotłów i pieców na paliwa stałe w gospodarstwach domowych. Źródłami smogu są więc np. kominy domów jednorodzinnych. W sezonie grzewczym to właśnie paliwo spalane w kotłach węglowych, na pelet drzewny czy piecach kaflowych pogarsza jakość powietrza. Należy więc podejmować działania dążące do wymiany pieców „kopciuchów”, promować wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii.
- Gmina Dobra należy do Związku Komunalnego Gmin „Czyste Miasto, Czysta Gmina”, który skupia obecnie 21 miast i gmin z województwa wielkopolskiego i łódzkiego. Celem działania Związku jest opracowanie i realizacja programu polegającego na rozwiązaniu problemu gospodarki odpadami komunalnymi.
- Gmina Dobra efektywnie pozyskuje środki zewnętrzne, dzięki czemu w ostatnich latach możliwe było zrealizowanie wielu projektów, modernizacji, rozbudów. W rankingu sporządzonym przez Pismo Samorządu Terytorialnego „Wspólnota”, w kategorii „małe miasta”, gmina Dobra zajęła pierwsze miejsce w Polsce w kategorii „Sukces Infrastrukturalny Kadencji 2018-2023”.

- Na terenie gminy Dobra w ostatnich latach rozwinęła się baza sportowo-rekreacyjna. W okresie wiosenno-letnim, można popływać po Jeziorsku łodziami, motorówkami i rowerami wodnymi. W Skęczniewie, kilkadziesiąt metrów od portu znajdują się korty tenisowe, użytkowane przez miejscowe koło TKKF, ale użyczane wszystkim chętnym. W Dobrej skorzystać można z kameralnego stadionu z boiskami: dwoma do piłki nożnej, koszykówki, siatkówki i bieżnią lekkoatletyczną. Do dyspozycji mieszkańców jest także pełnowymiarowa hala sportowa wraz z siłownią. Przez gminę Dobra prowadzi kilka ciekawych ścieżek pieszych i rowerowych, umożliwiających podziwianie ciekawych krajobrazów, zabytków przyrody oraz zabytkowych obiektów. Są tutaj również gospodarstwa agroturystyczne, których właściciele użyczają koni pod siodło oraz oferują przejażdżki bryczkami, powozami i wozami konnymi.

2.4 WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI GOSPODARCZEJ

- Gmina Dobra posiadała w 2023 roku 478 podmiotów wpisanych do rejestru REGON, co stanowiło 5,7% wszystkich firm w powiecie tureckim. W powiecie tureckim niższa liczba firm znajduje się jedynie w gminach Przykona (422) i Kawęczyn (427), a porównywalna w gminie Brudzew (483). Dynamika wzrostu liczby przedsiębiorstw w latach 2018-2023 wyniosła 23,5% co wskazuje na potencjał gminy do rozwoju gospodarki lokalnej.
- Najwięcej przedsiębiorstw działa w sektorze handlu hurtowego i detalicznego oraz naprawy pojazdów samochodowych (21,3%), budownictwa (19,9%) i przetwórstwa przemysłowego (11,5%).
- Do największych przedsiębiorstw działających w gminie Dobra należą:
 - MCKEEN-BEEF Ubojnia Sp. z o.o. Linne;
 - Zakład Mięсны „Smoliński” Zbigniew Smoliński i wspólnicy Sp. j. w Długiej Wsi;
 - Firma POLSTYR PPH Zbigniew Świąteszek w Miłkowicach – producent styropianu;
 - Firma Farpol – PPH w Chrapczewie – wytwórnia napojów gazowanych „Ciano”;
 - Firma Langaz-Lanko w Dobrej – produkcja drzwi i okien, handel gazami płynnymi;

- Zakład Cukierniczo Piekarski MARK w Dobrej – produkcja pieczywa i wyrobów ciastkarskich;
 - Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe VIGO w Dobrej;
 - Market Stary Młyn w Dobrej;
 - Dino Polska S.A. Punkt sprzedaży w Dobrej;
- W analizowanym okresie 2019-2023 liczba nowo zarejestrowanych podmiotów w REGON co roku przewyższała liczbę podmiotów wyrejestrowanych. W 2023 roku liczba nowo zarejestrowanych podmiotów wyniosła 33, a wyrejestrowanych 20.
 - Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie Dobra w 2023 roku wyniosła 360 osób i systematycznie rośnie od roku 2018, w którym wyniosła 292 osoby (zmiana o 23,3%).
 - Gmina Dobra nie posiada oferty inwestycyjnej skierowanej do potencjalnych inwestorów. Taka oferta niewątpliwie powinna powstać i zostać opublikowana w formie przystępnej broszury, dostępnej również w językach obcych.
 - Na koniec 2023 roku w gminie Dobra pracowało 2 126 osób, z czego 55,0% stanowili mężczyźni. Średnia wieku osób pracujących w gminie wynosi 41,4 lat.
 - W 2023 roku w gminie Dobra było zarejestrowanych 79 osób bezrobotnych, co oznacza wzrost o 31,7% w stosunku do roku 2022 i o 6,7% w porównaniu do roku 2021. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Dobra w 2023 roku wyniósł 2,3% i był niższy od średniej dla powiatu tureckiego (2,6%) i województwa wielkopolskiego (2,6%). Wzrost liczby osób bezrobotnych w latach 2021-2023 sygnalizuje niekorzystną sytuację na rynku pracy w gminie Dobra.
 - Ze względu na strukturę użytkowania gruntów, przyszłość gminy będzie w dalszym ciągu wiążała się z rozwojem rolnictwa. Udział użytków rolnych stanowi aż 69,2% ogólnej powierzchni gminy. Stąd też wciąż duży wskaźnik podmiotów gospodarczych zajmujących się rolnictwem oraz duża liczba gospodarstw rolnych. W gminie Dobra funkcjonuje około 600 gospodarstw rolnych. Gmina Dobra charakteryzuje się niezbyt dobrymi warunkami glebowymi. W związku z niską jakością gleb oraz dużym udziałem użytków zielonych znaczenia nabiera hodowla bydła.

- Gmina Dobra od 2012 r. jest członkiem wspierającym Tureckiej Izby Gospodarczej. Za nadrzędne zadania statutowe Izby przyjęto: stałe reprezentowanie firm członkowskich wobec organów administracji rządowej i samorządowej oraz działanie na rzecz ochrony interesów firm, organizacja wystawy, udział w targach i misjach krajowych i zagranicznych; współdziałanie dla rozwoju przedsiębiorczości w nowoczesnych formach organizacyjnych; udzielanie członkom Izby pomocy w rozwiązywaniu problemów ekonomicznych, organizacyjnych i prawnych związanych z podejmowaniem i prowadzeniem działalności gospodarczej; rozwijanie współpracy między dziedzinami nauki, przemysłu oraz handlu; gromadzenie i rozpowszechnianie materiałów dotyczących współpracy gospodarczej; kształtowanie zasad etyki i upowszechnianie postaw pozwalających na uzyskanie rangi partnera godnego zaufania. Zadaniem Izby jest również wsparcie przedsiębiorców i osób rozpoczynających działalność gospodarczą poprzez realizację dla nich usług informacyjnych, doradczych i szkoleniowych.
- Gmina Dobra od 2015 r. należy do Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania T.U.R. Stowarzyszenie działa na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, aktywizuje społeczność lokalną i promuje obszar oraz wspiera i upowszechnia realizację Lokalnej Strategii Rozwoju. Stowarzyszenie zostało powołane w 2008 r. z inicjatywy przedstawicieli trzech sektorów – społecznego, gospodarczego i publicznego. Stowarzyszenie „Turkowska Unia Rozwoju – T.U.R.” ma na celu szeroko pojmowany rozwój obszarów wiejskich na terenie gmin członkowskich, tj. – Dobra, Brudzew, Goszczanów, Kawęczyn, Kościelec, Malanów, Przykona, Gmina Turek, Władysławów. Jako Lokalna Grupa Działania stowarzyszenie podejmuje inicjatywy w obszarze zgodnym z przyjętymi celami z innymi Lokalnymi Grupami działania z kraju, jak i z zagranicy. Realizacja podejmowanych działań finansowana jest w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Burmistrz Dobrej jest członkiem Zarządu LGD.
- Na terenie gminy Dobra realizowany jest fundusz sołecki, którego podstawowym założeniem jest finansowanie w szczególności przedsięwzięć, które są zadaniami własnymi gminy; służą poprawie warunków życia mieszkańców i są zgodne ze strategią rozwoju gminy.

- Sytuacja finansowa Gminy jest dobra i nie zauważa się zagrożenia dotyczącego jej funkcjonowania w najbliższej przyszłości, lecz fluktuacje rynkowe oraz utrzymujący się wysoki poziom inflacji może wpłynąć znacząco na możliwości inwestycyjne Gminy w najbliższych latach – niezbędne jest zatem stałe i aktywne aplikowanie po dostępne środki zewnętrzne, a także pozyskiwanie nowych inwestorów budujące stabilność budżetu.

2.5 WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI SPOŁECZNEJ

- Na koniec 2023 roku gminę zamieszkiwało 5857 osób, w tym 2971 kobiet i 2 886 mężczyzn. Osoby w wieku przedprodukcyjnym (15 lat i mniej) stanowiły 14,8%, w wieku produkcyjnym – 58,5%, a w wieku poprodukcyjnym – 26,6%. Miasto Dobra zamieszkiwało 1 290 osób (22,0%), a obszary wiejskie – 4 576 osób (78,0%). Najmniej mieszkańców zamieszkuje sołectwo Moczydła - 67, a najwięcej miasto Dobra - 1 281. Poza obszarem miejskim najbardziej zaludnione jest sołectwo Skęczniew (445), Mikulice (351), Rzymisko (300) oraz Długa Wieś (301).
- Wg danych GUS, w latach 2002-2023 liczba mieszkańców zmalała o 9,1%. Średni wiek mieszkańców wynosi 42,3 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa wielkopolskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.
- Według prognoz demograficznych GUS, liczba mieszkańców gminy będzie się zmniejszać i w 2030 roku wyniesie 5 518, a w 2060 zaledwie 3 897 osób.
- Mieszkańcy gminy Dobra zawarli w 2022 roku 22 małżeństw, co odpowiada 3,8 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to mniej od wartości dla województwa wielkopolskiego (4,2) oraz mniej od wartości dla Polski (4,1). W tym samym okresie odnotowano 1,2 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców, mniej niż w województwie wielkopolskim (1,4) i kraju (1,6).
- Gmina Dobra w 2022 roku miała ujemny przyrost naturalny wynoszący -29. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -5,0 na 1000 mieszkańców gminy Dobra. Była to wartość mniej korzystna niż średnia dla województwa wielkopolskiego (-2,2) i kraju (-3,8).
- W 2022 roku zarejestrowano 51 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 65 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Dobra -

14. W tym samym roku 1 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 1 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 0.

- W Gminie Dobra odnotowuje się odpływ młodych ludzi – po ukończeniu studiów często nie wracają do Gminy z powodu braku miejsc pracy dla nich.
- Na rzecz osób potrzebujących pomocy społecznej działa Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrej, Środowiskowy Dom Samopomocy w Żeronicach, Dom Pomocy Społecznej w Skęczniewie. W 2023 roku w DPS przebywało 12 osób, za które gmina poniosła koszty pobytu na kwotę 498 021,03 zł (środki własne). Osoby umieszczone zostały w Domu Pomocy Społecznej w Skęczniewie (8 osób) i w Sieradzu (4 osoby). Na terenie gminy funkcjonuje ponadto transport Door To Door.
- W celu zapobiegania patologiom społecznym oraz zmniejszenia rozmiarów zjawisk już występujących, Gmina Dobra prowadzi szereg działań, ukierunkowanych na aktywne przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom społecznym oraz minimalizowanie tych, które już wystąpiły (Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii Gminy Dobra).
- W celu wsparcia rodzin Uchwałą Nr VII/71/2019 Rady Miejskiej w Dobrej z dnia 18 kwietnia 2019 r. przyjęty został gminny program przyznający uprawnienia członkom rodzin wielodzietnych pn. "Karta Dużej Rodziny Gminy Dobra".
- Organizatorem działalności kulturalnej na terenie Gminy jest Centrum Kultury w Dobrej, realizujące wiele przedsięwzięć o charakterze kulturalnym, edukacyjnym lub rekreacyjnym. Na zajęcia stałe i koła zainteresowań w 2023 roku w Centrum Kultury w Dobrej uczęszczało 231 osób.
- Organizację i zapewnienie dostępu do zasobów dorobku nauki i kultury polskiej oraz światowej na terenie gminy zapewnia Biblioteka Publiczna w Dobrej. Liczba użytkowników zarejestrowanych w bibliotece w 2023 roku to 331 osób, z kolei liczba odwiedzin biblioteki w 2023 roku wyniosła 2 279. W 2023 roku w bibliotece odbyły się różne formy pracy z czytelnikiem, w których wzięły udział 354 osoby.
- Na terenie gminy opiekę nad dziećmi od ukończenia 20 tygodnia życia do lat 3 sprawuje Żłobek Samorządowy w Dobrej. Żłobek od września 2023 roku dysponuje 24 miejscami dla dzieci.

- Edukacja szkolno-przedszkolna prowadzona jest w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Dobrej oraz w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Piekarach. W roku szkolnym 2022/23 do Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Dobrej uczęszczało 331 uczniów w 17 oddziałach oraz 134 przedszkolaków w 6 oddziałach. W pierwszym półroczu roku 2023 (rok szkolny 2022/2023) do Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Piekarach uczęszczało 103 uczniów w siedmiu oddziałach (klasa VII łączona z VIII) i 32 przedszkolaków w dwóch oddziałach (9 – sześciolatków i 23 - 3-4-5- latków). Razem 135 dzieci.
- Na tle gminy, wyróżnia się jakość kształcenia w Szkole Podstawowej w Piekarach, mierzona średnim wynikiem z egzaminu ósmoklasisty w roku szkolnym 2022/2023. Osiągnięte w szkole wyniki z języka polskiego i matematyki były lepsze niż średnio w całej gminie, powiecie, województwie i kraju, a z języka angielskiego, niższe jedynie od średniej wartości osiągniętej w kraju.
- Gmina Dobra jest obszarem działalności organizacji pozarządowych, wśród których należy wymienić:
 - Miejsko-Gminny Ludowy Klub Sportowy "WICHER" w Dobrej, który prowadzi działalność statutową w zakresie organizacji życia sportowego na terenie gminy. Klub sportowy jest organizacją posiadającą wpis do rejestru stowarzyszeń prowadzonego przez Starostę Tureckiego. Celem Klubu jest upowszechnianie kultury fizycznej wśród lokalnej społeczności oraz organizacja życia sportowego gminy.
 - Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Dobrowskiej, które zostało powołane w 2008 roku. Stowarzyszenie jest organizacją pozarządową i posiada osobowość prawną. Celem Stowarzyszenia jest wspieranie i inicjowanie wszelkich form działalności, sprzyjającej rozwojowi Gminy Dobra.
 - Stowarzyszenie Odnowa i Rozwój Żeronic, które powstało w 2015 r. Stowarzyszenie działa na bazie grupy odnowy wsi Żeronice i za swoje główne cele przyjęło szeroko rozumianą odnowę i rozwój miejscowości Żeronice na podstawie przyjętej strategii rozwoju.
 - Stowarzyszenie Rozwój Miejscowości Skęczniew „RAZEM ŁATWIEJ” Skęczniew, które powstało w 2015 r. Stowarzyszenie działa na bazie grupy odnowy wsi

Skęczniew i za swoje główne cele przyjęło szeroko rozumianą odnowę i rozwój miejscowości Skęczniew na podstawie przyjętego dla miejscowości planu rozwoju.

- Stowarzyszenie Rodziców Na Rzecz Rozwoju Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Piekarach „Szkoła z Przyszłością”, które powstało w 2017 r., jego celem jest m.in. wspieranie działalności statutowej Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Piekarach; Wspieranie inicjatyw obywatelskich zmierzających do poprawy warunków życia, nauki, edukacji, oświaty i wychowania dzieci i młodzieży.
- Stowarzyszenie Sportowe „Miłkowice”, które powstało w 2013 roku. Stowarzyszenie zarejestrowane jest, jako organizacja sportowa w Starostwie Powiatowym w Turku. Jest to organizacja pozarządowa, której głównym celem działania jest upowszechnianie kultury fizycznej i sportu wśród mieszkańców Gminy Dobra, a szczególnie wśród mieszkańców wsi Miłkowice.
- Koło Łowieckie Nr 13 „SZARAK”, które działa w oparciu o ustawę z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie. Członkowie szczególny nacisk kładą na ochronę środowiska naturalnego i ochronę zwierzyny leśnej. Koło „Szarak” współpracuje z lokalnym samorządem oraz ze szkołami z terenu gminy.
- Stowarzyszenie Domu Pomocy Społecznej „RAZEM” w Skęczniewie, które powstało w 2013 r., działa wszechstronnie na rzecz pomocy mieszkańcom DPS Skęczniew.
- Stowarzyszenie „Druga Młodość”, które powstało w 2018 r., a jego statutowe cele to szeroko podejmowana działalność na rzecz środowiska seniorów w mieście i gminie Dobra, a także promowanie regionu w szczególności poprzez twórczość artystyczną.
- Stowarzyszenie „ZAGRAJ” z miejscowości Zagaj, które powstało w 2019 r., a jego cele statutowe to propagowanie i upowszechnianie sztuki muzycznej, teatralnej, filmowej, radiowej i telewizyjnej, szeroko rozumianej.
- Stowarzyszenie „Aktywny Orlik” z Dobrej, które powstało w 2020 r., a jego cele statutowe to m.in. upowszechnianie kultury fizycznej i sportu wśród dzieci,

młodzieży i dorosłych, propagowanie turystyki, aktywizowanie osób starszych, promowanie zdrowego stylu życia i zapobieganie uzależnieniom.

- Stowarzyszenie „Dobra Nasza!”, które powstało w 2021 r., jego cele statutowe to m.in. działanie na rzecz odnowy i rozwoju miejscowości Dobra, inicjowanie i wspieranie społecznej aktywności mieszkańców, propagowanie idei samorządowej wśród mieszkańców, promocja i organizacja wolontariatu, promocja miejscowości Dobra, wspieranie udziału młodzieży w życiu społecznym. Stowarzyszenie aktywnie włączyło się jako grupa sformalizowana w realizację Programu Wielkopolska Odnowa Wsi 2020+ na terenie miejscowości Dobra.
- Na terenie Gminy Dobra znajduje się 13 jednostek OSP, w tym włączone do Krajowego Sytemu Ratowniczo-Gaśniczego, jednostka OSP z Dobrej oraz jednostka OSP Piekary, pozostałe jednostki to: OSP Strachocice, OSP Żeronice, OSP Rzymisko, OSP Miłkowice, OSP Dąbrowica, OSP Linne, OSP Rzechta, OSP Mikulice, OSP Ostrówek, OSP Potworów, OSP Skęczniew.
- Na terenie Gminy Dobra od 2021 roku Koła Gospodyń Wiejskich funkcjonują w takich miejscowościach, jak: Rzymisko, Skęczniew, Strachocice-Kolonia, Strachocice, Potworów, Piekary, Miłkowice, Długa Wieś, Czajków, Chrapczew, Linne, Rzechta, Mikulice, Ostrówek, Żeronice.
- Gmina Dobra charakteryzuje się wyższym wskaźnikiem organizacji pozarządowych na 10 tys. mieszkańców (51 w 2023 roku) niż powiat turecki (37), województwo wielkopolskie (46) i Polska (46).
- Mieszkańcy mają dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej, niemniej ze względu na środowisko społeczne życia oraz pracy, styl życia, obciążenia fizyczne i psychiczne mieszkańców, zdrowie psychiczne mieszkańców jest narażone na czynniki powodujące pogorszenie się stanu zdrowia psychicznego, co prowadzi do konieczności korzystania ze świadczeń zdrowotnych w tym zakresie. Biorąc pod uwagę występowanie czynników, które mają negatywny wpływ na kondycję psychiczną mieszkańców (negatywne skutki pandemii Covid-19, niepewna sytuacja polityczna wywołana wojną w Ukrainie,

negatywne skutki kryzysu ekonomicznego, takie jak np. inflacja) wskazane jest zorganizowanie wsparcia psychologicznego dla wszystkich mieszkańców Gminy.

- Na terenie gminy prowadzone są działania, których celem jest wsparcie i aktywizacja seniorów, między innymi przez Stowarzyszenie „Druga Młodość”, Centrum Kultury w Dobrej (realizacja Karnawałowej Biesiady Seniorów) i MGOPS w Dobrej, w ramach którego działa Klub „Senior +” w Dobrej. Klub zapewnia codzienny pobyt dla osób nieaktywnych zawodowo w wieku 60 +, zamieszkujących teren gminy Dobra. Usługi świadczone są od poniedziałku do piątku w godzinach od 7:30 do 15:30. Podczas pobytu w Placówce uczestnikom zapewnione są podstawowe świadczenia rekreacyjno-kulturalne i edukacyjne. Z usług w Klubie "Senior +" w Dobrej w 2023 roku korzystało łącznie trzydziestu uczestników.
- Na obszarze gminy kultywowane są tradycje, podtrzymujące tożsamość lokalną, takie jak Emaus (procesja w II Dzień Świąt Wielkanocnych, podczas której uczestnicy pokonują 10 kilometrów zatrzymując się przy krzyżach i kapliczkach kilkanaście razy modląc się, a przy okazji zakopując воск „dla lepszego urodzaju”), czy Straż Grobu Pańskiego Turki w kościele w Dobrej (można wówczas zobaczyć czerwone mundury, uzbrojenie oraz elementy specjalnej musztry). Skęczniew słynie z dywanów kwiatowych układanych na trasie procesji w dzień Bożego Ciała. Mieszkańcy Miłkowic rywalizują w wigilię świętego Jana (noc świętojańską), kto rozpali najpotężniejsze ognisko nad zbiornikiem Jeziorsko. Tej samej nocy w parku za Domem Kultury organizowana jest zabawa i konkurs na najpiękniejsze wianki.

Analiza badania ankietowego

W badaniu wzięło udział 145 osób, które odpowiedziały na pytania związane z oceną warunków i jakości życia w Gminie Dobra, sposobem postrzegania różnych zagrożeń dla przyszłego rozwoju gminy oraz dotyczące priorytetów tego rozwoju. Wśród respondentów dominowały kobiety, które były autorkami aż 63% przesłanych lub przekazanych ankiet. Większość ankietowanych należała do grup wiekowych 26-35 oraz 36-50 lat (w sumie ponad 72% respondentów), co wiąże się prawdopodobnie z faktem, iż jest to grupa najaktywniejsza pod względem zawodowym i zaangażowania w sprawy publiczne, a więc również najbardziej chętna

do udziału w takich badaniach i procesie współtworzenia strategii. Wśród respondentów pojawiły się również osoby najmłodsze – nieco ponad 11% osób w wieku 18-25 lat i pojedyncze osoby niepełnoletnie, a także najstarsi mieszkańcy Gminy Dobra – blisko 14% osób w wieku 51-65 lat oraz pojedyncze osoby powyżej 65 roku życia.

Pod względem wykształcenia ankietowanych dominowały osoby z wyższym wykształceniem (57%). Co trzeci respondent deklarował wykształcenie średnie, natomiast pozostałe osoby posiadały wykształcenie zawodowe (8%) lub podstawowe (3%). Dominującą aktywnością zawodową wśród respondentów była praca w sektorze publicznym (44% ankietowanych). Co czwarty ankietowany zadeklarował pracę u pracodawcy z sektora prywatnego, z kolei co dziewiąty jest rolnikiem. Po 8% ankietowanych zadeklarowało, że albo prowadzi swoją własną działalność gospodarczą albo wciąż się uczy lub studiuje. Pracę w organizacji pozarządowej, status emeryta/rencisty lub bezrobotnego zadeklarowali tylko pojedynczy uczestnicy badania (odpowiednio 4%, 5% i 3% ankietowanych). Należy przy tym dodać, że respondenci mogli wybrać w tym pytaniu kilka odpowiedzi. Najczęściej były to dwie odpowiedzi i wynikało z nich, że ankietowani łączą pracę w sektorze publicznym (częściej) lub prywatnym (rzadziej) z pracą w gospodarstwie rolnym (status rolnika).

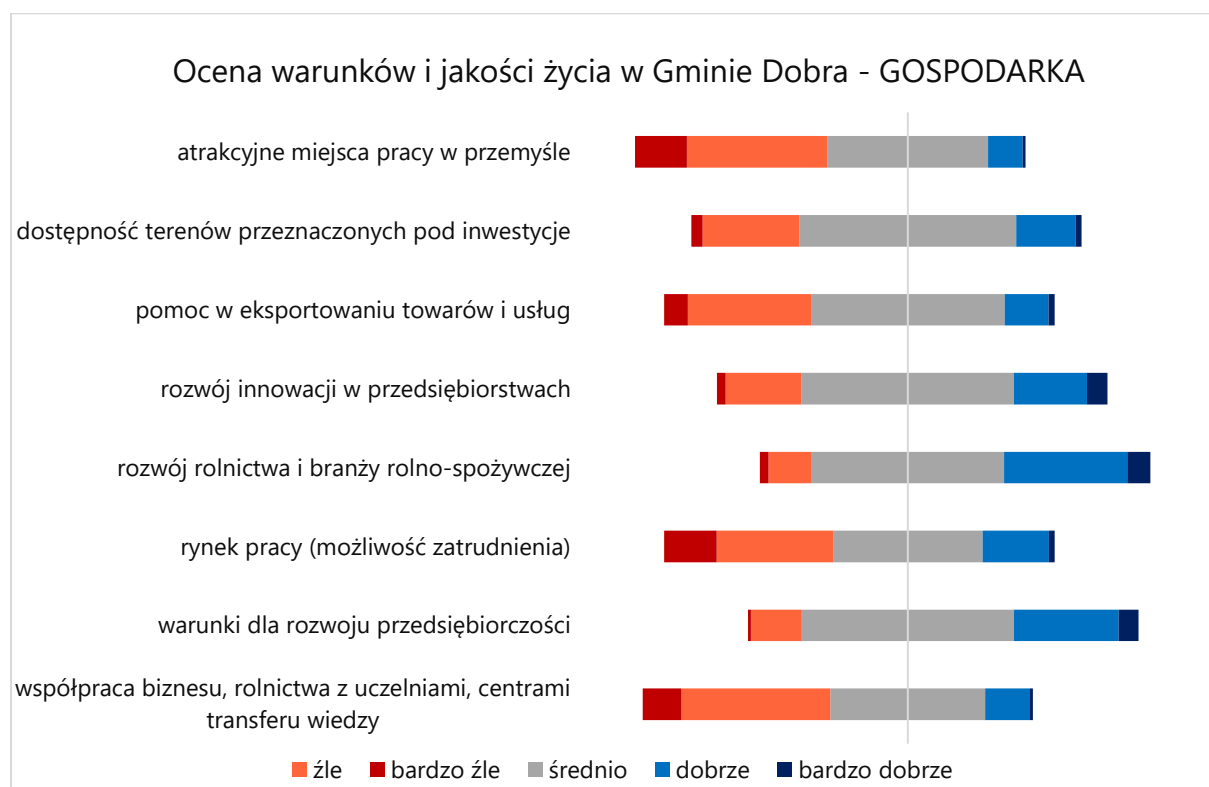
Ogromna większość ankietowanych to mieszkańcy gminy – tylko 7% przyznało, że nie mieszka w Gminie Dobra. Zdecydowana większość mieszka w gminie od urodzenia (68% ankietowanych), natomiast co czwarty uczestnik badania przeprowadził się do Dobrej w ciągu ostatnich kilku lub kilkudziesięciu lat (najstarszy w 1973 r.).

WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA W GMINIE DOBRA

Gospodarka

W ramach kategorii Gospodarka ankietowani najlepiej ocenili rozwój rolnictwa i branży rolno-spożywczej – aż 37,5% oceniło tę kategorię bardzo dobrze lub dobrze, a tylko nieco ponad 13% źle lub bardzo źle. Równie dobre oceny przyznano w kategorii dotyczącej warunków dla rozwoju przedsiębiorczości – co trzeci mieszkaniec Gminy Dobra ocenił te warunki dobrze lub bardzo dobrze, a tylko niespełna 14% było przeciwnego zdania (źle lub bardzo źle). Dość podzielone zdania mieszkańców były w ocenie rozwoju innowacji w przedsiębiorstwach – 22% oceniła tę kategorię źle lub bardzo źle, a niespełna 24% dobrze lub bardzo dobrze, dominowała natomiast ocena średnia.

Wykres 1. Ocena warunków i jakości życia w Gminie Dobra – kategoria Gospodarka

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców Gminy Dobra.

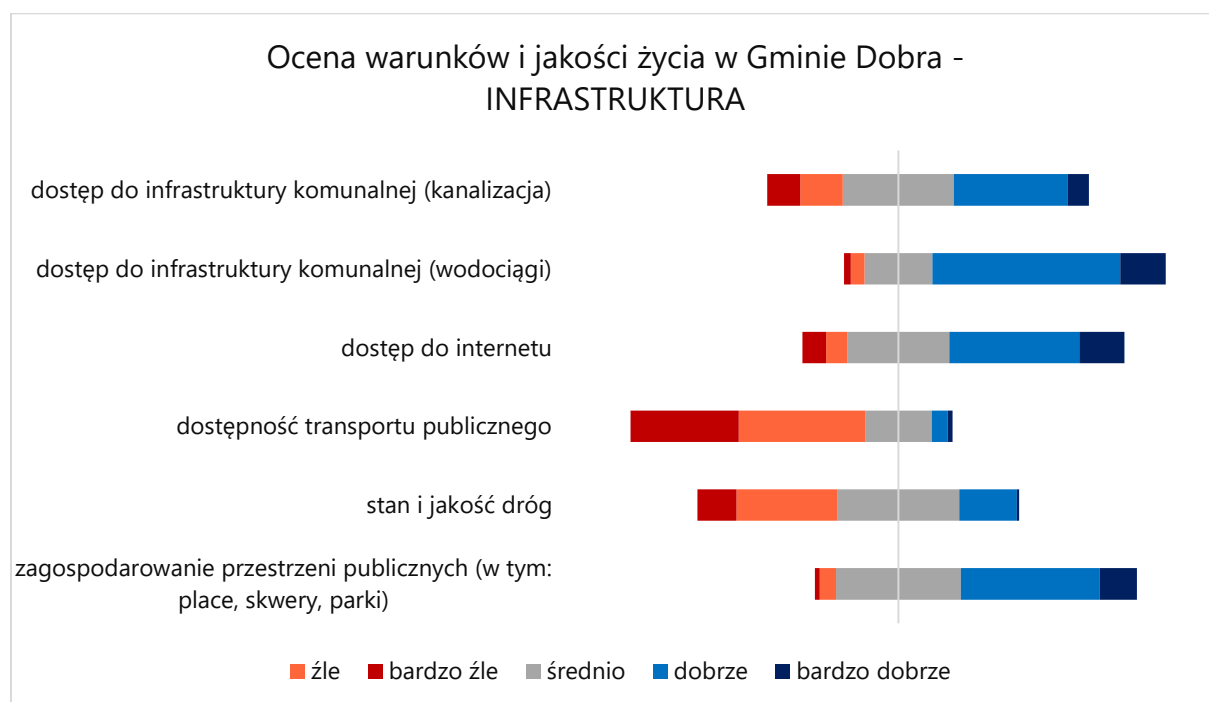
Najślabiej ocenione zostały kategorie: atrakcyjne miejsca pracy w przemyśle (ponad 49% źle lub bardzo źle), współpraca biznesu/rolnictwa z uczelniami/centrami transferu wiedzy (48% źle lub bardzo źle) oraz rynek pracy (możliwość zatrudnienia, 43% źle lub bardzo źle).

Generalnie, respondenci z Dobrej doceniają rozwój w rolnictwie i warunki do rozwoju przedsiębiorczości (co jest widoczne w sporej liczbie rejestrowanych działalności gospodarczych). Natomiast, negatywnie oceniają – i tym samym dostrzegają konieczność podjęcia działań – lokalny rynek pracy (brakuje atrakcyjnych miejsc pracy w przemyśle i generalnie możliwości zatrudnienia).

Infrastruktura

W kategorii infrastruktura najlepiej oceniane przez mieszkańców gminy są: dostęp do infrastruktury komunalnej (wodociągi – aż 73% ocenia dobrze lub bardzo dobrze, w przypadku kanalizacji ocena jest niższa – 42% ocenia dobrze lub bardzo dobrze) oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznej (55% dobrze lub bardzo dobrze).

Wykres 2. Ocena warunków i jakości życia w Gminie Dobra – kategoria Infrastruktura

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców Gminy Dobra.

Dobrze mieszkańcy Dobrej oceniają również dostęp do Internetu – ponad 54% wystawiło ocenę dobrą lub bardzo dobrą. Natomiast, najslabiej oceniana jest dostępność transportu publicznego (aż 73% ocenia źle lub bardzo źle) oraz stan i jakość dróg (44% ocenia źle lub bardzo źle).

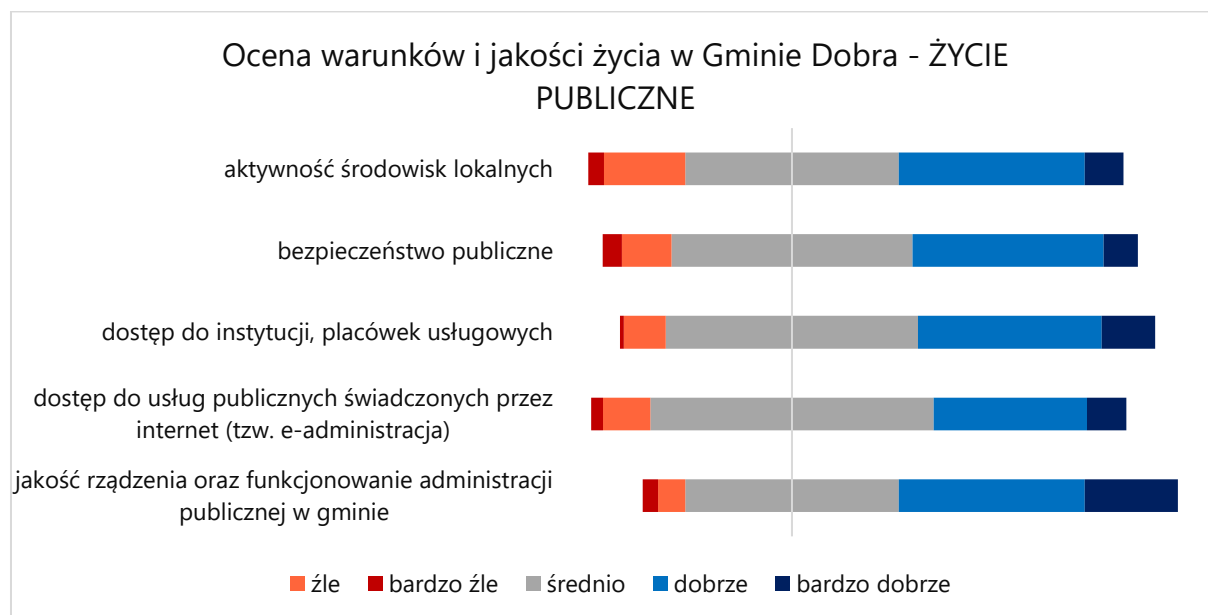
Generalnie, uczestnicy badań, a także warsztatów kilkakrotnie podnosili kwestię dostępności transportu publicznego i stanu dróg – jest to jeden z najslabiej ocenianych aspektów życia w Dobrej, a także jeden z najczęściej wymienianych priorytetów na najbliższą przyszłość.

Życie publiczne

Życie publiczne i elementy zaliczone do tej kategorii są jednymi z najlepiej ocenianych w ramach całego badania. Mieszkańcy Gminy Dobra doceniają przede wszystkim jakość rządzenia oraz funkcjonowanie administracji publicznej (ponad 52% ocenia dobrze lub bardzo dobrze). Dobrze ocenione zostały również: dostęp do instytucji i placówek usługowych, bezpieczeństwo publiczne oraz aktywność środowisk lokalnych (wszystkie po ok. 42-44% ocen dobrych i bardzo dobrych). Najmniej pozytywnych ocen, a jednocześnie najwięcej ocen neutralnych (ocena średnia) uzyskała kategoria związana z dostęp do usług publicznych

świadczonych przez Internet – może się to wiązać albo z niewielką świadomością istnienia takich usług, albo z niskim stopniem wykorzystania takich usług. Niemniej, władze Gminy Dobra powinny być dumne z tak dobrej oceny ich działań oraz działań całej lokalnej administracji.

Wykres 3. Ocena warunków i jakości życia w Gminie Dobra – kategoria Życie publiczne

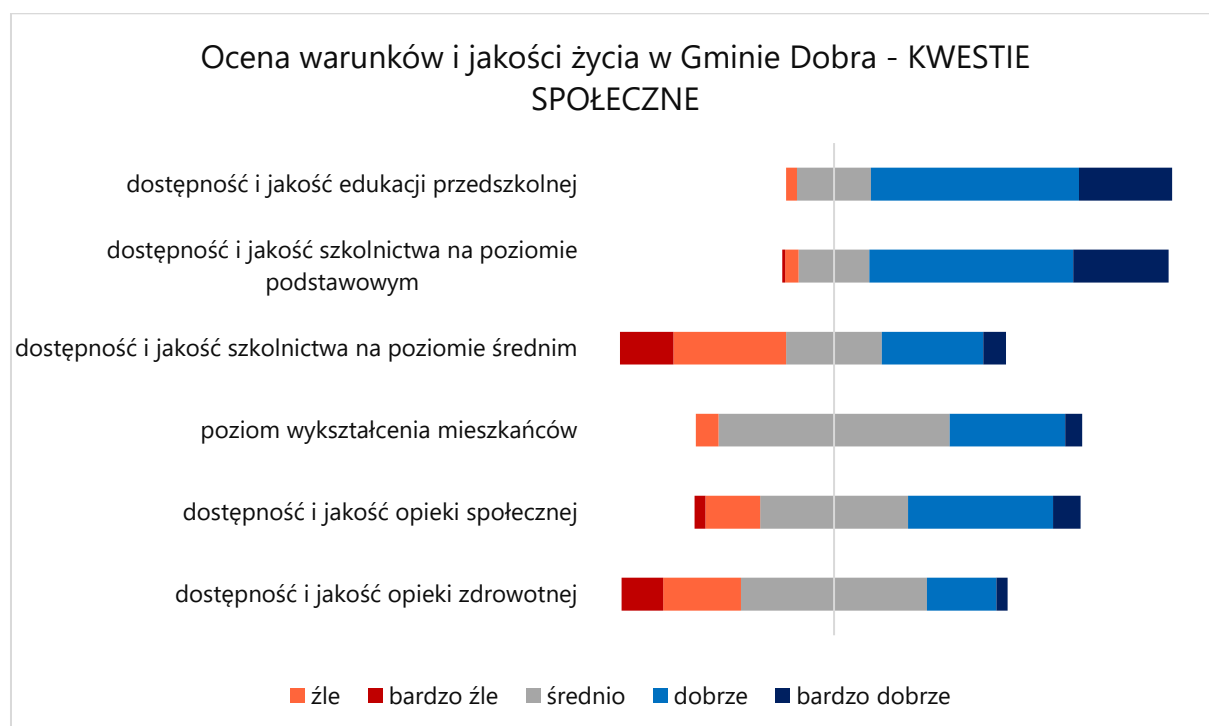

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców Gminy Dobra.

Kwestie społeczne

W przypadku kategorii związanej z kwestiami społecznymi najlepiej oceniana jest przez mieszkańców gminy oferowana w Dobrej edukacja na poziomie przedszkolnym oraz podstawowym (jej dostępność i jakość jest oceniana dobrze lub bardzo dobrze przez ok. 77-78% respondentów). Pozytywnie ocenione zostały również dostępność i jakość opieki społecznej (blisko 45% ocen dobrych i bardzo dobrych) oraz ogólny poziom wykształcenia mieszkańców (ponad 34% ocen dobrych i bardzo dobrych).

Wykres 4. Ocena warunków i jakości życia w Gminie Dobra – kategoria Kwestie społeczne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców Gminy Dobra.

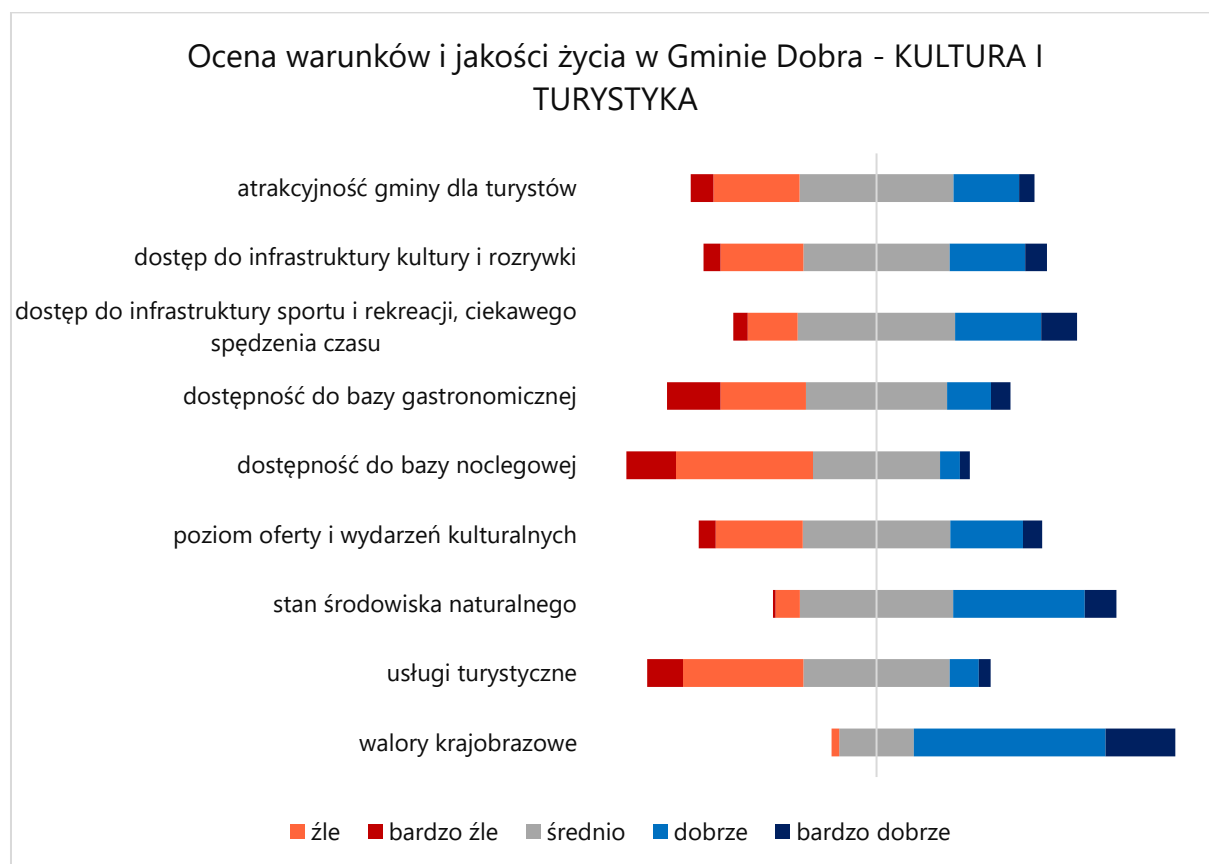
Natomiast najslabiej oceniane są przez mieszkańców Gminy Dobra dostępność i jakość szkolnictwa na poziomie średnim (43% ocen złych i bardzo złych), co może się wiązać z brakiem szkół średnim na terenie gminy oraz utrudnionym dojazdem do szkół położonych poza gminą. Poprawy według mieszkańców wymaga również dostępność i jakość opieki zdrowotnej, która została oceniona źle lub bardzo źle przez blisko jedną trzecią respondentów.

Kultura i turystyka

Zdecydowana większość respondentów docenia dostępne w Gminie Dobra walory krajobrazowe (ponad 76% pozytywnych ocen). Dobrze oceniany jest również stan środowiska naturalnego – 47,5% ocen dobrych i bardzo dobrych oraz dostęp do infrastruktury sportu i rekreacji, ciekawego spędzania czasu – ponad 35% ocen pozytywnych. Dosyć niejednoznaczne są natomiast oceny dostępu do infrastruktury kultury i rozrywki oraz poziomu oferty i wydarzeń kulturalnych – w obydwu przypadkach odsetek ocen pozytywnych i negatywnych jest bardzo podobny (po ok. 27-28% ocen dobrych/bardzo dobrych i złych/bardzo złych). Z kolei, najgorsze oceny mieszkańcy Dobrej wystawili usługom turystycznym (45,5% ocen

negatywnych), bazie noclegowej (54% ocen negatywnych) oraz bazie gastronomicznej (40% ocen negatywnych).

Wykres 5. Ocena warunków i jakości życia w Gminie Dobra – kategoria Kultura i turystyka

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców Gminy Dobra.

Gmina Dobra rzeczywiście ma dobre zasoby związane z krajobrazem i środowiskiem naturalnym, co było wielokrotnie podkreślane nie tylko podczas badania, ale również w trakcie warsztatów i licznych rozmów z interesariuszami. Posiadany potencjał nie jest natomiast w wystarczająco dobry sposób wykorzystywany, szczególnie w kontekście rozwoju turystyki, co zauważa zdecydowana większość ankietowanych. Oznacza to, że w kwestii kultury i turystyki jest jeszcze sporo do zrobienia.

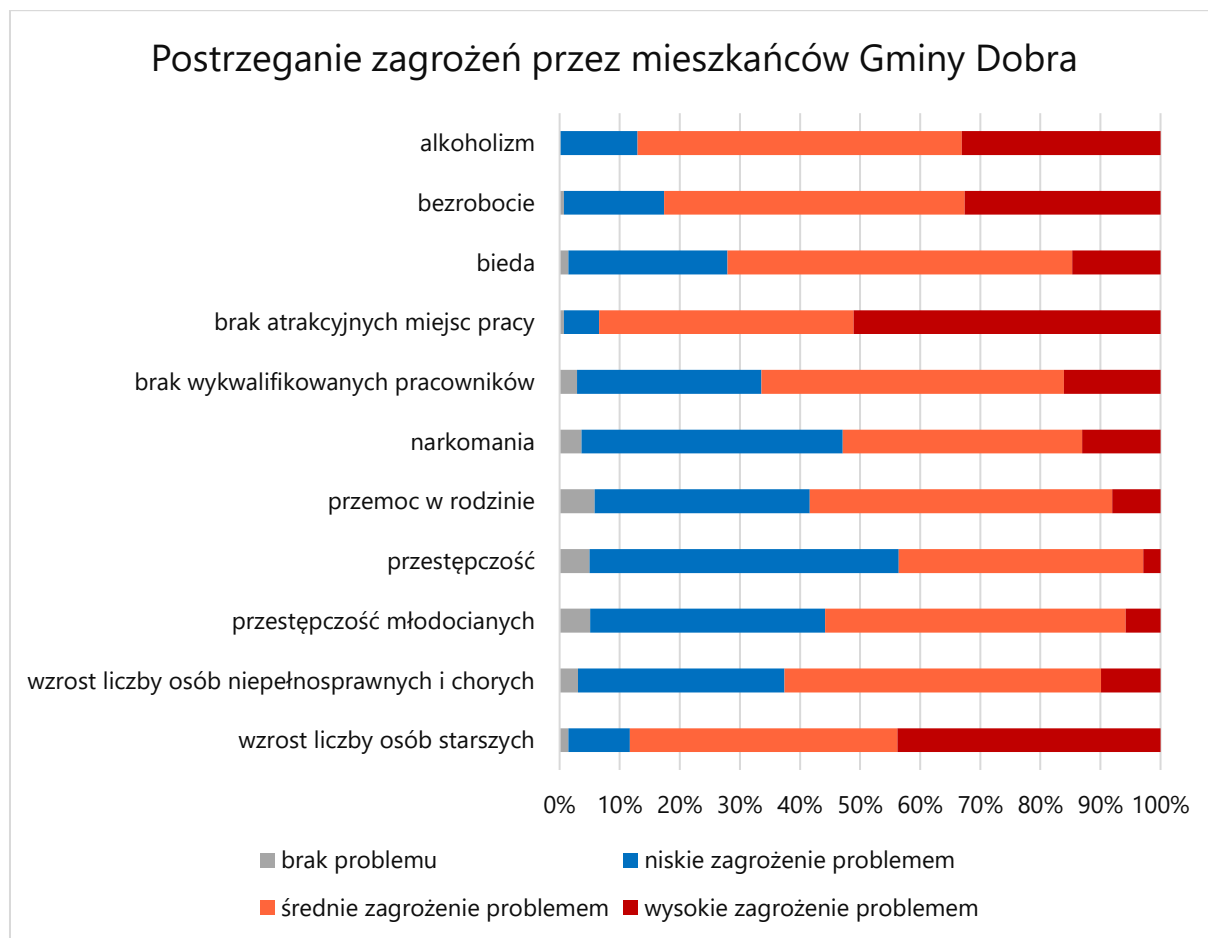
POSTRZEGANIE ZAGROŻEŃ PRZEZ MIESZKAŃCÓW GMINY DOBRA

Podczas rozmów z mieszkańcami i decydentami właściwie zawsze pojawiała się kwestia zagrożeń, z którymi Gmina Dobra będzie się musiała zmierzyć w najbliższych latach. Dlatego też uczestników badania ankietowego poproszono o ocenę stopnia zagrożenia danym

problemem Gminy Dobra i jej mieszkańców. W efekcie można stwierdzić, że mieszkańcy Dobrej najbardziej obawiają się braku atrakcyjnych miejsc pracy (ponad połowa respondentów dostrzega wysokie zagrożenie tym problemem, a kolejne 42% średnie zagrożenie) oraz wzrostu liczby osób starszych (blisko 44% dostrzega wysokie zagrożenie, a 44,5% średnie zagrożenie problemem). Te dwie kwestie przewijają się również w pytaniach o priorytety rozwoju (sprowadzenie inwestorów, poprawa opieki zdrowotnej) oraz w ocenie warunków życia w gminie (słaba ocena dostępności atrakcyjnych miejsc pracy oraz dostępności i jakości opieki zdrowotnej). Mieszkańcy Gminy Dobra są świadomi tego, że ich społeczność się starzeje i należy podjąć działania, które ułatwią radzenie sobie z tym problemem w przyszłości. Ważne są dla nich również zagadnienia związane z rynkiem pracy.

Wśród zagrożeń, których wzrostu natężenia obawiają się respondenci z Dobrej, znalazły się również: alkoholizm (54% ankietowanych uznało zagrożenie tym problemem za średnie, a kolejne 33% za wysokie), bezrobocie (50% – zagrożenie średnie, 33% – zagrożenie wysokie) oraz bieda (57% – zagrożenie średnie, 15% – zagrożenie wysokie). Najmniej natomiast mieszkańcy Gminy Dobra obawiają się przestępczości (tylko niespełna 3% dostrzega wysokie zagrożenie problemem, a dla według 51% zagrożenie jest niskie), narkomanii (43,5% ocenia zagrożenie jako niskie, ale wciąż ponad 13% postrzega je jako wysokie) oraz przestępczości młodocianych (tylko niespełna 6% postrzega to zagrożenie jako wysokie).

Wykres 6. Postrzeganie i ocena zagrożeń przez mieszkańców Gminy Dobra

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców Gminy Dobra.

W ramach wszystkich dostrzeżonych przez mieszkańców Gminy Dobra problemów władze oraz odpowiednie instytucje mogą podjąć szereg działań, które nie tylko przyczynią się do neutralizacji zagrożeń, ale również do znaczącego wzrostu poziomu poczucia bezpieczeństwa.

PRIORYTETY ROZWOJU GMINY DOBRA

Wśród najczęściej wymienianych przez mieszkańców Gminy Dobra priorytetów rozwoju na najbliższe lata znalazły się trzy kwestie – budowa nowych i modernizacja istniejących dróg oraz ciągów pieszo-rowerowych; sprowadzenie do gminy dużego inwestora w branży rolno spożywczej i/lub przetwórczej oraz promocja i wsparcie wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Zarówno infrastruktura drogowa i rowerowa, jak i kwestie zatrudnienia i lokalnego rynku pracy wielokrotnie przewijały się w wypowiedziach uczestników warsztatów, jak i w

różnych pytaniach w trakcie badania społecznego. Dlatego też podjęcie działań w tych właśnie sferach zaliczone zostało do priorytetów, które władze gminy powinny zrealizować w najbliższych latach.

Tabela 1. Priorytety rozwoju Gminy Dobra

Lp.	Priorytety rozwoju	Liczba odp.
1	budowa nowych i modernizacja istniejących dróg oraz ciągów pieszo-rowerowych	72
2	sprowadzenie do gminy dużego inwestora w branży rolno-spożywczej, przetwórczej	67
3	promocja i wsparcie wykorzystania odnawialnych źródeł energii (np. fotowoltaiki)	56
4	udogodnienia dla przedsiębiorców (w tym: ulgi, przygotowane tereny pod inwestycje)	53
5	rozwój systemu segregacji odpadów w celu obniżenia cen	50
6	sprowadzenie do gminy dużego inwestora w branży przemysłu czasu wolnego (atrakcji turystycznych)	43
7	rozwój transportu publicznego	41
8	rozwój turystyki, w tym infrastruktury oraz bazy noclegowej i gastronomicznej	38
9	wspieranie działań i organizacja wydarzeń kulturalnych, sportowych	38
10	działania proekologiczne (np. mała retencja, przeciwdziałanie smogowi)	36
11	budowa i modernizacja obiektów sportu i rekreacji	34
12	poprawa dostępu do opieki zdrowotnej	34
13	sprawny urząd i samorząd gminny	31
14	rozwój rolnictwa, w tym nowoczesnych gospodarstw rolnych i przemysłu przetwórczego	30
15	budowa i modernizacja obiektów kultury i rozrywki	27
16	rozwój sieci internetowej (w tym: szerokopasmowej)	27

Lp.	Priorytety rozwoju	Liczba odp.
17	wspieranie innowacji i rozwój eksportu usług i produktów	24
18	modernizacja i doposażenie przedszkoli oraz szkół	22
19	poprawa estetyki i zagospodarowanie przestrzeni publicznych (rynku, placów, skwerów, miejsc spotkań)	22
20	zwiększenie dostępności programów mających na celu zmniejszenie bezrobocia i patologii	22
21	powiększenie bazy miejsc przeznaczonych dla osób starszych i chorych (opieka, rehabilitacja)	21
22	rozwój infrastruktury technicznej (w tym: sieci wodociągowej i kanalizacyjnej)	21
23	promocja gminy, w tym: promocja turystyczna i gospodarcza	17
24	poprawa dostępu do świadczeń w zakresie opieki społecznej	14
25	rozwój usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną (przez internet)	12
26	inne	7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców Gminy Dobra.

Mieszkańcy gminy oczekują również, że plany rozwojowe na najbliższe lata będą dotyczyć także udogodnień dla przedsiębiorców, rozwoju systemu segregacji odpadów w celu obniżenia cen, sprowadzenia inwestora w branży turystycznej i/lub rozrywkowej oraz rozwoju transportu publicznego. Natomiast najmniej osób wskazało na kwestie dotyczące promocji gminy, poprawy dostępu do świadczeń w zakresie opieki społecznej oraz rozwoju tzw. e-administracji. Co istotne, nie można zaobserwować większego zróżnicowania odpowiedzi w przypadku podzielenia ich ze względu na rodzaj aktywności zawodowej deklarowanej przez ankietowanych.

PODSUMOWANIE WYNIKÓW BADANIA SPOŁECZNEGO

W badaniu wzięli udział mieszkańcy gminy reprezentujący różne kategorie wiekowe, różne rodzaje podejmowanych aktywności zawodowych oraz legitymujący się różnym wykształceniem. Zdecydowana większość z nich mieszka w Gminie Dobra – od urodzenia lub od kilku czy kilkudziesięciu lat.

W ramach oceny warunków i jakości życia w gminie najbardziej doceniono rozwój rolnictwa i branży rolno-spożywczej, warunki dla rozwoju przedsiębiorczości, dostęp do infrastruktury komunalnej, zagospodarowanie przestrzeni publicznej, jakość rządzenia oraz funkcjonowanie administracji publicznej, edukację na poziomie przedszkolnym oraz podstawowym, a także walory krajobrazowe i stan środowiska naturalnego. Oznacza to, że mieszkańcy Dobrej są zadowoleni z działań podejmowanych przez władze, doceniają wysiłki włożone w rozwój rolnictwa oraz rozwój edukacji, a także są dumni z obfitującego w cenne przyrodniczo obiekty środowiska naturalnego. Natomiast potrzebę dalszych intensywnych działań widzą w ramach takich kategorii, jak dostępność atrakcyjnych miejsc pracy w przemyśle, dostępność transportu publicznego oraz stan i jakość dróg, dostępność i jakość szkolnictwa na poziomie średnim, usługi turystyczne oraz baza noclegowa i gastronomiczna. Atrakcyjny dla pracowników rynek pracy, sprawny transport i kwestie ekologii, a także odpowiedzialnego zagospodarowania i wykorzystania dostępnych walorów krajobrazowych i przyrodniczych to najważniejsze według mieszkańców Dobrej cele na najbliższe lata.

Strategia, w której tworzenie mieszkańcy Gminy Dobra zechcieli się włączyć, powinna również uwzględniać ich obawy i poczucie zagrożenia związane z kilkoma problemami, z którymi gmina musi się zmierzyć. Najbardziej powszechne i jednocześnie największe jest poczucie zagrożenia związane z rynkiem pracy (brak atrakcyjnych miejsc pracy) oraz ze wzrastającą liczbą osób starszych, a więc wymagających opieki i posiadających specjalne potrzeby, choćby w kwestii zdrowia czy polityki społecznej. Dlatego też planowane w ramach strategii działania powinny uwzględniać te dwa niezwykle istotne wyzwania.

2.6 ANALIZA SWOT Z UWZGLĘDNIENIEM ELEMENTÓW PARTYCYPACJI SPOŁECZNEJ

Podczas pracy nad Strategią Rozwoju Gminy Dobra na lata 2026-2030 przygotowano analizę SWOT gminy, a także korzystając z Raportu o stanie Gminy Dobra w 2024 roku. Analiza ta pozwoliła na wskazanie:

S – strengths (silnych stron),

W – weaknesses (słabych stron),

O – opportunities (szans),

T – threats (zagrożeń).

Technika ta (SWOT) pozwala na uporządkowanie czynników mających wpływ na rozwój danej jednostki samorządu terytorialnego. Stanowi pierwszy, a zarazem strategiczny etap tworzenia planów rozwojowych. Etapy przygotowania analizy SWOT to:

- ✓ etap pierwszy – pogrupowanie wszystkich zdiagnozowanych czynników mających wpływ na rozwój na pozytywne i negatywne;
- ✓ etap drugi – podział czynników pozytywnych (plusów), jak i barier (negatywów) na wewnętrzne i zewnętrzne.

Kluczowe dla wykonania poprawnej analizy jest zrozumienie mocnych stron, słabych stron, szans i zagrożeń, aby prawidłowo przyporządkować zasoby gminy, czynniki mające wpływ na sytuację gminy i jej mieszkańców, zjawiska zachodzące w najbliższym otoczeniu – zarówno o charakterze wewnętrznym, jak i zewnętrznym. Wyjaśniając więc:

- **mocne strony (S)** – pozytywne cechy, walory, atuty; źródła przewagi konkurencyjnej; głównie wewnętrzne;
- **słabe strony (W)** – negatywne cechy; trzeba łagodzić; głównie wewnętrzne;
- **szanse (O)** – pozytywne, istniejące lub przewidywane, procesy, zjawiska i trendy zachodzące w otoczeniu gminy, które mogą w długim okresie przyczynić się do rozwoju gminy; głównie zewnętrzne;
- **zagrożenia (T)** – negatywne, istniejące lub przewidywane, procesy, zjawiska i trendy zachodzące w otoczeniu gminy, które mogą w długim okresie zahamować lub utrudnić rozwój gminy; głównie zewnętrzne; trzeba być na nie przygotowanym i starać się dostosować.

SILNE STRONY

- Rosnąca liczba podmiotów gospodarczych i osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, zarejestrowanych w REGON; utrzymująca się przewaga liczby nowo zarejestrowanych podmiotów w bazie REGON nad wyrejestrowanymi
- Obecność w mieście i jego okolicy zakładów produkcyjnych, oferujących miejsca pracy dla mieszkańców gminy
- Przynależność do stowarzyszeń wspierających rozwój społeczno-gospodarczy gminy (Stowarzyszenie Turecka Izba Gospodarcza, Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania T.U.R)
- Realizacja funduszu sołeckiego w gminie Dobra, pozwalająca na finansowanie działań służących poprawie warunków życia mieszkańców na obszarach wiejskich
- Działalność organizacji pozarządowych, w tym OSP, klubów sportowych, stowarzyszeń, kół gospodyń wiejskich w miejscowościach na terenie gminy. Gminę charakteryzuje wyższy wskaźnik liczby organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 10 tys. mszk. niż w powiecie tureckim, województwie wielkopolskim i Polsce
- Działalność Klubu Senior+, którego celem jest integracja i wsparcie rosnącej liczby seniorów w gminie
- Dom Pomocy Społecznej, Środowiskowy Dom Samopomocy na miejscu, usługi opiekuńcze (niewystarczające biorąc pod uwagę starzenie się społeczeństwa, ale jednak funkcjonują dobrze), Klub Seniora, przedszkole, żłobek
- Dziedzictwo materialne (zabytki, pomniki historii) i niematerialne (obyczaje, tradycje) świadczące o ciekawej historii gminy Dobra
- Obecność obszarów atrakcyjnych przyrodniczo (Uniejowski Obszar Chronionego Krajobrazu, tereny położone przy zbiorniku Jeziorsko, objęte obszarem Natura 2000)
- Efektywne pozyskiwanie środków zewnętrznych przez Gminę Dobra
- Istniejąca baza sportowo-rekreacyjna
- Produkty lokalne
- Lokalna Grupa Działania i jej działalność
- Posiadanie terenów pod zabudowę rekreacyjną
- Infrastruktura kanalizacyjna
- Podstawowa opieka zdrowotna na zadowalającym poziomie
- Szkolnictwo podstawowe na zadowalającym poziomie

SŁABE STRONY

- Rosnąca liczba osób bezrobotnych w latach 2021-2023
- Występowanie smogu w okresie grzewczym
- Brak wsparcia psychologicznego (nie tylko dla dzieci)

- Słabo rozwinięta baza turystyczna – poza prywatnym ośrodkiem RAFA brak jest bazy turystycznych oraz miejsc noclegowych na terenie Gminy
- Brak marki regionalnej rozumianej jako marki budowanej w odniesieniu do produktu wytwarzanego dzięki zasobom gminy lub w oparciu o tradycje danego regionu, a także tzw. regionalne produkty turystyczne (np. Europejski Szlak Zamków i Pałaców)
- Brak komunikacji publicznej umożliwiającej dostanie się do większych ośrodków miejskich (Turek, Poznań, Łódź)
- Brak oferty inwestycyjnej
- Brak strefy aktywizacji gospodarczej rozumianej jako obszaru wyznaczonego i przygotowanego pod inwestycje
- Niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego, zwłaszcza dla młodzieży
- Słaba infrastruktura ciągów pieszo-rowerowych
- Brak Internetu szerokopasmowego na wsiach

SZANSE

- Walory przyrodniczo-krajobrazowe gminy (Dolina Warty, Wysoczyzna Turecka, Dolina rzeki Teleszyny oraz sztuczny zbiornik retencyjny Jeziorsko)
- Posiadane zasoby naturalne (węgiel brunatny, złoża piasków ze żwirem)
- Możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych
- Odległość od aglomeracji (zalety i wady) – od Łodzi ok 70 km, od Poznania ok 150 km
- Pozyskanie na własność terenów przy zbiorniku (szansa na pozytywną decyzję Wód Polskich)
- Bliskość Uniejowa – ważnego ośrodka na turystycznej mapie Polski
- Położenie na granicy dwóch województw (zalety i wady)
- Duża lesistość
- Ośrodek RAFA przyciągający turystów, którzy mogą korzystać z atrakcji oferowanych przez Gminę
- Zbiornik Jeziorsko – sporty wodne, potencjał turystyczny
- Obszar Natura2000 (zalety i wady)
- Szybki rozwój oferty turystycznej w woj. łódzkim
- Rozwój i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii
- Inwestorzy zewnętrzni skłonni do inwestowania na terenie Gminy Dobra
- Współpraca z gminami, stowarzyszeniami, związkami
- Wsparcie, aktywizacja mikro i małych przedsiębiorstw na poziomie krajowym

- Współpraca z uczelniami wyższymi dająca możliwość realizacji wspólnych projektów o charakterze naukowo-badawczym oraz społecznym
- Integracja lokalnych producentów, działalność agroturystyczna
- Wykorzystywanie terenów pod ekologiczne uprawy
- Korzystne warunki do rozwoju turystyki wodnej na terenach położonych przy zbiorniku Jeziorsko

ZAGROŻENIA

- Wyludnianie gminy
- Starzejące się społeczeństwo
- Inwestorzy zagraniczni (kontrowersyjne inwestycje – fermy drobiu)
- Brak prewencji (bezpieczeństwo) – sprzedaż dopalaczy, używki (łatwy dostęp)
- Brak obwodnicy
- Brak transportu publicznego
- Obszar Natura 2000 (ograniczenia)
- Duża odległość od lekarzy specjalistów oraz problem z dostaniem się do nich przy wykorzystaniu transportu publicznego
- Brak systemowego wsparcia dla osób starszych
- Odległość od aglomeracji (daleko, brak powrotów, trudny dostęp do kultury)
- Peryferyjne położenie w województwie
- Stan wody w zbiornikach
- Brak środków zewnętrznych na zadania związane z turystyką
- Brak systemu monitorowania przemocy, problemów w rodzinach (efekt pandemii)
- Zmniejszająca się liczba dzieci w szkołach (koszty te same, dotacja mniejsza)

3. CZĘŚĆ STRATEGICZNA

3.1 WIZJA I MISJA ROZWOJU GMINY W PERSPEKTYWIE 2030 ROKU

Wizja rozwoju gminy stanowi pewnego rodzaju wyobrażenie przyszłości, do której dąży gmina Dobra. Wizja jest aspiracyjnym obrazem tego, jak gmina ma wyglądać w perspektywie 2030 roku. Wyznaczona dla gminy Dobra wizja jest ambitna, realistyczna i jednocześnie klarowna.

3.1.1 WIZJA ROZWOJU

W 2030 r. Gmina Dobra, w pełni wykorzystując swój potencjał związany z położeniem, walorami przyrodniczo-krajobrazowymi oraz kapitałem ludzkim, stanowić będzie atrakcyjne miejsce do życia, rozwoju zawodowego oraz wypoczynku. Oprócz wzrostu gospodarczego, niezwykle istotnym elementem sukcesu Gminy Dobra, będzie włączenie w rozwój wszystkich członków wspólnoty, także tych najstarszych lub dotychczas wykluczonych. Każdy mieszkaniec i mieszkanka gminy, inwestor czy osoba odwiedzająca gminę będzie mogła w pełni wykorzystywać potencjał Dobrej, a także uczestniczyć w jej rozwoju. Gmina Dobra w 2030 r. to również miejsce, w którym rozwój następuje z poszanowaniem zasad ekologii oraz z troską o przyszłość kolejnych pokoleń mieszkańców. Przyszłość tej gminy to troska o wszystkich jej członków, otwartość na wyzwania, rozwój uwzględniający wszystkich. To będzie po prostu DOBRE miejsce do życia.

3.1.2 MISJA

Misja to odpowiedź na pytanie o powód istnienia danego podmiotu, w tym przypadku konkretnej gminy. Misją Gminy Dobra na najbliższe lata jest tworzenie rzeczywistości, w której wszystkie podmioty będą mogły zrealizować swój potencjał. Dodatkowo, Gmina Dobra zobowiązuje się do współtworzenia przyjaznej i otwartej przestrzeni, w ramach której dla wspólnego rozwoju będą współpracowały podmioty gospodarcze, mieszkańcy gminy oraz decydenci polityczni.

3.2 CELE STRATEGICZNE W WYMIARZE SPOŁECZNYM, GOSPODARCZYM I PRZESTRZENNYM

Rozdział odnosi się do art. 10e. ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym wskazującego, że strategia rozwoju gminy określa w cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym.

Realizacja sformułowanej wcześniej wizji będzie możliwa w oparciu o następujące cele strategiczne, a także przypisane do nich konkretne cele operacyjne. W kolejnej części strategii poszczególne cele operacyjne zostały rozpisane na konkretne kierunki działań, które Gmina Dobra może podjąć w najbliższych latach.

Cel strategiczny 1	Cel strategiczny 2	Cel strategiczny 3	Cel strategiczny 4
Gospodarka: konkurencyjna i innowacyjna gospodarka lokalna wykorzystująca strategiczne położenie gminy	Wspólnota lokalna: integracja i odpowiedzialność za wszystkich członków wspólnoty	Bezpieczeństwo i odpowiedzialny rozwój: rozwój wspólnoty z poszanowaniem środowiska oraz kwestii bezpieczeństwa zdrowotnego oraz społecznego	Turystyka: tworzenie atrakcyjnego miejsca do odpoczynku z poszanowaniem dla kultury, historii oraz środowiska
Cele operacyjne	Cele operacyjne	Cele operacyjne	
1.1 Stworzenie atrakcyjnych warunków dla inwestorów 1.2. Generowanie impulsów oraz stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości wśród mieszkańców gminy 1.3. Tworzenie zrównoważonego i dochodowego rolnictwa 1.4 Budowa efektywnego systemu infrastruktury transportowej	2.1. Gmina Dobra przyjaznym miejscem dla wszystkich mieszkańców 2.2. Rozwój oświaty – wsparcie szkół i przedszkoli 2.3 Aktywizacja i partycypacja społeczna 2.4. Wsparcie psychologiczne i przeciwdziałanie uzależnieniom oraz wykluczeniu 2.5 Fundusz sołecki jako instrument służący poprawie warunków życia mieszkańców wsi	3.1. Racjonalna gospodarka wodno-kanalizacyjna 3.2. Rozbudowa i modernizacja systemu gospodarowania odpadami 3.3. Budowa i rozwój infrastruktury gazowej oraz systemu odnawialnych źródeł energii 3.4. Zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego 3.5. Świadomości ekologicznie wódatarze i mieszkańcy Gminy Dobra 3.6 Cyfryzacja oraz cyberbezpieczeństwo gminy i jej mieszkańców	4.1. Rozwój turystyki i rekreacji 4.2. Aktywizacja kulturalna oraz ochrona zabytków 4.3. Promocja kultury i turystyki

Szczegółowy opis i uzasadnienie dla realizacji celów operacyjnych zaprezentowano w poniższej tabeli.

Cel strategiczny 1. Gospodarka: konkurencyjna i innowacyjna gospodarka lokalna wykorzystująca strategiczne położenie gminy
Cel operacyjny 1.1 Stworzenie atrakcyjnych warunków dla inwestorów
Opis i uzasadnienie dla realizacji celu operacyjnego 1.1
Jednym z głównych priorytetów rozwoju wskazywanych przez mieszkańców i władze Gminy Dobra było – według przeprowadzonych badań – sprowadzenie do gminy inwestorów. Jednocześnie, zdecydowana większość mieszkańców za największe zagrożenie uznała m.in. brak atrakcyjnych miejsc pracy, natomiast za jeden z największych minusów w ocenie aktualnych warunków i jakości życia w gminie uznano rynek pracy i dostępność atrakcyjnych miejsc pracy. Dlatego też tak istotne jest podjęcie szeregu działań, których efektem będzie realizacja celu związanego z uatrakcyjnieniem gminy jako miejsca inwestycji. Wprawdzie w Gminie Dobra w 2023 roku w rejestrze REGON znajdowało się 478 podmiotów gospodarczych, jednak tylko maksymalnie kilka z nich można było uznać za co najwyżej średnie przedsiębiorstwa. Pozyskanie przynajmniej jednego dużego inwestora umożliwiłoby stabilny rozwój gminy, dywersyfikację jej dochodów, a także znaczący wzrost ofert pracy na lokalnym rynku zatrudnienia. W tym celu należy podjąć szereg działań, które nie tylko uatrakcyjnią gminę jako miejsce potencjalnych inwestycji, ale również umożliwią sprawne przeprowadzenie potencjalnych inwestorów przez niezbędne procedury. Stworzenie oferty inwestycyjnej, banku nieruchomości czy terenów pod inwestycje znacząco ułatwi proces decyzyjny dotyczący miejsca inwestycji, a przygotowanie procedury obsługi inwestora strategicznego pozwoli odpowiedzieć na potrzeby nawet najbardziej wymagających firm. Natomiast, regularne badania potrzeb przedsiębiorców dostarczą danych dotyczących potrzeb, a w konsekwencji umożliwią jeszcze lepsze dopasowanie oferty gminy do potencjalnych i planujących rozwój aktualnych inwestorów. Z kolei, prezentacja potencjału gminy podczas wydarzeń krajowych i zagranicznych umożliwi rozprzestrzenianie informacji o gminie i tym samym zwiększenie szans na realizację założonych celów z sukcesem.
Cel operacyjny 1.2. Generowanie impulsów oraz stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości wśród mieszkańców gminy
Opis i uzasadnienie dla realizacji celu operacyjnego 1.2
Ze względu na ogromny potencjał tkwiący w lokalnych wytwórcach i miejscowych przedsiębiorcach, władze Gminy Dobra powinny skupić się nie tylko na pozyskaniu zewnętrznych inwestorów, ale również na działaniach mających na celu aktywizację lokalnej przedsiębiorczości. Działania te powinny polegać m.in. na promocji lokalnych wytwórców (np. stworzenie atrakcyjnej wizualnie bazy produktów i wytwórców lokalnych lub zorganizowanie cyklicznych wydarzeń, w ramach których możliwe będzie zaprezentowanie lokalnych wytworów), ale także na stworzeniu możliwości współpracy pomiędzy poszczególnymi twórcami (podmioty ekonomii społecznej) oraz możliwości komercjalizacji działalności dotychczas niedochodowej. Nie należy w tym przypadku również zapominać o różnego rodzaju kursach i szkoleniach z przedsiębiorczości. Zwiększenie współczynnika lokalnej przedsiębiorczości można również osiągnąć oferując zainteresowanym podmiotom wsparcie w procesie opracowania koncepcji potencjalnej działalności gospodarczej oraz kumulowania kapitału na jej funkcjonowanie (w tym celu można stworzyć ogólnodostępny punkt wsparcia projektów). Dodatkowo, szczególnie w celu aktywizacji osób starszych lub długotrwale przebywających poza

rynkiem pracy należy podjąć się realizacji koncepcji uczenia się przez całe życie – rozwój nowych umiejętności lub zmiana kwalifikacji w ramach dostępnych kursów lub szkoleń w znaczący sposób może wpłynąć na wzrost aktywności zawodowej mieszkańców Gminy Dobra.

Cel operacyjny 1.3. Tworzenie zrównoważonego i dochodowego rolnictwa

Opis i uzasadnienie dla realizacji celu operacyjnego 1.3

Ze względu na strukturę użytkowania gruntów, a także wysoki udział użytków rolnych w ogólnej powierzchni gminy (69,2%), jej przyszłość będzie w dalszym ciągu wiązała się z rozwojem rolnictwa. Dlatego też proponuje się przyjęcie celu operacyjnego dotyczącego właśnie zrównoważonego i dochodowego rolnictwa. Jego rozwój, a także zdobycie stabilnej pozycji lokalnych producentów rolnych ułatwi wsparcie wobec tworzenia lokalnych związków lub grup producentów. Integracja środowiska pomoże w zdobyciu dobrej pozycji negocjacyjnej oraz umożliwi wymianę doświadczeń. Według założeń unijnych instytucji przyszłością rolnictwa jest ekologia i rozwój z poszanowaniem dla środowiska. Dlatego też również w przypadku Gminy Dobra istotne jest stopniowe zapoznavanie rolników z najnowszymi rozwiązaniami ekologicznego rolnictwa oraz zachęcanie i wspieranie wprowadzania tych praktyk do ich codziennej działalności. Władze gminy powinny również wspierać lokalnych wytwórców w promocji ich wyrobów, ponieważ silne i znane marki lokalne mogą stać się impulsem do rozwoju całej społeczności. Niezwykle ważna jest również współpraca rolnictwa z uczelniami i ośrodkami badawczymi, szczególnie w kontekście trendów związanych z rolnictwem ekologicznym. Bliskość przynajmniej dwóch dużych ośrodków naukowych, jakimi są Poznań i Łódź, powinna ułatwić nawiązanie tych relacji oraz ich stopniowe intensyfikowanie.

Cel operacyjny 1.4 Budowa efektywnego systemu infrastruktury transportowej

Opis i uzasadnienie dla realizacji celu operacyjnego 1.4

Niska dostępność transportu publicznego to jeden z najczęściej wymienianych negatywnych aspektów oceny warunków życia w Gminie Dobra. Dodatkowo, mieszkańcy Gminy Dobra kwestie związane z transportem uznali za jedno z najważniejszych priorytetów rozwoju na najbliższe lata. Blisko połowa ankietowanych wskazała, że należy skupić się na budowie nowych i modernizacji istniejących dróg oraz ciągów pieszo-rowerowych, a co trzeciemu mieszkańcowi gminy zależy na rozwoju transportu publicznego. Oznacza to, że zdecydowana większość mieszkańców Gminy Dobra deklaruje brak zaspokojenia ich potrzeb transportowych, co więcej obawiają się oni o przyszłość, w której grupa osób wykluczonych komunikacyjnie może się znacząco powiększyć.

Choć Gmina Dobra jest położona w bliskiej odległości od dużych ośrodków miejskich (Konin – 55 km, Kalisz – 47 km, Łódź – 70 km), a dodatkowo przebiegają przez nią dwa ważne szlaki komunikacyjne (droga krajowa nr 83 oraz droga wojewódzka) oraz cała sieć dróg powiatowych i gminnych, to wciąż ponad 44% mieszkańców ocenia źle lub bardzo źle stan i jakość posiadanych dróg. Jednak prawdopodobnie największym problemem jest brak dostępności transportu publicznego (aż blisko 74% ankietowanych źle lub bardzo źle ocenia dostępność transportu publicznego). Władze gminy próbowały ten problem rozwiązać wykorzystując na potrzeby transportu połączenia szkolne, jednak z opinii mieszkańców wynika, że potrzebne są rozwiązania systemowe. Rozwiązaniem, przynajmniej w najbliższych latach, mogłoby być wykorzystanie utworzonego w 2019 r. Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych do budowy podstaw transportu publicznego w Gminie Dobra. Działania takie mogą być podejmowane nie tylko samodzielnie przez władze gminy, ale również w porozumieniu z gminami ościennymi (w ramach związków międzygminnych). Dodatkowo, władze gminy mogą również lobbować na rzecz lub włączyć się w przygotowania nowych tras w ramach powiatu tureckiego.

W ostatnich latach wzrasta również znaczenie transportu rowerowego jako najbardziej ekologicznego i coraz bardziej efektywnego sposobu przemieszczania się. Również w kolejnych latach, uwzględniając trendy dotyczące zmniejszenia poziomu emisji zanieczyszczeń powietrza, można spodziewać się coraz większych inwestycji wspierających transport rowerowy. Dlatego też również władze Gminy Dobra powinny w planach na najbliższe lata uwzględnić inwestycje związane z budową, modernizacją i utrzymaniem dróg rowerowych, o znaczeniu nie tylko turystycznym, ale również komunikacyjnym.

Cel strategiczny 2. Wspólnota lokalna: integracja i odpowiedzialność za wszystkich członków wspólnoty

Cel operacyjny 2.1. Gmina Dobra przyjaznym miejscem dla wszystkich mieszkańców

Opis i uzasadnienie dla realizacji celu operacyjnego 2.1

Punktem wyjścia do wszelkich działań strategicznych jest podejmowanie odpowiedzialnych, dopasowanych do potrzeb mieszkańców i charakteru Gminy decyzji. Władze gminy będą kierunkować swoje działania w duchu nowoczesnego zarządzania – dążącego do zwiększenia innowacyjności, postępu, wzrostu konkurencyjności i przedsiębiorczości.

Strategiczny rozwój Gminy Dobra zakłada stałe podnoszenie kompetencji pracowników jednostek podległych Gminie tak, aby usprawniać obsługę interesantów oraz zwiększać efektywność pracy. Szkolenia i kursy będą dopasowane do zakresu zadań wykonywanych w ramach pracy. Przestrzeń publiczna powinna być dostępna dla wszystkich, a co za tym idzie – powinna odpowiadać na specjalne potrzeby mieszkańców, być zaprojektowana w sposób przemyślany i modernizowana w sposób ułatwiający poruszanie się osobom z niepełnosprawnościami, starszym czy rodzicom z dziećmi. W ramach celu operacyjnego 2.1. Gmina Dobra przyjaznym miejscem dla wszystkich mieszkańców podejmowane będą działania zmierzające do likwidacji barier architektonicznych i dostosowania usług publicznych do specjalnych potrzeb mieszkańców. Pandemia COVID-19 w wielu dziedzinach wymusiła na nas przeniesienie działań do sieci. Również administracja powinna podążać za tym trendem i umożliwiać mieszkańcom załatwianie spraw urzędowych przez Internet. Tworzone usługi elektroniczne powinny być dostępne dla wszystkich mieszkańców (zgodne z WCAG 2.0). Ze względu na charakter Gminy, należy pamiętać, że działania mające na celu zwiększenie szeroko rozumianej dostępności powinny być podejmowane zarówno na terenie miasta Dobra jak i w sołectwach.

Istotny dla rozwoju Gminy jest także rozwój gminnej polityki mieszkaniowej. Polityka ta powinna opierać się na podejmowaniu działań strategicznych, dzięki którym możliwe będzie wykorzystanie posiadanych zasobów lokalowych. Podejmowane działania powinny skupić się na utrzymaniu mieszkaniowego zasobu gminy w dobrym standardzie oraz na przygotowaniu uzbrojonych terenów pod nowe inwestycje mieszkaniowe.

W ramach działań strategicznych troską zostaną objęte również zwierzęta. Zostanie utworzony gminny program opieki nad zwierzętami oraz zapobiegania bezdomności zwierząt. Podjęte zostaną wysiłki na rzecz rejestracji i identyfikacji zwierząt w Gminie, systematycznie będą prowadzone akcje sterylizacyjne czy szczepienia bezdomnych zwierząt. Zwierzęta oczekujące na transport do schroniska będą oczekiwały w godnych warunkach. Istotną rolę odegra również edukacja dot. praw zwierząt i opieki nad nimi – prelekcje na ten temat prowadzone będą w szkołach.

Cel operacyjny 2.2. Rozwój oświaty – wsparcie szkół i przedszkoli

Opis i uzasadnienie dla realizacji celu operacyjnego 2.2

Istotnym elementem życia i rozwoju każdego człowieka jest edukacja. Aby społeczeństwo rozwijało się dynamicznie, niezbędna jest edukacja na dobrym poziomie, dopasowana do potrzeb mieszkańców. Zagwarantowanie dostatecznej liczby miejsc w przedszkolach oraz placówkach opiekuńczych dla dzieci do lat 3 umożliwia rodzicom aktywność zawodową, co w szerszej perspektywie przynosi pozytywne skutki dla Gminy. Kluczowe jest więc inwestowanie w politykę oświatową, ponieważ efekty takich inwestycji wpływają na wszystkich mieszkańców.

Kapitał intelektualny, za rozwój którego odpowiedzialna jest właśnie edukacja, podnosi konkurencyjność zarówno w sektorze prywatnym, jak i publicznym. Dobrze wykształcone społeczeństwo to przecież kompetentni pracownicy i świadomi, aktywnie uczestniczący w życiu publicznym obywatele. Biorąc pod uwagę tendencje rozwoju współczesnej gospodarki to właśnie wykwalifikowani ludzie stanowią większy atut dla rozwoju niż zasoby materialne.

W związku z tym, Gmina będzie podejmowała działania mające na celu zwiększenie liczby miejsc w żłobku miejskim, będzie inwestowała w wyposażenie w materiały naukowo-dydaktyczne oraz termomodernizację szkół. Pandemia COVID-19 zwróciła uwagę na problem z dostępnością do sprzętu komputerowego umożliwiającego prowadzenie zajęć. W tym obszarze również Gmina będzie systematycznie doposażać szkoły. Szkoły na terenie Gminy będą również systematycznie doposażane w sprzęt zużywalny. Zostanie również położony nacisk na dostosowanie kształcenia do specjalnych potrzeb uczniów (w tym likwidacja barier architektonicznych w szkołach). Dostosowanie procesu kształcenia powinno przysługiwać wszystkim uczniom z niepełnosprawnościami kształcącym się w gminnych szkołach. Dostosowanie to powinno obejmować możliwość zmiany sposobu uczestnictwa w zajęciach, możliwość korzystania w trakcie zajęć z pomocy osób wspomagających, możliwość stosowania alternatywnej formy zapisu na użytek własny i/lub korzystania z dodatkowych urządzeń wspomagających, m.in.: dyktafonów, komputerów, komputerów specjalistycznych, tabletów, oprogramowania udźwiękawiającego, urządzeń brajlowskich, klawiatur alternatywnych oraz urządzeń tłumaczących w czasie rzeczywistym. Należy przy tym uwzględnić tworzenie treści zajęć w formie zdalnej w taki sposób, by były dostępne dla uczniów ze specjalnymi potrzebami, uwzględniając różne niepełnosprawności.

Współpraca między jednostkami samorządu gminnego jest również niezbędna do poprawy poziomu edukacji. Gmina będzie stale współpracować z powiatem tureckim w zakresie dostosowywania szkolnictwa średniego do zainteresowań uczniów oraz potrzeb lokalnego rynku pracy.

Istotnym elementem działań strategicznych będzie również podjęcie współpracy z uczelniami wyższymi z Poznania oraz Łodzi. Gmina Dobra będzie dążyła do tego, aby uczelnie realizowały na jej terenie projekty naukowo-badawcze. Celem głównym tych działań jest wykorzystanie potencjału naukowego pracowników uczelni na rzecz podnoszenia kompetencji mieszkańców Gminy Dobra (m.in. warsztaty dla dzieci i młodzieży, spotkania tematyczne, wykłady dla seniorów, wyjazdy studyjne, doradztwo zawodowe), a także promocja oraz upowszechnianie informacji o Gminie.

Cel operacyjny 2.3. Aktywizacja i partycypacja społeczna

Opis i uzasadnienie dla realizacji celu operacyjnego 2.2

Pojęcie zaangażowania społecznego utożsamiane jest często z aktywnością społeczną lub partycypacją. Zaangażowanie społeczne bardzo często rozpatrywane jest w nawiązaniu do społeczeństwa obywatelskiego, kapitału społecznego i zaufania, stanowi więc nieodłączny element strategicznego rozwoju. Na zaangażowanie społeczne na poziomie lokalnym ma wpływ poczucie podmiotowości. Funkcjonujący w Polsce model samorządu terytorialnego zakłada upodmiotowienie wspólnot lokalnych, „społeczeństwo obywatelskie jest oparte na idei, że każdy członek społeczności,

bez względu na to, kim jest, jaką ważną rolę odgrywa w danej wspólnotcie, ma prawo decydować o swoim losie i zabierać głos w sprawach, które go dotyczą”.

Istotnym zadaniem w realizacji strategii Gminy Dobra jest wsparcie organizacji pozarządowych. W tym celu na początku zostanie nawiązana współpraca z Lokalną Grupą Działania Turkowska Unia Rozwoju. W ramach LGD T.U.R. funkcjonuje „Inkubator dla NGO”. Jego funkcjonowanie należy rozpowszechnić wśród gminnych organizacji. Dzięki temu organizacje będą mogły skorzystać ze wsparcia w postaci usługi archiwizowania dokumentów, usługi obsługi sekretariatu, z biura i sali szkoleniowej dla 12 osób, usług informacyjno-doradczych (m.in. rejestracji działalności, możliwości finansowania działalności NGO, pomoc w zakresie sporządzania wniosków o dofinansowanie i ich rozliczanie). Docelowo, po zaktywizowaniu lokalnych NGO, w Gminie Dobra powstanie Centrum Wsparcia Organizacji Pozarządowych oferującego lokalnym podmiotom społecznym wsparcie merytoryczne oraz lokalowe w prowadzeniu działalności. Dzięki temu możliwe będzie przekazywanie zadań publicznych do realizacji lokalnym organizacjom, które są bliżej obywateli. Takie działania zachęcą mieszkańców to zrzeszania się w kolejne stowarzyszenia i grupy inicjatywne.

Każdy mieszkaniec gminy powinien czuć, że ma wpływ na swoje najbliższe otoczenie. Dlatego też ważne jest, aby kształtować proobywatelskie postawy od najmłodszych lat. W tym celu warto utworzyć młodzieżowe centrum wolontariatu, w ramach których członkowie będą demokratycznie decydować o podejmowaniu konkretnych akcji. Gmina Dobra się wyludnia, dlatego też należy podejmować działania aktywizujące dzieci i młodzież, tak aby najmłodsi czuli wpływ na swoje najbliższe otoczenie. Kształtowanie obywatelskiej postawy z czasem może zaowocować utworzeniem Gminnej Rady Młodzieżowej.

Ze względu na wspomniany problem wyludniania się gminy, niezwykle ważne jest prowadzenie efektywnej polityki względem osób starszych. W działaniach strategicznych Gmina Dobra nie tylko będzie ulepszała i poszerzała zakres usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych dla osób starszych, ale także podejmie się projektów edukacyjnych i aktywizujących seniorów. Działający Klub senior+ oraz stowarzyszenie „Druha Młodość” będą prowadzić działania informacyjne, aby zwiększyć zasięg oddziaływania, a następnie w ramach swojej działalności zorganizują zajęcia dla seniorów, dzięki którym starsi mieszkańcy gminy będą mogli rozwijać swoje zainteresowania oraz nabywać nowe umiejętności (szkolenia komputerowe, kółko szachowe, zajęcia muzyczne, ruchowe, językowe, warsztaty rękodzieła itp.).

Ze względu na charakter gminy (duża liczba sołectw), istotną rolę w przestrzeni społecznej odgrywają organizacje kobiece – Koła Gospodyń Wiejskich. Prowadzą aktywną działalność, wytwarzają doskonałe lokalne wyroby, jednak brakuje im śmiałości w podejmowaniu działań zarobkowych. W swoich działaniach Gmina Dobra położy nacisk na przeszkolenie kobiecych organizacji pod kątem księgowo-prawnych podstaw zarządzania wiejskimi organizacjami pozarządowymi, dzięki czemu będą mogły podejmować działania na szerszą skalę.

Strategia Gminy Dobra zakłada również podejmowanie współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego, organizacjami pozarządowymi czy przedsiębiorstwami. Współpraca taka powinna polegać na wymianie doświadczeń i wiedzy, zakładać partnerstwa terytorialne i branżowe. Planowane jest także utworzenie Warsztatów Terapii Zajęciowej zgodnie z kierunkiem rozwoju ekonomii społecznej w Gminie. Najbliższe WZT znajdują się w Turku, a ze względu na problemy związane z komunikacją publiczną (mało połączeń, niedostosowane autobusy/busy do osób z niepełnosprawnością ruchową) osoby z niepełnosprawnościami z Gminy Dobra nie mogą uczestniczyć w oferowanych zajęciach. Utworzenie WTZ na terenie Gminy efektywnie wpłynie na aktywizację społeczną i zawodową mieszkańców gminy. Ofertę zajęć WTZ można połączyć z Klubem Senior+.

Cel operacyjny 2.4. Wsparcie psychologiczne i przeciwdziałanie uzależnieniom oraz wykluczeniu

Opis i uzasadnienie dla realizacji celu operacyjnego 2.4

Zadaniem gminy jest zaspokajanie potrzeb wszystkich mieszkańców. Jest to ściśle związane z zapobieganiem wykluczeniu społecznemu i wyrównywaniem szans. Co prawda, na mocy ustawy o pomocy społecznej, na gminy został nałożony obowiązek „opracowania i realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”, jednak działania podejmowane w tym zakresie nie powinny ograniczać się do przygotowania dokumentów. W wyniku przeprowadzonych warsztatów z mieszkańcami Gminy Dobra wskazano na takie problemy jak brak wsparcia psychologicznego dla mieszkańców, problem uzależnienia od alkoholu i łatwości w dostępie do dopalaczy, dlatego też na etapie tworzenia strategii na lata 2022-2030 zaakcentowano potrzebę podejmowania realnych działań w tym zakresie.

W ramach celu operacyjnego 2.4. Wsparcie psychologiczne i przeciwdziałanie uzależnieniom oraz wykluczeniu realizowane będą zadania, które doprowadzą do stworzenia optymalnych warunków dla funkcjonowania wszystkich członków społeczności lokalnej. Składać się na to będą działania skierowane do dzieci i młodzieży oraz do dorosłych i seniorów z Gminy Dobra.

W zakresie działań na rzecz ochrony dzieci i młodzieży prowadzone będą akcje informacyjne dot. uzależnień od narkotyków, dopalaczy i alkoholu oraz zostanie zapewniony dostęp do psychologa szkolnego.

Wsparcie dla dorosłych zakłada pilotażowe utworzenie punktu porad psychologa w Gminie. Porady te byłyby udzielane bezpłatnie podczas dyżuru psychologa wyznaczonego na konkretny dzień w danym miesiącu. Informacja o możliwości skorzystania z pomocy zostanie odpowiednio rozpowszechniona – za pomocą lokalnych mediów, strony Urzędu Miejskiego, za pośrednictwem Sołtysów na zebraniach wiejskich.

Cel operacyjny 2.5 Fundusz sołecki jako instrument służący poprawie warunków życia mieszkańców wsi

Opis i uzasadnienie dla realizacji celu operacyjnego 2.5

Fundusz sołecki traktowany jest jako jedna z form budżetu partycypacyjnego, stanowi środki wydzielone w ramach budżetu gminy. Są to więc pieniądze zagwarantowane dla sołectw na realizację przedsięwzięć, których celem jest poprawa warunków życia mieszkańców danej wsi. Ze względu na charakter Gminy Dobra (duża liczba sołectw), środki te stanowią istotną część budżetu. Powinny więc być przeznaczane w sposób prawidłowy i efektywny. Decyzję o celu funduszu podejmuje zebranie wiejskie składające się z mieszkańców danej wsi.

Aby zwiększyć efektywność tych środków, Gmina Dobra będzie prowadziła działania edukacyjne dot. form partycypacji, zasad przygotowania i wydatkowania środków. Mieszkańcy i ich potrzeby stanowią bowiem główny podmiot i przedmiot działań władz publicznych. Ważnym zadaniem jest przygotowanie planów odnowy miejscowości we współpracy z mieszkańcami. Dzięki temu wydatki z funduszu sołeckiego mogą zostać wpisane w strategię rozwoju danego obszaru i być kontynuowane na przestrzeni kilku kolejnych lat po to, by finalnie wizja przyszłości miejscowości stała się rzeczywistością.

Cel strategiczny 3. Bezpieczeństwo i odpowiedzialny rozwój: rozwój wspólnoty z poszanowaniem środowiska oraz kwestii bezpieczeństwa zdrowotnego oraz społecznego

Cel operacyjny 3.1. Racjonalna gospodarka wodno-kanalizacyjna

Opis i uzasadnienie dla realizacji celu operacyjnego 3.1

Jednym z podstawowych zadań własnych każdej gminy jest kwestia wodociągów i zaopatrzenia w wodę oraz kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych. W przypadku Gminy Dobra dostęp do infrastruktury komunalnej, a szczególnie do rozbudowanej sieci wodociągów, jest bardzo dobrze oceniany przez mieszkańców (choć wciąż istnieją obszary gminy, których mieszkańcy zgłaszają niedobory wody). Jednak nieco gorzej wypada ocena sieci kanalizacji, szczególnie dotyczy to terenów poza miastem Dobra. Dlatego też w ramach niniejszej strategii proponuje się szereg działań, które zapewnią sprawne funkcjonowanie racjonalnej gospodarki wodno-kanalizacyjnej. Oprócz postulowanej przez mieszkańców gminy rozbudowy systemu sieci kanalizacji sanitarnej oraz sieci zaopatrzenia w wodę, proponuje się również budowę systemu zagospodarowania wód opadowych, w tym budowy zbiorników retencyjnych. Podjęcie działań w ramach tzw. małej retencji było wielokrotnie podnoszone przez uczestników warsztatów organizowanych w ramach procesu przygotowania strategii, dlatego podjęcie takich aktywności wydaje się wysoce uzasadnione. Dodatkowym uzasadnieniem jest możliwość współfinansowania dużej części działań związanych z tym celem w ramach programów organizowanych przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska, Wody Polskie oraz Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Cel operacyjny 3.2. Rozbudowa i modernizacja systemu gospodarowania odpadami

Opis i uzasadnienie dla realizacji celu operacyjnego 3.2

Wśród wskazywanych przez mieszkańców Gminy Dobra priorytetów rozwoju na najbliższe lata znalazł się m.in. rozwój systemu segregacji odpadów w celu obniżenia cen. Selektywna zbiórka odpadów, recycling, naprawy i ponowne używanie produktów uznanych za odpady to trendy, które będą wyznaczały kierunki rozwoju systemu gospodarowania odpadami na kolejne lata. Dla dobra środowiska, ale również dla korzystnego rachunku ekonomicznego trzeba podjąć szereg działań, których celem będzie ograniczenie ilości produkowanych odpadów oraz zwiększenie możliwości ich przetworzenia. Istotne jest również promowanie idei naprawiania różnych sprzętów, wymiany niepotrzebnych urządzeń lub ich części, a tym samym wydłużenie cyklu życia produktów, których wyrzucenie jest sporym obciążeniem dla środowiska i systemu gospodarowania odpadami.

Cel operacyjny 3.3. Budowa i rozwój infrastruktury gazowej oraz systemu odnawialnych źródeł energii

Opis i uzasadnienie dla realizacji celu operacyjnego 3.3

Wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w ogólnej produkcji i wykorzystaniu energii to wyzwanie, przed którym w najbliższych latach będą stały nie tylko wszystkie samorządy, ale również wszystkie państwa. Oparta o OZE gospodarka lokalna, a także poszczególne gospodarstwa indywidualne i urzędy publiczne to cel, który odpowiada aktualnym wyzwaniom związanym ze zmianami klimatu, ale również z racjonalnym gospodarowaniem zasobami, troską o przyszłe pokolenia oraz

zrównoważonym rozwojem. Odpowiedzialna gmina powinna podjąć szereg działań, których efektem będzie właśnie budowa i systematyczny rozwój systemu wykorzystania (i stopniowego zwiększania) odnawialnych źródeł energii. Dlatego w ramach tego celu operacyjnego zaproponowano cały szereg działań, które władze Gminy Dobra będą podejmować z myślą o przyszłości aktualnych i kolejnych pokoleń mieszkańców. Działania te powinny być skupione nie tylko na wspieraniu publicznych i prywatnych projektów i inwestycji związanych z OZE, ale również na edukacji i doradztwie, których efektem będzie podejmowanie odpowiedzialnych decyzji. Nie należy również zapominać o działaniach mających na celu ograniczenie ubóstwa energetycznego, które jest dziś sporym utrudnieniem w upowszechnianiu tzw. zielonej energii. Aby w pełni wykorzystać wszystkie możliwości, gmina powinna również dążyć do nawiązania współpracy z innymi jednostkami lub partnerami w zakresie efektywności energetycznej, ochrony klimatu i niskoemisyjnej gospodarki – wspólne działania są gwarancją większych sukcesów oraz szansą na lepsze możliwości finansowania inwestycji związanych z OZE.

Teren gminy pozbawiony jest dostępu do gazu, dlatego też władze chciałyby podjąć szereg działań, których efektem byłoby stworzenie infrastruktury sieci gazowej. Gaz ziemny ma bardzo szerokie zastosowanie – można wykorzystywać go do ogrzewania, chłodzenia i oświetlania, w procesach technologicznych, a także w gospodarstwach domowych do gotowania. Co istotne, szczególnie w kontekście zmian klimatycznych oraz konieczności podejmowania działań, które te zmiany mogą powstrzymać, gaz ziemny jest zdecydowanie bardziej ekologicznym źródłem energii niż powszechne w gminie piece węglowe lub olejne. Dlatego też uzasadnionym wydaje się być podjęcie działań w tym zakresie.

Cel operacyjny 3.4. Zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego

Opis i uzasadnienie dla realizacji celu operacyjnego 3.4

Jednym z podstawowych i ustawowych zadań własnych każdej gminy jest podejmowanie działań w obszarze ochrony zdrowia. Zagwarantowanie bezpieczeństwa zdrowotnego – szczególnie dzisiaj – jest jednym z priorytetów działalności gminy, a także gwarantów jej przyszłego rozwoju. Również mieszkańcy Gminy Dobra postrzegają bezpieczeństwo zdrowotne i kwestie związane z ochroną zdrowia jako jeden z istotnych priorytetów rozwoju gminy, jednocześnie oceniając aktualną dostępność i jakość opieki zdrowotnej głównie średnio (47,8%) lub źle (20,6%). Dlatego też podjęcie szeregu działań w tym zakresie uznano za jeden z celów operacyjnych w ramach niniejszej strategii, a jego realizacja ma się przyczynić do zapewnienia Gminie Dobra bezpiecznego i zrównoważonego rozwoju wspólnoty z poszanowaniem środowiska oraz kwestii bezpieczeństwa zdrowotnego i społecznego. Realizacja celu związanego z bezpieczeństwem zdrowotnym powinna się odbywać w oparciu o przynajmniej kilka kluczowych zadań i projektów. Przede wszystkim kontynuowane powinny być dotychczas prowadzone działania w zakresie profilaktyki i diagnostyki ochrony zdrowia. Należałoby przy tym rozbudować szczególnie projekty profilaktyczne i diagnostyczne ze względu na ograniczoną dotychczas dostępność do opieki zdrowia w okresie epidemii COVID-19, a także działania skierowane wobec osób starszych – starzejące się społeczeństwo będzie z czasem wymagało zintensyfikowanych działań w zakresie ochrony zdrowia, a rozbudowana profilaktyka zmniejszy ewentualne koszty późniejszego leczenia i opieki. Istotnym elementem bezpieczeństwa zdrowotnego, szczególnie w kontekście powszechnych wśród mieszkańców Gminy Dobra obaw o wzrost liczby osób starszych i wymagających opieki, będzie rozwój wszechstronnych usług opiekuńczych i opieki wytchnieniowej. Solidarne przejście przynajmniej części odpowiedzialności za opiekę nad osobami starszymi i zależnymi przez lokalną społeczność jest jednym z najważniejszych wyzwań dla przyszłości wspólnoty.

Cel operacyjny 3.5. Świadomi ekologicznie władarze i mieszkańcy Gminy Dobra

Opis i uzasadnienie dla realizacji celu operacyjnego 3.5

Cenne walory przyrodnicze występujące na znacznej części Gminy Dobra przyczyniły się do objęcia ich różnymi prawnymi formami ochrony przyrody. Aktualnie na terenie gminy występują m.in. Uniejowski Obszar Chronionego Krajobrazu oraz Obszar Natura 2000 – obszar specjalnej ochrony ptaków „Zbiornik Jeziorsko” i „Dolina Środkowej Warty”. Dodatkowo, ochroną objęte są trzy pomniki przyrody oraz trzy zespoły przyrodniczo-krajobrazowe. Tak bogate przyrodniczo tereny wymagają specjalnej ochrony nie tylko ze strony prawa, ale również świadomych mieszkańców, którym zależy na przekazaniu przyrodniczego dziedzictwa kolejnym pokoleniom. Tym bardziej, że zdecydowana większość mieszkańców Gminy Dobra docenia posiadane walory krajobrazowe (dobrze lub bardzo dobrze ocenia je ponad 75% ankietowanych). Dodatkowo, należy pamiętać o tym, że wymienione we wcześniejszych częściach strategii zadania związane z odnawialnymi źródłami energii czy rozbudową systemu gospodarowania odpadami wymagają nie tylko odpowiednich narzędzi i finansów, ale również rozbudowanej świadomości wśród mieszkańców oraz rządzących gminą. Dlatego też tak istotne jest podjęcie szeregu działań, w wyniku których uda się wykształcić wśród osób zamieszkujących Gminę Dobra trwałą i wysoką świadomość ekologiczną, aby ich postępowanie umożliwiło ochronę i odpowiedzialne korzystanie z cennych zasobów przyrodniczych. Wśród proponowanych projektów znajdują się m.in. różnego rodzaju działania edukacyjne, szczególnie wśród najmłodszych mieszkańców gminy. Wszystkim osobom mierzącym się z wyzwaniem związanym z segregacją odpadów przyda się natomiast szczegółowa broszura informacyjna, a także być może specjalny portal lub podstrona internetowa z wyszukiwarką odpadów, które budzą największą wątpliwość. Dodatkowo, należy również zadbać o to, aby osoby rządzące gminą były przykładem dla wszystkich obywateli – w tym celu można podjąć szereg działań w urzędach i podmiotach administracji publicznej (np. rezygnacja z wody butelkowanej na rzecz kranówki, rezygnacja z plastikowych naczyń, zbieranie deszczówki itd.).

Cel operacyjny 3.6 Cyfryzacja oraz cyberbezpieczeństwo gminy i jej mieszkańców

Opis i uzasadnienie dla realizacji celu operacyjnego 3.6

Od przynajmniej kilku lat podejmowane są liczne inwestycje w cyfryzację i informatyzację sektora publicznego. W sieci swoje miejsce znajdują nie tylko prywatne firmy czy indywidualni użytkownicy, ale również wszelkiego rodzaju urzędu oraz usługi publiczne. Choć procesy te można obserwować już od dłuższego czasu, to pandemia COVID-19 jeszcze je przyspieszyła, przenosząc do świata wirtualnego kolejne zadania, niekiedy czyniąc kontakt wirtualny jedynym możliwym w trudnej sytuacji pandemicznych ograniczeń. Dlatego też tak istotne wydaje się podjęcie szeregu działań, które zapewnią bezpieczeństwo funkcjonowania cyfrowych usług publicznych, a także bezpieczne z nich korzystanie przez mieszkańców gminy. Realizacja przyjętego celu powinna obejmować m.in. sprawdzenie i zabezpieczenie istniejącej infrastruktury informatycznej po to, aby zapewnić bezpieczeństwo przechowywanych danych i realizowanych procedur, a także po to, aby zapewnić ciągłość działania administracji (bez przerw spowodowanych chociażby przeciążeniem systemu). Istotne jest również ciągłe udoskonalanie i rozszerzanie wachlarza dostępnych cyfrowo usług i rozwiązań, a także stopniowe digitalizowanie zasobów informacyjnych gminy po to, aby były one łatwo dostępne dla wszystkich zainteresowanych osób. Nie należy również zapominać o odpowiedniej edukacji dotyczącej bezpieczeństwa w sieci, ochrony własnych danych, a także o upowszechnianiu kompetencji umożliwiających rozpoznawanie zagrożeń związanych np. z kradzieżą danych czy przekazywaniem nieprawdziwych informacji (tzw. fake newsy). Edukacja ta powinna dotyczyć nie tylko najmłodszych, ale również seniorów oraz wszystkich osób dotychczas pozbawionych kompetencji cyfrowych. Efektem tych wszystkich działań powinno być powstanie

świadomego społeczeństwa cyfrowego, które posiada wysokie kompetencje do bezpiecznego korzystania z cyfrowej administracji i oferowanych w jej ramach usług.

Cel strategiczny 4. Turystyka: tworzenie atrakcyjnego miejsca do odpoczynku z poszanowaniem dla kultury, historii oraz środowiska

Cel operacyjny 4.1. Rozwój turystyki i rekreacji

Opis i uzasadnienie dla realizacji celu operacyjnego 4.1

Lokalizacja (bezpośrednie sąsiedztwo zbiornika Jeziorsko oraz rzeki Warty) oraz duża lesistość Gminy Dobra stanowią jej niezaprzeczalny atuty. Walory przyrodniczo-krajobrazowe umożliwiają podjęcie działań w kierunku zagospodarowania terenu na cele turystyczne. W bezpośrednim sąsiedztwie Zbiornika Jeziorsko znajduje się Ośrodek Wypoczynkowy RAFA, który jest dobrą podstawą do rozwoju infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej w Gminie. Turyści, którzy od lat odwiedzają RAFĘ, chętnie skorzystaliby z atrakcji oferowanych przez Gminę.

Aby było to możliwe, w pierwszej kolejności Gmina Dobra podejmie starania o pozyskanie gruntów w bezpośrednim sąsiedztwie zbiornika. Właścicielem tych gruntów jest Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie. W ramach zagospodarowania terenu strategiczne działania to stworzenie bazy noclegowej i gastronomicznej, utworzenie wypożyczalni sprzętu sportowego, budowa nowych oraz rozbudowa istniejących ciągów pieszo-rowerowych. Kluczowe znaczenie w tym kontekście ma budowa szlaku pieszo-rowerowego łączącego Gminę Dobra z Uniejowem. Uniejów jest ważnym ośrodkiem na turystycznej mapie Polski, dlatego warto zachęcić turystów do komunikacji szlakiem i odwiedzenia Gminy Dobra. Utworzona ścieżka powinna być wzbogacona o punkty wypoczynku, rekreacji czy miejsca o charakterze edukacyjnym, tak aby być atrakcyjnym miejscem dla aktywnych mieszkańców czy odwiedzających. Aby było to możliwe i przyniosło skutki w postaci wzrostu zainteresowania turystów Gminą Dobra, należy przygotować ofertę inwestycyjną skierowaną do podmiotów z branży gastronomicznej i turystycznej, wraz z szeregiem ulg i profitów.

Napływ turystów w znaczący sposób pobudziłby lokalną gospodarkę, co dałoby asumpt do tworzenia i rozwoju gospodarstw agroturystycznych. Zadaniem gminy w tym zakresie jest wspieranie mieszkańców i zachęcanie do podejmowania tego rodzaju działalności, pomoc w pozyskiwaniu środków (m.in. fundusze PROW przyznawana za pośrednictwem Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa).

Cel operacyjny 4.2. Aktywizacja kulturalna oraz ochrona zabytków

Opis i uzasadnienie dla realizacji celu operacyjnego 4.2

W ramach celu operacyjnego 4.2. Aktywizacja kulturalna oraz ochrona zabytków Gmina Dobra będzie podejmowała działania strategiczne w zakresie troski o dziedzictwo i kulturę lokalną. Jako dziedzictwo kulturowe należy rozumieć wszelkie wydarzenia kształtujące Gminę Dobra, a także obiekty materialne i niematerialne o znaczeniu historycznym, które przetrwały po dzień dzisiejszy. Podejmowane będą działania, których celem jest budowanie tożsamości lokalnej oraz edukacja dot. lokalnego dziedzictwa kulturowego. Wewnętrzna promocja walorów turystycznych i kulturalnych zaowocuje integracją społeczną i przywiązaniem do lokalnej tożsamości. W związku z brakiem Gminnego Programu Ochrony Zabytków należy uchwalić Program jako kluczowy dokument dla ochrony zabytków.

Dla budowy tożsamości ważne jest też wspieranie lokalnych organizacji pozarządowych i wytwórców (w tym Kół Gospodyń Wiejskich), którzy mogą być animatorami życia kulturalnego Gminy Dobra.

Należy podkreślić funkcjonowanie w Gminie Izby Pamięci przy Stowarzyszeniu Przyjaciół Ziemi Dobrskiej – siedziba stowarzyszenia oraz lokalizacja izby pamięci znajduje się w budynku gminnym, udostępnionym nieodpłatnie na ww. cele działalności. Ważne, aby Izbę Pamięci wspierać w podejmowaniu działań o charakterze kulturowym.

W ramach działań nastąpi również podejmowanie wysiłków w celu poprawy stanu zachowania i dostępności zabytków. Pracownicy Urzędu Miejskiego odpowiedzialni za pozyskiwanie środków ze źródeł zewnętrznych będą aplikować o fundusze na rewitalizację zabytków Gminy. Zakłada się również wsparcie Biblioteki Gminnej oraz poszerzenie oferty zajęć fakultatywnych prowadzonych przez Centrum Kultury. Zaplanowane zajęcia powinny być przystosowane do różnych grup wiekowych i zainteresowań mieszkańców.

Cel operacyjny 4.3. Promocja kultury i turystyki

Opis i uzasadnienie dla realizacji celu operacyjnego 4.3

Gmina Dobra posiada interesujące zasoby w zakresie rozwoju turystyki i rekreacji. Kluczowym elementem dla rozwoju Gminy Dobra jest jej promocja. Istotnym celem operacyjnym jest promocja kultury i turystyki. Dzięki zwiększaniu zasięgu promocji Gmina będzie mogła przyciągać inwestorów, turystów, amatorów sportu i rekreacji. Aby efektywnie wykorzystać atuty gminy, należy podejmować działania w oparciu o przyjęty plan.

W ramach zaplanowanych działań należy wyróżnić przygotowanie strategii promocji gminy i kształtowanie atrakcyjnego wizerunku Gminy Dobra. Strategia promocji jest ważnym narzędziem rozwoju – dzięki niej możliwe jest wykreowanie i promowanie pozytywnego wizerunku gminy na zewnątrz. Z drugiej strony – działania podejmowane na rzecz promocji mają również skutek wewnętrzny – sprzyjają budowie lokalnej tożsamości. Wszelkie działania promocyjne powinny być spójne. W tym celu przygotowany zostanie system identyfikacji wizualnej, który będzie wykorzystywany we wszystkich materiałach gminnych. Ważne jest, aby nie ograniczać działań do wydawania broszur informacyjnych. Gmina Dobra będzie podejmowała niestandardowe działania PR-owe, dołoży wszelkich starań by stworzyć lokalną markę/produkt o zasięgu ponadlokalnym. Istotny wpływ na zwiększenie zainteresowania działalnością Gminy Dobra będzie miała organizacja lokalnych wydarzeń o charakterze cyklicznym oraz promocja ich w sąsiednich gminach. Na etapie tworzenia strategii powstał pomysł powołania grupy odpowiedzialnej za dodawanie zabytków oraz obiektów kulturalnych do aplikacji Mapy Google, co w znaczący sposób wpłynęłoby na widoczność gminy w Internecie. Ważne jest także stworzenie sieci punktów z tablicami informacyjnymi prezentującymi walory historyczno-przyrodnicze Gminy Dobra.

3.3 KIERUNKI DZIAŁAŃ PODEJMOWANE DO OSIĄGNIĘCIA CELÓW STRATEGICZNYCH

Rozdział odnosi się do art. 10e. ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym wskazującego, że strategia rozwoju gminy określa w szczególności *kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych*.

Poniżej zaprezentowano kierunki działań, które będą służyć osiągnięciu celów strategicznych.

Cel strategiczny 1. Gospodarka: konkurencyjna i innowacyjna gospodarka lokalna wykorzystująca strategiczne położenie gminy	
Cel operacyjny 1.1 Stworzenie atrakcyjnych warunków dla inwestorów	
Kierunki działań	
1.1.1.	Stworzenie oferty inwestycyjnej z niezbędnymi informacjami na temat możliwości inwestycyjnych w gminie oraz ulg i korzyści oferowanych potencjalnym inwestorom
1.1.2.	Przygotowanie terenów i budynków pod inwestycje (niezbędna dokumentacja, szczegółowe informacje, ewentualnie doprowadzenie mediów)
1.1.3.	Stworzenie banku nieruchomości publicznych i prywatnych
1.1.4.	Stworzenie banku terenów pod inwestycje
1.1.5.	Przygotowanie procedury obsługi inwestora strategicznego
1.1.6.	Regularne badania potrzeb przedsiębiorców w regionie
1.1.7.	Prezentacja gospodarczego i inwestycyjnego potencjału Gminy Dobra podczas wydarzeń krajowych i zagranicznych
Cel operacyjny 1.2. Generowanie impulsów oraz stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości wśród mieszkańców gminy	
Kierunki działań	
1.2.1.	Promocja lokalnych wytwórców
1.2.2.	Wsparcie tworzenia podmiotów ekonomii społecznej
1.2.3.	Organizacja kursów przedsiębiorczości

1.2.4.	Wsparcie w procesie kumulowania kapitału (pisanie wniosków o dofinansowania, punkt wsparcia projektów)
1.2.5.	Rozwój umiejętności i zmiana kwalifikacji osób dorosłych – uczenie się przez całe życie
Cel operacyjny 1.3. Tworzenie zrównoważonego i dochodowego rolnictwa	
Kierunki działań	
1.3.1.	Wspieranie tworzenia lokalnych związków lub grup producentów
1.3.2.	Rozwój rolnictwa ekologicznego
1.3.3.	Promowanie produktów regionalnych jako produktów lokalnych i ekologicznych
1.3.4.	Współpraca z uczelniami
1.3.5.	Organizacja i wspieranie edukacji rolników w zakresie pozyskiwania środków pomocowych oraz rachunkowości rolniczej
Cel operacyjny 1.4 Budowa efektywnego systemu infrastruktury transportowej	
Kierunki działań	
1.4.1.	Budowa podstaw transportu publicznego
1.4.2.	Budowa nowych i modernizacja istniejących dróg
1.4.3.	Rozwój usług transportowych door to door
1.4.4.	Budowa dróg rowerowych o znaczeniu komunikacyjnym oraz stworzenie planu sieci takich dróg i kompleksowego ich połączenia
1.4.5.	Działania na rzecz integracji transportu zbiorowego w regionie podejmowane we współpracy z innymi jednostkami samorządowymi
Cel strategiczny 2. Wspólnota lokalna: integracja i odpowiedzialność za wszystkich członków wspólnoty	
Cel operacyjny 2.1. Gmina Dobra przyjaznym miejscem dla wszystkich mieszkańców	
Kierunki działań	
2.1.1.	Doskonalenie administracji publicznej i zarządzania

2.1.2.	Usprawnienie obsługi mieszkańców poprzez wprowadzenie oraz rozwój istniejących e-usług
2.1.3.	Likwidacja barier architektonicznych w przestrzeni publicznej oraz dostosowanie usług do specjalnych potrzeb mieszkańców
2.1.4.	Rozwój gminnej polityki mieszkaniowej
2.1.5.	Stworzenie programu opieki nad zwierzętami oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie gminy i podjęcie działań w tym zakresie
Cel operacyjny 2.2. Rozwój oświaty – wsparcie szkół i przedszkoli	
Kierunki działań	
2.2.1.	Utrzymanie jakości oferty edukacyjnej (opieka przedszkolna, szkolnictwo podstawowe)
2.2.2.	Rozwój oferty opiekuńczej dla dzieci do lat 3
2.2.3.	Doposażenie, termomodernizacja i rozbudowa szkół oraz obiektów sportowych
2.2.4.	Dostosowanie kształcenia do dzieci ze specjalnymi potrzebami (w tym dostosowanie infrastruktury)
2.2.5.	Współpraca z powiatem tureckim w zakresie rozwoju szkolnictwa średniego
2.2.6.	Współpraca z uczelniami wyższymi w celu poszerzania oferty edukacyjnej (szkolenia, warsztaty, projekty naukowe) oraz doradztwa zawodowego w szkołach podstawowych
2.2.7.	Rozwój edukacji ekologicznej
Cel operacyjny 2.3 Aktywizacja i partycypacja społeczna	
Kierunki działań	
2.3.1.	Stworzenie Centrum Wsparcia Organizacji Pozarządowych oferującego lokalnym podmiotom społecznym wsparcie merytoryczne oraz lokalowe w prowadzeniu działalności
2.3.2.	Powierzanie realizacji zadań organizacjom pozarządowym
2.3.3.	Poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych o utworzenie gminnego centrum wolontariatu uczniowskiego celem aktywizacji młodzieży w gminie

2.3.4.	Aktywizacja kobiet w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej
2.3.5.	Rozwój Klubu Senior+
2.3.6.	Rozwój współpracy z sąsiednimi gminami oraz w ramach sieci współprac międzygminnych
2.3.7.	Utworzenie Warsztatów Terapii Zajęciowej we współpracy z ŚDS
Cel operacyjny 2.4. Wsparcie psychologiczne i przeciwdziałanie uzależnieniom oraz wykluczeniu	
Kierunki działań	
2.4.1.	Organizacja poradni psychologicznej dla mieszkańców gminy
2.4.2.	Wsparcie psychologiczne w szkołach
2.4.3.	Rozwiązywanie problemów alkoholowych, przeciwdziałanie alkoholizmowi i narkomanii
Cel operacyjny 2.5 Fundusz sołecki jako instrument służący poprawie warunków życia mieszkańców wsi	
Kierunki działań	
2.5.1.	Tworzenie planów odnowy miejscowości we współpracy z mieszkańcami
2.5.2.	Edukacja dot. form partycypacji i efektywnego wykorzystywania środków z funduszu
Cel strategiczny 3. Bezpieczeństwo i odpowiedzialny rozwój: rozwój wspólnoty z poszanowaniem środowiska oraz kwestii bezpieczeństwa zdrowotnego oraz społecznego	
Cel operacyjny 3.1. Racjonalna gospodarka wodno-kanalizacyjna	
Kierunki działań	
3.1.1.	Rozbudowa systemu sieci kanalizacji sanitarnej oraz budowa oczyszczalni przydomowych
3.1.2.	Rozbudowa sieci zaopatrzenia w wodę i modernizacja istniejących stacji uzdatniania wody

3.1.3.	Budowa systemu zagospodarowania wód opadowych, w tym budowa zbiorników retencyjnych
3.1.4.	Inicjowanie oraz wspieranie działań (również podejmowanych przez mieszkańców) związanych z małą retencją
3.1.5.	Budowa systemu ochrony oraz rekultywacji śródpolnych oczek wodnych
Cel operacyjny 3.2. Rozbudowa i modernizacja systemu gospodarowania odpadami	
Kierunki działań	
3.2.1.	Modernizacja i rozbudowa istniejącego Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
3.2.2.	Utworzenie i promocja wśród mieszkańców gratowozu, czyli Mobilnego Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych
3.2.3.	Stworzenie systemu gminnych kompostowników działających przy szkołach, przedszkolach, miejscach użyteczności publicznej
3.2.4.	Promowanie idei naprawiania i ponownego używania sprzętu elektrycznego i elektronicznego, mebli, zabawek (punkt napraw i wymiany)
Cel operacyjny 3.3. Budowa i rozwój infrastruktury gazowej oraz systemu odnawialnych źródeł energii	
Kierunki działań	
3.3.1.	Zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych w celu poprawy efektywności energetycznej, szczególnie w przypadku urzędów publicznych oraz jednostek organizacyjnych gminy
3.3.2.	Promocja i wsparcie wymiany źródeł grzewczych na nowoczesne i ekologiczne w gospodarstwach domowych
3.3.3.	Wspieranie prywatnych projektów i inwestycji związanych z termomodernizacją oraz odnawialnymi źródłami energii
3.3.4.	Budowa infrastruktury sieci gazowej i przyłączanie do niej gospodarstw domowych i innych podmiotów
3.3.5.	Ograniczenie ubóstwa energetycznego;

3.3.6.	Utworzenie punktu konsultacyjno-doradczego dla podmiotów i mieszkańców zainteresowanych inwestycjami w OZE
3.3.7.	Partnerska współpraca z innymi gminami i partnerami zagranicznymi w zakresie efektywności energetycznej, ochrony klimatu i gospodarki niskoemisyjnej
Cel operacyjny 3.4. Zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego	
Kierunki działań	
3.4.1.	Rozbudowa i kontynuacja programów profilaktyki i diagnostyki ochrony zdrowia
3.4.2.	Rozbudowa dostępności systemu usług medycznych w gminie
3.4.3.	Rozwój usług opiekuńczych oraz opieki wytchnieniowej przy zaangażowaniu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz lokalnych podmiotów społecznych (w tym Klubu Senior+ oraz organizacji młodzieżowych)
3.4.4.	Aktywna edukacja na rzecz zdrowego i aktywnego stylu życia, kształtowanie postaw i dobrych nawyków mieszkańców gminy
Cel operacyjny 3.5. Świadomi ekologicznie władarze i mieszkańcy Gminy Dobra	
Kierunki działań	
3.5.1.	Wydanie broszury informacyjnej dotyczącej selektywnej zbiórki odpadów oraz stworzenie portalu/strony z wyszukiwarką problemowych odpadów
3.5.2.	Działania edukacyjne w przedszkolu oraz szkołach (segregowanie odpadów, recycling, 3R: Reduce, Reuse, Recycle)
3.5.3.	Urzędy i podmioty administracji publicznej przykładem dla mieszkańców gminy;
Cel operacyjny 3.6 Cyfryzacja oraz cyberbezpieczeństwo gminy i jej mieszkańców	
Kierunki działań	
3.6.1.	Sprawdzenie i zabezpieczenie infrastruktury informatycznej administracji publicznej w gminie
3.6.2.	Wykorzystywanie nowoczesnych rozwiązań cyfrowych w funkcjonowaniu urzędów oraz jednostek organizacyjnych gminy
3.6.3.	Digitalizacja zasobów informacyjnych gminy

3.6.4.	Rozwój i wdrożenie elektronicznych systemów obsługi mieszkańców oraz przedsiębiorców
3.6.5.	Budowa światłowodu
3.6.6.	Wzrost świadomości zagrożeń związanych z cyberbezpieczeństwem wśród mieszkańców gminy
3.6.7.	Rozwój kompetencji cyfrowych wśród mieszkańców gminy
Cel strategiczny 4. Turystyka: tworzenie atrakcyjnego miejsca do odpoczynku z poszanowaniem dla kultury, historii oraz środowiska	
Cel operacyjny 4.1. Rozwój turystyki i rekreacji	
Kierunki działań	
4.1.1.	Pozyskanie terenów nad zbiornikiem Jeziorsko
4.1.2.	Zagospodarowanie pozyskanego terenu nad zbiornikiem Jeziorsko na cele turystyczno-rekreacyjne
4.1.3.	Przygotowanie oferty inwestycyjnej skierowanej do podmiotów z branży gastronomicznej i turystycznej
4.1.4.	Wspieranie agroturystyki
4.1.5.	Tworzenie nowych oraz rozbudowa istniejących ciągów pieszo-rowerowych wraz z oznakowaniem
Cel operacyjny 4.2. Aktywizacja kulturalna oraz ochrona zabytków	
Kierunki działań	
4.2.1.	Wewnętrzna promocja walorów turystycznych i kulturalnych – budowanie tożsamości lokalnej oraz edukacja dot. lokalnego dziedzictwa kulturowego
4.2.2.	Uchwalenie Gminnego Programu Ochrony Zabytków
4.2.3.	Wsparcie lokalnych wytwórców (w tym Koła Gospodyń Wiejskich)
4.2.4.	Zachowanie i rewitalizacja zabytków
4.2.5.	Wsparcie biblioteki

4.2.6.	Poszerzenie oferty zajęć fakultatywnych prowadzonych przez Centrum Kultury
Cel operacyjny 4.3. Promocja kultury i turystyki	
Kierunki działań	
4.3.1.	Przygotowanie strategii promocji gminy i kształtowanie atrakcyjnego wizerunku Gminy Dobra
4.3.2.	Stworzenie lokalnej marki/produktu o zasięgu ponadlokalnym
4.3.3.	Organizacja lokalnych wydarzeń o charakterze cyklicznym oraz promocja ich w sąsiednich gminach
4.3.4.	Powołanie grupy odpowiedzialnej za dodawanie zabytków oraz obiektów kulturalnych do aplikacji Mapy Google
4.3.5.	Utworzenie sieci tablic informacyjnych dot. walorów przyrodniczo-historycznych Gminy

3.4 OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ, W TYM W WYMIARZE PRZESTRZENNYM, ORAZ WSKAŹNIKI ICH OSIĄGNIĘCIA

Rozdział odnosi się do art. 10e. ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym wskazującego, że strategia rozwoju gminy określa w szczególności *oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia.*

Zgodnie z zapisami ustawy strategia powinna zawierać oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia. Rezultaty stanowią wszelkie przewidywane oraz nie dające się przewidzieć skutki realizacji działań, rozumiane są jako efekty planowanych działań oraz zmiany, które chcemy osiągnąć w wyniku podejmowanych interwencji. Rezultaty powinny być weryfikowane i mierzalne, dlatego też, wskazano oczekiwane rezultaty oraz odniesiono się do nich w ujęciu wskaźnikowym, co pozwoli na przedstawienie stopnia realizacji przyjętych założeń, jak również przedstawiono je w sposób opisowy.

Cele strategiczne i operacyjne	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość docelowa
1. Gospodarka: konkurencyjna i innowacyjna gospodarka lokalna wykorzystująca strategiczne położenie gminy			
1.1. Stworzenie atrakcyjnych warunków dla inwestorów	Liczba pozyskanych inwestorów w gminie		
	Liczba przygotowanych terenów i budynków pod inwestycje		
	Wyniki kolejnych edycji badań potrzeb przedsiębiorców		
	Liczba wydarzeń krajowych i zagranicznych, w ramach których prezentowany był potencjał gospodarczy i inwestycyjny Gminy Dobra		
1.2. Generowanie impulsów oraz stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości wśród mieszkańców gminy	Liczba wydarzeń i akcji, w ramach których promowani byli lokalni twórcy;		
	Liczba wypromowanych lokalnych twórców oraz produktów		
	Liczba osób, które skorzystały z pomocy w ramach punktu wsparcia projektów		
1.3. Tworzenie zrównoważonego i dochodowego rolnictwa;	Liczba utworzonych lokalnych związków i grup producentów		
	Liczba osób, które skorzystały z pomocy w ramach punktu wsparcia projektów		
	Liczba gospodarstw stosujących rozwiązania ekologiczne		

	Liczba umów o współpracy podpisanych z uczelniami lub ośrodkami badawczymi		
1.4. Budowa efektywnego systemu infrastruktury transportowej;	Liczba kilometrów wybudowanych lub zmodernizowanych dróg		
	Liczba kilometrów zbudowanych lub zmodernizowanych dróg rowerowych		
	Liczba podpisanych umów z innymi jednostkami samorządowymi na działania integrujące transport zbiorowy		
	Liczba osób korzystających z usług transportowych door-to-door		
2. Wspólnota lokalna: integracja i odpowiedzialność za wszystkich członków wspólnoty			
2.1. Gmina Dobra przyjaznym miejscem dla wszystkich mieszkańców	Liczba budynków publicznych na terenie gminy przystosowanych dla osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych		
	Liczba pracowników jednostek gminnych, którzy podnieśli swoje kompetencje w wyniku uczestnictwa w kursach/szkoleniach branżowych		
	Liczba spraw urzędowych załatwianych drogą elektroniczną		
2.2. Rozwój oświaty – wsparcie szkół i przedszkoli	Liczba miejsc w publicznych żłobkach oraz przedszkolach		
	Liczba uruchomionych obiektów sportowych w Gminie		
	Liczba projektów zrealizowanych przy współpracy z uczelniami wyższymi		

2.3 Aktywizacja i partycypacja społeczna	Liczba aktywnie działających organizacji pozarządowych		
	Wysokość środków przeznaczanych na powierzenie zadań dla NGO		
	Liczba działań podejmowanych w gminie w oparciu o zasadę wolontariatu		
	Liczba szkoleń i warsztatów skierowanych do kobiet		
	Liczba działań podejmowanych przez Klub Senior+		
	Liczba działań podejmowanych przy współpracy z sąsiednimi gminami		
2.4. Wsparcie psychologiczne i przeciwdziałanie uzależnieniom oraz wykluczeniu	Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych		
	Liczba udzielanych porad psychologicznych dla mieszkańców		
	Liczba etatów psychologa szkolnego		
2.5. Fundusz sołecki jako instrument służący poprawie warunków życia mieszkańców wsi	Liczba konsultacji społecznych organizowanych w związku z tworzeniem planów odnowy miejscowości		
	Wysokość środków z funduszu sołeckiego		
	Liczba spotkań warsztatowych dla mieszkańców wsi		
3. Bezpieczeństwo i odpowiedzialny rozwój: rozwój wspólnoty z poszanowaniem środowiska oraz kwestii bezpieczeństwa zdrowotnego oraz społecznego			
3.1. Racjonalna gospodarka wodno-kanalizacyjna	Udział budynków mieszkalnych podłączonych do kanalizacji na terenie gminy		

3.2. Rozbudowa systemu gospodarowania odpadami	Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów		
3.3. Budowa i rozwój systemu odnawialnych źródeł energii	Liczba nowych projektów i inwestycji związanych z termomodernizacją i OZE		
3.4. Zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego	Liczba osób, które skorzystały z programów profilaktyki i diagnostyki ochrony zdrowia w ramach współpracy z Gminą Dobra		
	Liczba osób, które skorzystały ze szkoleń i programów edukacyjnych związanych ze zdrowym i aktywnym stylem życia		
3.5. Świadomi ekologicznie wólarze i mieszkańcy Gminy Dobra;	Liczba osób, które skorzystały z działań edukacyjnych dotyczących ekologii		
	Liczba działań i inicjatyw podjętych przez podmioty administracji publicznej		
3.6. Cyfryzacja oraz cyberbezpieczeństwo gminy i jej mieszkańców;	Liczba osób przeszkolonych z zakresu cyberbezpieczeństwa i kompetencji cyfrowych		
4. Turystyka: tworzenie atrakcyjnego miejsca do odpoczynku z poszanowaniem dla kultury, historii oraz środowiska			
4.1. Rozwój turystyki i rekreacji	Liczba nowopowstałych obiektów o charakterze turystycznym i rekreacyjnym		
	Liczba powstałych ciągów pieszo-rowerowych		
4.2. Aktywizacja kulturalna oraz ochrona zabytków	Liczba aktywnych czytelników Biblioteki		

	Liczba podejmowanych działań edukacyjnych dot. lokalnego dziedzictwa kulturowego		
	Wysokość środków gminnych przeznaczonych na odnowę i zachowanie zabytków		
	Wysokość wsparcia dla lokalnych wytwórców produktów lokalnych		
4.3. Promocja kultury	Liczba organizowanych wydarzeń kulturalnych i sportowych		
	Liczba lokalnych produktów		
	Liczba tablic informacyjnych dot. walorów przyrodniczo-historycznych Gminy		

W wyniku realizacji działań w przedmiotowej strategii w gminie Dobra zajdą następujące zmiany:

- O charakterze organizacyjnym:
 - Poprawie ulegnie dostępność infrastruktury i usług dla osób ze szczególnymi potrzebami, w szczególności seniorów
 - Zwiększy się dostęp i atrakcyjność oferty spędzania czasu wolnego
 - Poprawie ulegnie dostępność do oferty kulturalnej i rozrywkowej
 - Zwiększy się atrakcyjność turystyczna
 - Poprawią się zdolności adaptacji do zmian klimatu
 - Usprawnieniu ulegnie proces dialogu między władzami gminy a mieszkańcami
- W zakresie zasobów materialnych:
 - Rozwój m.in. infrastruktury drogowej
 - Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii
 - Zwiększenie efektywności energetycznej i osiągnięcie niezależności energetycznej

- Dostępność do atrakcyjnych, zagospodarowanych, bezpiecznych i odnowionych przestrzeni publicznych
- Poprawa dostępności komunikacyjnej gminy oraz skomunikowania między sołectwami
- Poprawi się dostępność i funkcjonalność miejsc i obiektów przeznaczonych na pełnienie funkcji m.in. edukacyjnych i kulturalnych
- W zakresie zasobów niematerialnych:
 - Wzmocnieniu ulegną kompetencje mieszkańców
 - Zwiększy się świadomość ekologiczna
 - Zwiększy się aktywność i poziom zaangażowania mieszkańców w sprawy dotyczące gminy
 - Poprawie ulegnie stopień integracji mieszkańców
 - Zwiększy się poziom przywiązania do gminy i poczucia tożsamości gminnej

3.5 MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY

Rozdział odnosi się do art. 10e. ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym wskazującego, że strategia rozwoju gminy określa w szczególności *model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy*.

Ustawa z 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw wprowadziła w Ustawie o samorządzie gminnym nowy element strategii rozwoju gminy, jak model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy.

Obowiązek opracowania modelu stanowi próbę odzwierciedlenia założeń reformy systemu zarządzania rozwojem kraju, zgodnie z którą podstawą planowania rozwoju ma być właśnie model struktury funkcjonalno-przestrzennej.

Ogólnie, model to celowo uproszczony obraz rzeczywistości. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Dobra jest rozumiany jako uproszczony, docelowy układ elementów składowych jej przestrzeni. Rolą modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej jest zobrazowanie przyjętej wizji rozwoju, do powstania której przyczynią się efekty realizacji celów rozwojowych strategii, również tych z zakresu zagospodarowania przestrzennego.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy nie jest planem zagospodarowania przestrzennego. Składa się on z części tekstowej oraz graficznej. Ustalenia modelu zostaną uszczegółowione w planie ogólnym gminy poprzez wyznaczenie stref planistycznych. Model nie określa powierzchni poszczególnych funkcji czy stref planistycznych.

Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy stanowi układ przestrzenny kształtujący jej funkcjonalność, na który składa się rozmieszczenie głównych elementów przyrodniczych i społeczno-gospodarczych oraz obszarów wyróżniających się charakterem i dynamiką procesów rozwojowych wraz z ich zależnościami i powiązaniami wewnętrznymi i zewnętrznymi.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy powinien być zgodny z modelami struktury funkcjonalno-przestrzennej w strategiach nadrzędnych. Takimi dokumentami są strategie powiatu tureckiego, strategia rozwoju województwa i „Strategia rozwoju Wielkopolski Wschodniej 2040”.

Obowiązująca „Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku”, przyjęta przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego 27 stycznia 2020 r. uchwałą nr XVI/287/20, nie zawiera modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa, ani rekomendacji w zakresie prowadzenia polityki przestrzennej.

Strategia rozwoju Wielkopolski Wschodniej, przyjęta przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego uchwałą nr 5895/2022 dnia 1 grudnia 2022 r., także nie zawiera modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej, określa natomiast strategiczne obszary wsparcia w zakresie wzmocnienia potencjałów rozwojowych.

Strategią ponadlokalną jest „Lokalna Strategia Rozwoju Kierowanego Przez Społeczność (LSR) Turkowskiej Unii Rozwoju – T.U.R. 2016-2023”. Strategia ta również nie zawiera modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej, ani rekomendacji w zakresie prowadzenia polityki przestrzennej.

Strategie rozwoju powiatu tureckiego, jak: „Zintegrowana strategia rozwoju gospodarczego gmin powiatu tureckiego na lata 2015-2025”, „Strategia marki i produktu turystycznego dla obszaru powiatu tureckiego” również nie zawierają modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej, ani rekomendacji w zakresie prowadzenia polityki przestrzennej.

Podstawowe elementy struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa wielkopolskiego określono w „Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+”. Na dzień opracowania niniejszej Strategii obowiązuje plan przyjęty uchwałą nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z 25 marca 2019 r. Okresową ocenę planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego Zarząd Województwa Wielkopolskiego przyjął 1 czerwca 2023 roku uchwałą nr 6678/2023.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy wskazuje pożądane kierunki rozwoju przestrzennego i powiązań funkcjonalnych w horyzoncie czasowym 2030+, tzn. kierunki realizowane w horyzoncie czasowym strategii – do 2030 roku oraz kierunki zapoczątkowane w tym okresie i kontynuowane po roku 2030. Model wskazuje założony do osiągnięcia stan przestrzeni będący wynikiem realizacji misji, wizji i celów wskazanych w Strategii. To również odwzorowanie w wymiarze przestrzennym głównych treści i kierunków polityki władz Gminy.

Podstawowym założeniem zmian w strukturze funkcjonalno-przestrzennej jest zrównoważone zarządzanie przestrzenią, poprawa ładu przestrzennego, odejście od ekstensywnego zagospodarowania przestrzennego na rzecz efektywnego wykorzystania przestrzeni, zatrzymanie urban sprawl (niekontrolowanego rozlewania się zabudowy), poprawa dostępności transportowej, ochrona dziedzictwa kulturowego. Model proponuje ukierunkowanie rozwoju obszaru na kreowanie atrakcyjnej przestrzeni do zamieszkania przy jednoczesnym wzmacnianiu potencjału gospodarczego zapewniających Gminie realizację przyszłych wyzwań rozwojowych i zwiększenie swej konkurencyjności.

Graficzną wizualizację modelu stanowią mapy, które w sposób schematyczny obrazują strategiczne elementy struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy w poszczególnych obszarach tematycznych.

3.5.1 SYSTEM POWIĄZAŃ PRZYRODNICZYCH

Podstawowym elementem struktury funkcjonalno-przestrzennej i potencjałem endogenicznym Gminy, na wstępie determinującym jakość życia, są zasoby i walory przyrodnicze i krajobrazowe obszaru (las, tereny otwarte, zbiornik wodny, rzeki, dobra jakość wód i powietrza, bogaty świat roślinny i zwierzęcy).

Modelowo, powiązania przyrodnicze oparte są o system obszarów o dominującej funkcji przyrodniczej uzupełnionych siecią korytarzy. Na system powiązań przyrodniczych Gminy składają się:

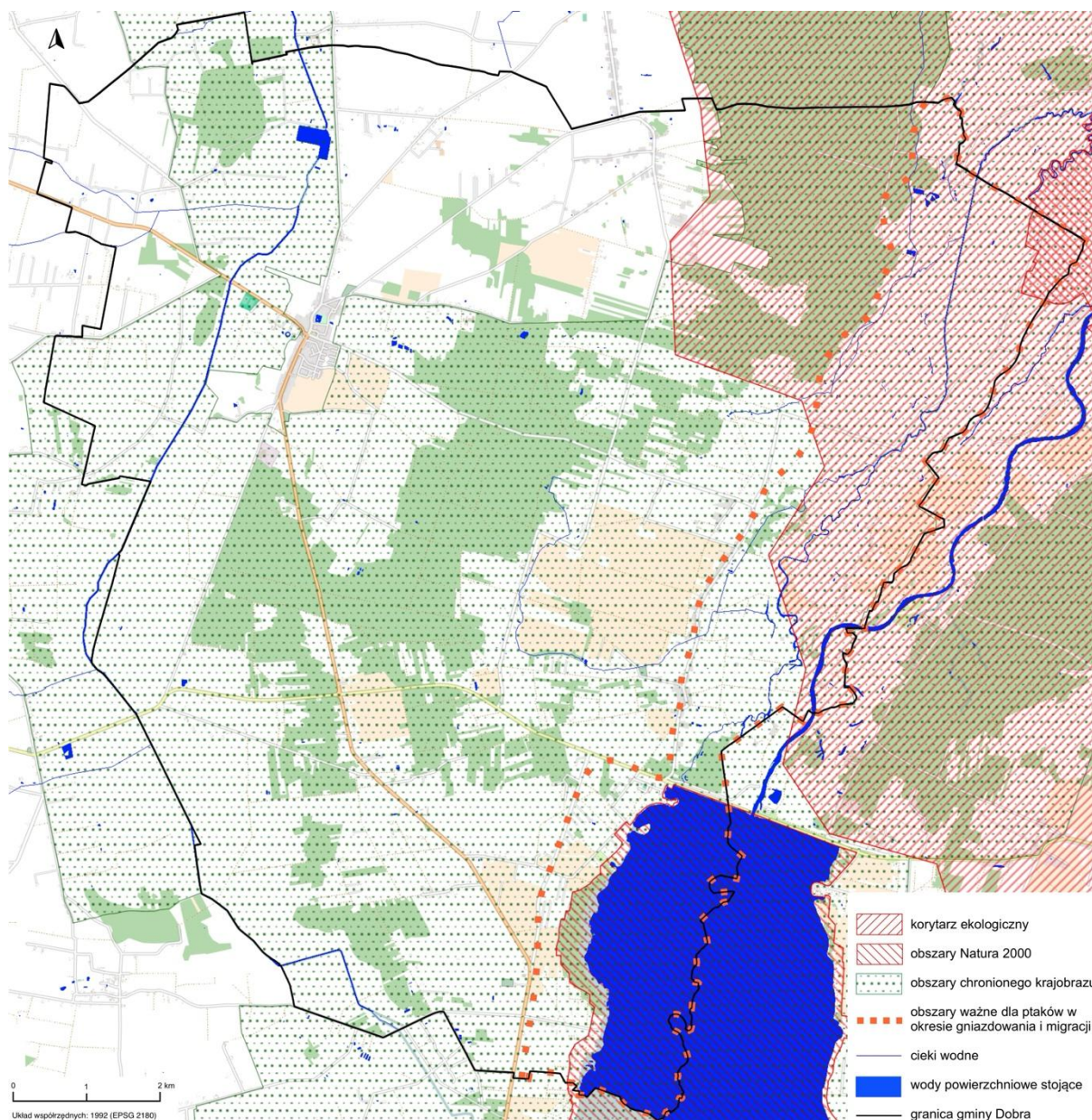
- obszary o dominującej funkcji przyrodniczej - obszary mające znaczenie klimatyczne, hydrologiczne, biologiczne dla obszaru Gminy, a nawet województwa. Zaliczono do nich obszar chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, obszary ważne dla ptaków w okresie gniazdowania oraz migracji, większe lasy, parki,
- korytarz ekologiczny umożliwiający migrację roślin, zwierząt lub grzybów.

Głównymi elementami powiązań przyrodniczych struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy są:

- obszary Natura 2000:
 - Dolina Środkowej Warty, PLB300002, dyrektywa ptasia,
 - Zbiornik Jeziorsko, PLB100002, dyrektywa ptasia,
- Uniejowski Obszar Chronionego Krajobrazu o powierzchni 11070 ha, co stanowi 83,6% powierzchni Gminy,
- kompleksy leśne Czarnego Lasu,
- korytarz ekologiczny Warta-Jeziorsko,
- obszary ważne dla ptaków w okresie gniazdowania oraz migracji.

Rysunek 3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Dobra – system powiązań przyrodniczych

Rysunek na następnej stronie: Źródło: opracowano na podstawie: Dostęp do danych geoprzestrzennych, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, <https://www.gov.pl/web/gdos/dostep-do-danych-geoprzestrzennych>; Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego, mapa Środowisko przyrodnicze, marzec 2019 r., Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego w Poznaniu.

3.5.2 STRUKTURA SIECI OSADNICZEJ I HIERARCHIA JEDNOSTEK OSADNICZYCH

Gmina miejsko-wiejska Dobra jest położona peryferyjnie względem stolicy województwa, Poznania, ośrodka metropolitalnego o znaczeniu krajowym, jednego z największych miast w kraju. Kolejne, w hierarchii jednostek osadniczych województwa wielkopolskiego, są ośrodki regionalne, z których najbliższy położony jest Kalisz. Trzecie w kolejności są ośrodki tworzące sieć subregionalnych biegunów wzrostu, z których najbliższej Gminy znajduje się Konin. Czwarte w hierarchii są miasta powiatowe. Turek, stolica powiatu tureckiego, jest ośrodkiem lokalnym, pełniącym wobec Gminy funkcje centrum usług ponadgminnych i równoważenia rozwoju.

Miasto Dobra (ok. 1,3 tys. mieszk.) zakwalifikowano w strategii rozwoju województwa do pozostałych ośrodków miejskich i wiejskich, pełniących rolę gminnych centrów obsługi ludności w zakresie usług podstawowych. Miasto jest głównym ośrodkiem administracyjnym, handlowym i gospodarczym Gminy. W planie zagospodarowania przestrzennego województwa, miasto Dobra zalicza się do przedostatniej z najmniejszych klas – „pozostałych ośrodków gminnych – miast i wsi”.

Obszar Gminy, bez Zbiornika Jeziorsko, stanowi strefę niskiej intensywności procesów osadniczych. Zabudowa mieszkaniowa zlokalizowana jest wzdłuż szlaków komunikacyjnych. Dominuje układ wsi typu ulicówka i wielodrożnica z zabudową jednorodzinną zagrodową. W mieście Dobra zabudowa mieszkalna zlokalizowana jest głównie przy drogach wylotowych, a także w południowo-wschodniej części miasta.

Gmina historycznie jest mocno powiązana funkcjonalnie z sąsiednimi gminami:

- w województwie wielkopolskim:
 - w powiecie tureckim: Kawęczyn, Przykona, Turek (wiejska),
- w województwie łódzkim:
 - w powiecie sieradzkim: Goszczanów, Warta,
 - w powiecie poddębickim: Pęczniew, Poddębice, Uniejów.

Strukturę terytorialną Gminy tworzy Miasto Dobra, które stanowi osobną jednostkę pomocniczą gminnego samorządu, oraz 37 miejscowości skupione w 27 sołectwach: Chrapczew, Czajków, Długa Wieś, Dąbrowica, Januszówka, Józefów, Linne, Łęg Piekarski, Mikulice, Miłkowice, Moczydła, Ostrówek, Piekary, Potworów, Rzechta, Rzymisko, Rzymisko BG, Skęczniew, Stawki, Stefanów, Strachocice Kol., Strachocice Wieś, Szymany, Ugory, Wola Piekarska, Zagaj, Żeronice. Pod względem powierzchni najmniejszym sołectwem jest Czajków (136 ha), największym są Stawki (1321 ha). Pod względem liczby mieszkańców, najmniej osób mieszka w Moczydłach (około 70 os.), najwięcej w Skęczniewie (ponad 500 os.).

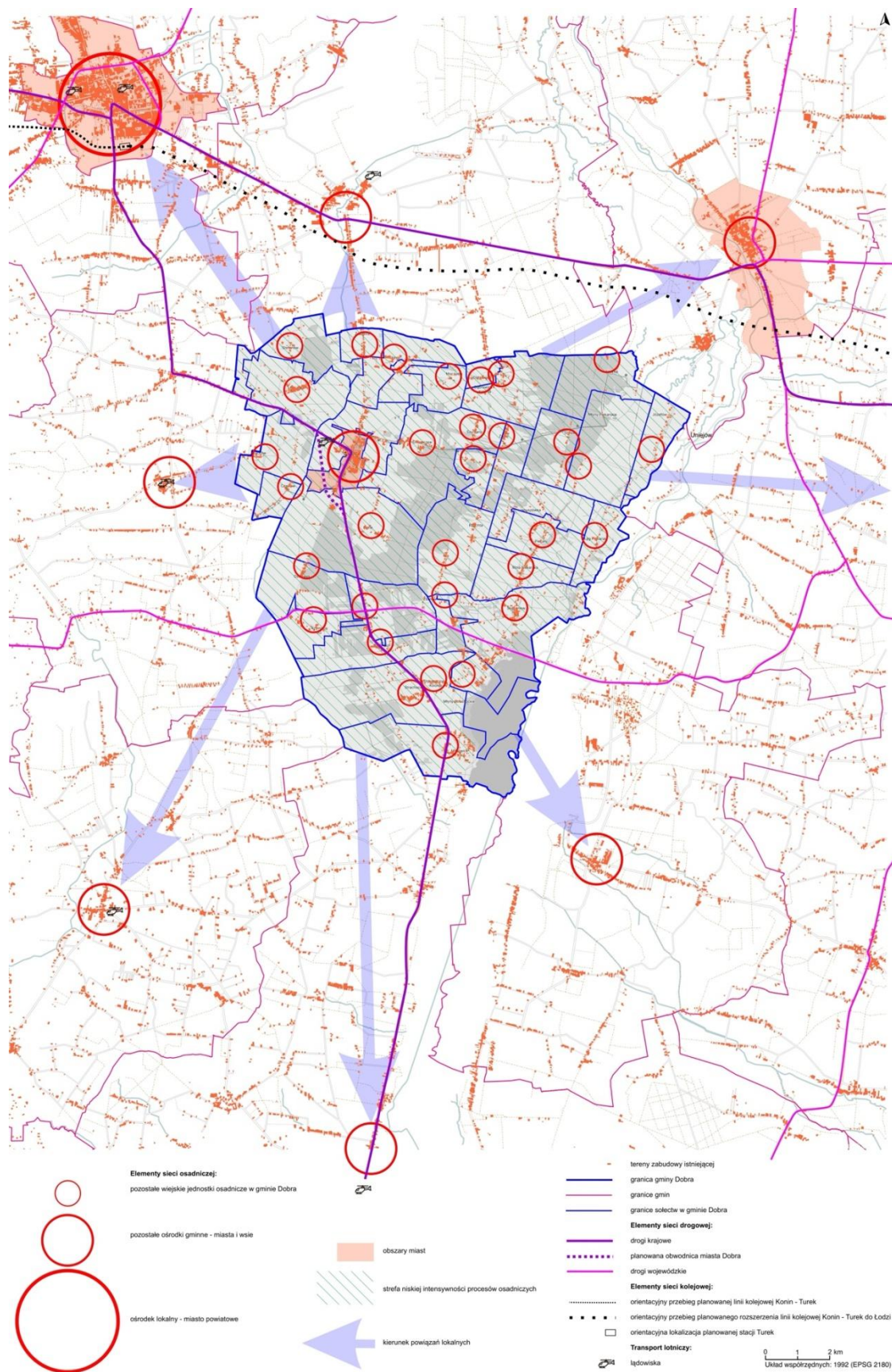
Modelowo, zakłada się większy stopień koncentracji zabudowy mieszkaniowej. Bardziej zwarta struktura zabudowy ułatwi dostęp mieszkańców do usług publicznych i komercyjnych, obniży koszt realizacji i eksploatacji sieci infrastruktury technicznej, ułatwi kontakty i wzmocni życie społeczne.

Peryferyjne położenie Gminy w stosunku do stolicy województwa, jak również w oddaleniu od innych ośrodków wojewódzkich:

- wzmacnia znaczenie miasta Dobra jako ośrodka usługowego, ale z drugiej strony osłabia dostęp do usług lub miejsc pracy oferowanych przez inne, dużo większe ośrodki miejskie,
- zmniejsza możliwość wykorzystania atrakcji turystycznych lub sportowo-rekreacyjnych obszaru Gminy w ofercie jednodniowej lub weekendowej.

Rysunek 4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Dobra – struktura sieci osadniczej i hierarchia jednostek osadniczych, główne korytarze i elementy sieci transportowych

Rysunek na następnej stronie. Źródło: opracowano na podstawie „Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+” przyjęty uchwałą nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego 25 marca 2019 r.; „Okresowa ocena planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego” przyjęta przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego 1 czerwca 2023 roku uchwałą nr 6678/2023; „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dobra”, Uchwała nr IV/30/11 Rady Miejskiej w Dobrej z 17 lutego 2011 r.; Linia kolejowa Turek-Konin, <https://lk-turek-konin-konsultacje.pl>

3.5.3 GŁÓWNE KORYTARZE I ELEMENTY SIECI TRANSPORTOWYCH, W TYM PIESZYCH I ROWEROWYCH

Dla efektywnego funkcjonowania Gminy kluczowym elementem struktury są powiązania transportowe, gdzie poszczególne rodzaje transportu integrują wewnętrznie jej obszar i wiążą ze strukturami zewnętrznymi. Dostępność transportową Gminy zapewniają:

- przebiegająca przez miasto Dobra droga krajowa nr 83 łącząca Turek z Sieradzem,
- przebiegająca poza północną granicą Gminy droga krajowa nr 72 Konin – Rawa Mazowiecka,
- drogi wojewódzkie nr 471 (Opatówek – Dąbrowa) i nr 478 (Dąbrowa - Krępa),
- gęsta sieć dróg powiatowych i gminnych.

Konieczna jest budowa zachodniej obwodnicy Dobrej, jako nowy przebieg drogi krajowej nr 83. Inwestycja pozwoli wyprowadzić intensywny ruch tranzytowy poza obszar zamieszkały. Projekt wpisuje się w kluczowy kierunek interwencji strategii rozwoju województwa „Rozwój transportu drogowego i ekomobilności”.

Na terenie Gminy nie ma infrastruktury kolejowej; brak planów rozwoju transportu kolejowego w Gminie. Przez PKP PLK S.A., przy współpracy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego, planowana jest budowa jednotorowej, zelektryfikowanej, normalnotorowej, pasażerskiej i towarowej linii kolejowej Konin – Turek, z możliwością jej rozszerzenia na odcinek do Łodzi.

Najbliżej położony, rozwijany zintegrowany węzeł przesiadkowy znajduje się w Turku.

Na terenie stadionu w Dobrej funkcjonuje lądowisko dla helikopterów LPR. Lądowiska są także w pobliskim Kawęczynie, Psarach, Goszczanowie, Turku (dwa), Warcie.

Transport wodny w Gminie nie jest rozwinięty. Na terenie Gminy znajduje się odcinek rzeki Warty o długości około 1 km. O braku warunków do rozwoju transportu wodnego w Gminie świadczy zakwalifikowanie Gminy do obszarów w regionie wodnym Warty bardzo znacząco narażonych na suszę. Ogólnie, transport wodny w Wielkopolsce, z uwagi na uwarunkowania topograficzne i techniczne jest ograniczony. Jako żeglowny jest uznany odcinek Warty od kanału Ślesińskiego do ujścia Odry. Planowane jest dostosowanie najważniejszej drogi wodnej dla żeglugi w Wielkopolsce, szlaku Wisła – Odra, w ramach Międzynarodowej Drogi Wodnej

E70 (Odra – Warta – Noteć – Kanał Bydgoski – Brda – Wisła – Nogat – Kanał Jagielloński – Zalew Wiślany) do parametrów co najmniej II klasy technicznej dróg wodnych, z zagwarantowaniem przez minimum 240 dni w roku bezpiecznej, całodobowej żeglugi.

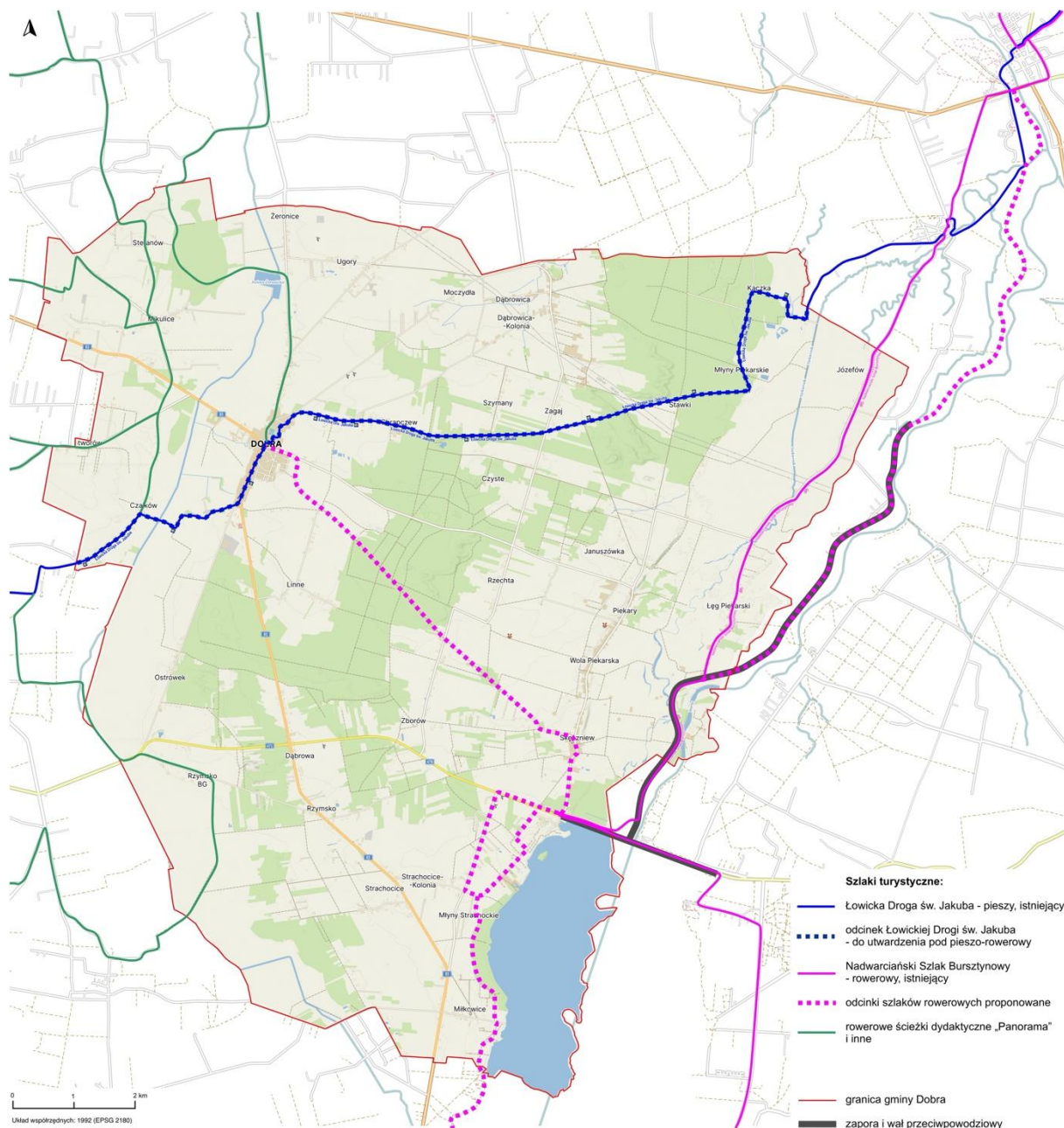
Dopełnieniem rozwijającej się siatki połączeń transportowych będzie rozwój ciągów pieszych i rowerowych.

Przez Gminę przebiegają szlaki turystyczne:

- rowerowe:
 - Nadwarciański Szlak Bursztynowy (Załącze Małe – Uniejów),
 - Nadwarciański Szlak Rowerowy – na terenie Gminy przebiega jak w/w Nadwarciański Szlak Bursztynowy,
 - rowerowe ścieżki dydaktyczne „Panorama”,
- piesze:
 - Łowicka Droga św. Jakuba (Joachimów – Kalisz; łączna długość 225 km),
- kajakowe:
 - szlak kajakowy na Warcie,
- konne:
 - ścieżka konna w części zachodniej Gminy.

Rysunek 5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Dobra – szlaki piesze i rowerowe

Rysunek na następnej stronie. Źródło: opracowano na podstawie: System Informacji Przestrzennej, Starostwo Powiatowe w Turku, <https://turecki.e-mapa.net/>; materiały wewnętrzne Urzędu Miejskiego w Dobrej

3.5.4 GŁÓWNE ELEMENTY INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I SPOŁECZNEJ

Na obszarze Gminy funkcjonuje rozwinięta i ciągle rozbudowywana i modernizowana infrastruktura techniczna i społeczna. Zgodnie ze strategią rozwoju województwa, dąży się do poprawy dostępu i standardów usług oraz funkcjonowania infrastruktury społecznej.

Część południowo-wschodnia Gminy (ok. 600 ha) znajduje się na terenie dużego sztucznego zbiornika retencyjnego Jeziorsko, na rzece Warta. Zbiornik pełni funkcje zabezpieczenia przeciwpowodziowego, dostaw wody, produkcji energii elektrycznej (w hydroelektrowni Jeziorsko w sąsiednich Łyszkowicach, w gminie Pęczniew, powiat poddębicki, województwo łódzkie). W granicach Gminy znajduje się część zapory wodnej.

W miejscowości Żeronice znajduje się znacznie mniejszy (0,1 km²) zbiornik retencyjny na Teleszynie, jezioro Żeronickie, pełniący do 2018 r. funkcje magazynowo-awaryjne dla Elektrowni Adamów.

Gminę charakteryzuje wysokie zwodociągowanie. Stacje wodociągowe są w Dobrej, Rzymsku, Piekarach, Potworowie i Żeronicach.

Jest rozbudowywane sieć światłowodowa i sieć kanalizacji sanitarnej i deszczowej. Oczyszczalnia Ścieków w Dobrej jest przystosowana do odbioru większej ilości ścieków niż dotychczas przyjmuje. W Skęczniewie wybudowano nową oczyszczalnię ścieków wraz z siecią kanalizacyjną. W Linie wybudowano biogazownię rolniczą o mocy 0,499 MWe i 0,499 MWc, wytwarzającą energię elektryczną i ciepłą w technologii wysokosprawnej kogeneracji.

Przez obszar Gminy przebiega podziemny rurociąg paliwowy, linie elektroenergetyczne 220 kV Adamów - Pabianice (Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. i 110 kV Adamów - Poddębice (Energia; PGE). W Dobrej wybudowano GPZ (Główny Punkt Zasilania) 220/110 kV. Nie są planowane inwestycje na istniejącej sieci przesyłowej najwyższych napięć.

Szybko rozwija się infrastruktura energetyki odnawialnej. W sołectwach Chrapczew, Skęczniew, Dąbrowa, Żeronice, Długa Wieś, Ugory, Piekary, Wola Piekarska, Potworów znajdują się lub są budowane elektrownie wiatrowe o mocy 300-750 kW.

W ostatnich latach szybko rozwija się fotowoltaika. W Gminie są dobre warunki słoneczne. Jak pokazują mapy średniego nasłonecznienia, na każdy płaski metr kwadratowy średnio pada 1095 kWh rocznie. Farmy fotowoltaiczne o mocy 2-5 MW funkcjonują lub są budowane w sołectwach Miłkowice, Ugory, Żeronice, Linie.

Propozycje lokalizacji kolejnych elektrowni wiatrowych i farm fotowoltaicznych należy rozpatrywać z dużą ostrożnością, ponieważ mogą mieć istotny negatywny wpływ na walory krajobrazowe Gminy.

Gmina znajduje się na terenach o wysokim potencjale rozwoju geotermii. W pobliskim Turku jest budowana ciepłownia geotermalna. Rozwój sąsiedniego Uniejowa jest oparty o geotermię.

Główne elementy infrastruktury społecznej w Gminie stanowią:

- Centrum Kultury w Dobrej,
- Biblioteka Publiczna w Dobrej,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Dobrej,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Piekarach,
- Żłobek samorządowy w Dobrej,
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Żeronicach,
- Dom Pomocy Społecznej w Skęczniewie,
- Stadion miejsko-gminny w Długiej Wsi.

Elementy infrastruktury technicznej i społecznej mają istotne znaczenie dla ograniczenia procesów depopulacyjnych w Gminie. Zakłada się dalsze zwiększanie atrakcyjności jej obszaru jako miejsca zamieszkania, w tym poprzez inwestycje w rozwój infrastruktury.

3.6 USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W GMINIE

Rozdział odnosi się do art. 10e. ust. 3 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym wskazującego, że strategia rozwoju gminy określa w szczególności *ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie.*

3.6.1 ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, W TYM OCHRONY POWIETRZA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU

Stan środowiska przyrodniczego na obszarze Gminy, w tym jakość powietrza, można określić jako dobry. Różnymi formami ochrony przyrody i krajobrazu jest objęta większość powierzchni Gminy. Krajobraz jest urozmaicony i malowniczy. Określają go:

- mezoregiony Niziny Południowowielkopolskiej:

- Wysoczyzna Turecka - środkowa i zachodnia część Gminy,
- Kotlina Kolska – północno-wschodnia część Gminy (Dolina Warty),
- Kotlina Sieradzka – południowo-wschodnia część Gminy,
- dolina rzeki Teleszyny,
- sztuczny zbiornik retencyjny Jeziorsko.

Rysunek 6. Charakterystyczny dla Gminy Dobra malowniczy krajobraz wiejski w dolinie rzeki Warty, sołectwo Józefów, widok na wschodnią część gminy z Nadwarciańskiego Szlaku Bursztynowego

Źródło: Wizja terenowa, 31.08.2024 r.

Charakterystyczną cechą Gminy jest wysoka lesistość. Zasoby przyrodnicze stanowią podstawę gospodarki rolnej i leśnej, przetwórstwa, a także rozwoju turystyki.

Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu obecnie służą także adaptacji do zmian klimatu. W okresie do 2030 roku i latach następnych przyjmuje się następujące ogólne zasady:

- Priorytetem jest rozwój zrównoważony obszaru, co oznacza rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych,

gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń.

- Zrównoważone, oszczędne i racjonalne gospodarowanie zasobami naturalnymi na terenie Gminy.
- Zwiększanie i ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości.
- Zachowanie i wzmacnianie korytarza ekologicznego, przeciwdziałanie jego przecinaniu.
- Ochrona przed zabudową terenów rolnych i leśnych, terenów położonych wzdłuż cieków wodnych oraz obszarów na przebiegu korytarza ekologicznego.
- Zmiana sposobu użytkowania terenów rolnych i leśnych na cele nierolnicze powinna następować jedynie w przypadkach uzasadnionych realnym zapotrzebowaniem, zostać poprzedzona uchwaleniem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, a zabudowa poprzedzona pełnym uzbrojeniem terenu.
- Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu, w tym zasobów leśnych oraz zapewnienie trwałości i ciągłości systemu przyrodniczego.
- Ochrona krajobrazu o wysokich walorach poprzez ograniczenie rozlewania się zabudowy na terenach otwartych.
- Wspieranie budowy odnawialnych źródeł energii, w tym elektrowni wiatrowych i farm fotowoltaicznych, pod warunkiem, że ich lokalizacja i budowa nie będzie miała negatywnego wpływu na walory krajobrazowe.
- Stosowanie rozwiązań w maksymalnym stopniu wykorzystujących i podkreślających walory środowiska przyrodniczego i krajobrazu, z zachowaniem dużej dbałości o ich stan. Na przykład, usunięcia wymaga wieża telekomunikacyjna w parku miejskim w Dobrej, szczególnie szpecąca krajobraz i degradująca jedną z najbardziej reprezentacyjnych przestrzeni publicznych Gminy.

Rysunek 7. Wieża telekomunikacyjna w parku miejskim w Dobrej jako przykład konieczności podjęcia działań na rzecz ochrony krajobrazu

Źródło: Wizja terenowa, 31.08.2024 r.

3.6.2 ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Krajobraz kulturowy Gminy Dobra jest materialnym świadectwem jej bogatej historii. O odrębności i specyfice tego obszaru stanowi zachowany średniowieczny układ urbanistyczny centrum miasta Dobra (dzisiejszy rynek z siatką ulic – plac Wojska Polskiego z przyległymi ulicami) i ruralistyczne, a także liczne zabytki architektury, w tym:

- zespół dworski z drugiej połowy XIX wieku w Długiej Wsi składający się z dworu, parku i budynków gospodarskich,
- willa Cerbstów jako przykład architektury „dworkowej” lat 20 minionego stulecia,

- kościół p.w. Narodzenia NMP w Dobrej, wybudowany w latach 1905-1912 w stylu neobarokowym, otoczony murem z kutą bramą i furtami, z klasycystyczną dzwonnica z 1840 r. i plebanią z 1838 r.,
- dwór w Mikulicach z połowy XIX w.,
- dwór w Linie z początku XX wieku,
- kościół pw. Trójcy Świętej w Skęczniewie,
- kościół pw. Świętego Mikołaja w Miłkowicach,
- zabudowania folwarczne oraz obiekty techniki.

Dla zachowania tradycji i tożsamości kulturowej mieszkańców, odbudowy i utrzymania materialnego dorobku kultury i dziedzictwa obszaru, ale także dla zwiększenia udziału mieszkańców w kulturze, wzmocnienia atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej Gminy niezbędne jest wsparcie inwestycji w obszarze kultury. Spośród identyfikowanych w tym zakresie potrzeb należy wymienić m.in.:

- rozwój gminnych instytucji kultury,
- rozwój i promocja produktów turystyki kulturowej w Gminie.

W okresie do 2030 roku i latach następnych przyjmuje się następujące zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej:

- Wzmocnienie aspektu kulturowego w polityce przestrzennej na obszarze Gminy, m.in. poprzez eksponowanie zabytków i walorów krajobrazu kulturowego, aby rozwijać turystykę, stworzyć atrakcyjną ofertę dla osób odwiedzających Gminę.
- Wykorzystanie zachowanych układów zabudowy i obiektów, które utraciły historyczne funkcje, przystosowanie ich do nowych, współczesnych potrzeb.
- Zachowanie i wzmocnienie atrakcyjnych, wyróżniających się cech architektonicznych i urbanistycznych zabudowy.
- Dbłość o zasoby dziedzictwa kulturowego, objęcie szczególną opieką atrakcyjnych i zabytkowych obiektów i przestrzeni publicznych, eksponowanie i udostępnianie do zwiedzania cennych obiektów architektury, budownictwa i techniki oraz ich otoczenia.

Na przykład, wspieranie funkcji targowiska miejskiego oraz przestrzeni publicznej na Placu Mały Rynek w Dobrej jako elementów turystyki zakupowej, atrakcji turystycznych, miejsc spotkań mieszkańców Gminy, elementów jej dziedzictwa kulturowego.

Rysunek 8. Historyczne targowisko miejskie w Dobrej jako miejsce o wysokim potencjale

Źródło: Wizja terenowa, 31.08.2024 r.

3.6.3 KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW, W TYM OKREŚLENIE SZCZEGÓLNYCH POTRZEB W ZAKRESIE NOWEJ ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ

Zgodnie ze strategią rozwoju województwa, zmiany w strukturze zagospodarowania terenów powinny następować z poszanowaniem ładu przestrzennego. W odniesieniu do potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej wskazuje się na powszechny problem nieadekwatności wielu dotychczasowych planów miejscowych i studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego do rzeczywistych potrzeb zagospodarowania terenu – zwłaszcza przeszacowanie potrzeb terenów zabudowy mieszkaniowej w stosunku do trendów demograficznych danego obszaru.

W strukturze użytkowania gruntów w Gminie dominują tereny rolne i leśne. Rozwój gospodarczy na obszarze Gminy ogniskuje się w mieście Dobra oraz jego bezpośrednim sąsiedztwie. W pozostałych miejscowościach występują selektywne inwestycje, bazujące na endogennych zasobach. Wokół Zbiornika Jeziorsko i w Dolinie Warty tworzy się strefa rekreacyjna, z zabudową letniskową, usługami turystycznymi, przemysłem czasu wolnego.

Przyjmuje się ogólne kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów w Gminie:

- Utrzymanie dominacji w strukturze użytkowania gruntów w Gminie terenów rolnych i leśnych.
- Dalszy rozwój miasta Dobra, jako podstawowego ośrodka mieszkaniowego i usługowego w gminie, a także miejscowości położonych w sąsiedztwie Dobrej (Długa Wieś, Linne, Chrapczew) tworzących z miastem pasmo rozwojowe Gminy.
- Wielofunkcyjny rozwój wsi, ze szczególnym uwzględnieniem wspierania funkcji związanych z turystyką i rekreacją.
- Dalsze zagospodarowanie terenów wokół zbiornika Jeziorsko pod strefę turystyki i rekreacji, z jasną, czytelną, hierarchiczną siecią dróg i ciągów pieszych i rowerowych, z zapewnieniem ogólnodostępnych przejść wzdłuż brzegu zbiornika - zgodnie z obowiązującymi przepisami.
- Koncentracja zabudowy, m.in. poprzez:
 - zachowanie zwartości zespołów zabudowy miasta i wsi,
 - przeciwdziałanie rozlewaniu się zabudowy poprzez dostępne instrumenty polityki przestrzennej,
 - wykorzystanie pod nową zabudowę w pierwszej kolejności terenów już zurbanizowanych, terenów pustostanów,
 - wykluczenie rozwoju zabudowy w formie pasmowej wzdłuż dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowej, na rzecz koncentracji zabudowy. W sytuacji wyczerpania rezerw terenowych wewnątrz istniejącej zabudowy, nowe struktury należy projektować w formie skupionej - jako jednostki sąsiedzkie, wyposażone w niezbędne usługi publiczne i lokalne ośrodki usługowe. Nowe jednostki mogą być kontynuacją istniejących struktur zabudowy (zabudowa krawędziowa) lub tworzyć małe miejscowości (jednostki satelitarne),
 - wyznaczenie zwartej strefy rekreacyjnej wokół Zbiornika Jeziorsko,
 - ograniczenie zabudowy letniskowej indywidualnej. Wykluczajmy bezwzględnie zabudowę letniskową w formach rozproszonych, stanowiących zagrożenie dla środowiska oraz element ekspansji na tereny otwarte i zawłaszczania najbardziej

atrakcyjnych elementów krajobrazu, który stanowi dobro wspólne i powinien podlegać ochronie,

- recykling przestrzeni - wykorzystanie istniejących obiektów i zespołów zabudowy o wysokich walorach kulturowych (pałace, dwory, parki, zabudowę folwarczną) dla rozwoju usług turystyki. Wykorzystajmy lokalizację dawnych zabudowań folwarcznych dla nowych inwestycji przemysłowych i przetwórczych oraz usług turystycznych.
- Wykorzystanie parterów budynków na usługi, w szczególności w centrum miasta i w narożnikach ulic.

Określenie szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej:

- Zgodnie z aktualnym stanem prawnym, bilansowaniu w planowaniu przestrzennym w gminach podlega tylko funkcja mieszkaniowa. Pozostałe funkcje zagospodarowania przestrzennego przyjmuje się, że są pochodną funkcji mieszkaniowej, np. funkcja usługowa jest silnie skorelowana z zabudową mieszkaniową itp. Sposób obliczania zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową określa „Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów” (Dz.U.2023.2758 z dnia 2023.12.22). Obecnie zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową wyraża się w liczbie mieszkańców. W obliczeniach przyjmuje się okres prognozy obejmujący 20 lat od roku, którego dotyczą najnowsze dostępne dane dotyczące liczby mieszkańców gminy udostępnianych przez statystykę publiczną. Na potrzeby niniejszej Strategii odstąpiono od określania zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową zgodnie z metodyką opracowania planu ogólnego.
- Od lat w Gminie zachodzą procesy depopulacyjne. W okresie 1995-2023 liczba ludności Gminy zmniejszyła się z 6 594 os. do 5 842 os. (stan na 30 czerwca; BDL GUS). Zgodnie z „Prognozą ludności na lata 2023-2060” GUS i jej ostatnią aktualizacją 18.07.2024, za 20 lat (do 2044 r.) liczba ludności Gminy Dobra zmniejszy się do około 4 691 mieszkańców, a w 2060 roku - do około 3 897 mieszkańców.

- W 2023 r. na jednego mieszkańca Gminy przypadało 28,8 m² powierzchni użytkowej mieszkaniowej, co stanowiło istotny wzrost tego wskaźnika w porównaniu do 2002 r. – 22,5 m². Standard przyjęty w w/w Rozporządzeniu to 40 m²/os., co uzasadnia przeznaczenie terenów pod nową zabudowę mieszkaniową.
- Ponadto, szybki rozwój uzdrowiska w Uniejowie, presja inwestycyjna wokół Zbiornika Jeziorsko, poprawa dostępności transportowej i wiele innych czynników wskazują jednak na stabilne i rosnące zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową mieszkaniową w Gminie Dobra.
- Przy wyborze lokalizacji pod nową zabudowę mieszkaniową należy szczególnie wziąć pod uwagę zasięgi licznych występujących na terenie Gminy, wzdłuż rzeki Warty, Teleszyny i Zbiornika Jeziorsko, obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi. Znaczny obszar Gminy jest narażony na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia zapory wodnej na Zbiorniku Jeziorsko. Na obszarach narażonych na niebezpieczeństwo powodzi wymagana jest ograniczona zabudowa i właściwe zagospodarowanie, dostosowane do prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi.

3.6.4 ZASADY LOKALIZACJI OBIEKTÓW HANDLU WIELKOPOWIERZCHNIOWEGO

Handel wielkopowierzchniowy oznacza handel realizowany w obiekcie handlowym o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².

Na terenie Gminy nie funkcjonują obiekty handlu wielkopowierzchniowego; brak planów ich budowy. W przypadku pojawienia się inwestorów zainteresowanych ich budową decyzje o lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego będą podejmowane z uwzględnieniem potrzeb mieszkańców Gminy, poszanowaniem środowiska przyrodniczego, potrzebą zmniejszenia transportochłonności układu drogowego. W pierwszej kolejności pod obiekty handlu wielkopowierzchniowego będą rozważane tereny położone wzdłuż drogi krajowej i wojewódzkiej. Tereny te powinny być dobrze skomunikowane z istniejącą siecią dróg publicznych, posiadać powierzchnię wystarczającą na budowę parkingów.

3.6.5 ZASADY LOKALIZACJI KLUCZOWYCH INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO

Inwestycje celu publicznego obejmują działania o znaczeniu lokalnym (gminnym) i ponadlokalnym (powiatowym, wojewódzkim i krajowym), a także krajowym (obejmującym również inwestycje międzynarodowe i ponadregionalne) bez względu na status podmiotu podejmującego te działania oraz źródła ich finansowania, stanowiące realizację celów, o których mowa w art. 6 *Ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami*.

Co do zasady, zarówno przy lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego, jak i jakiegokolwiek zabudowy, należy brać pod uwagę zagrożenie powodziowe. W związku z istotną powierzchnią Gminy zagrożoną powodzią (mapa), ograniczenie to występuje na jej znacznym obszarze.

Kluczowymi inwestycjami celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym dla Gminy Dobra są m.in.:

- budowa zachodniej obwodnicy miasta Dobra w nowym przebiegu drogi krajowej nr 83,
- budowa linii kolejowej Konin – Turek z możliwym jej rozszerzeniem do Łodzi, co istotnie poprawiłoby dostępność Gminy transportem kolejowym.

W przypadku w/w linii kolejowej w interesie Gminy jest lokalizacja przystanków kolejowych jak najbliżej jej granicy.

Przebieg w/w obwodnicy został już wybrany i zatwierdzony. Inwestycja czeka na realizację.

3.6.6 KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI, INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I SPOŁECZNEJ

Rozwój systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej powinien być prowadzony w sposób gwarantujący skuteczną realizację celów strategicznych, a tym samym wzrost aktywności gospodarczej i przedsiębiorczości, poprawę warunków zamieszkania i poszanowanie środowiska przyrodniczego i krajobrazu.

Ogólne kierunki działań na rzecz rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej w Gminie obejmują m.in.:

- kierunki rozwoju transportu drogowego:
 - Wdrażanie zasad zrównoważonej mobilności.

- Dalszy rozwój transportu *Door To Door*.
- Wyprowadzanie tranzytu poza centra miast i miejscowości poprzez budowę obwodnic.
- Ochrona zabytkowych centralnych części miejscowości przed nadmiernym ruchem samochodowym.
- Modernizacja przystanków autobusowych.
- kierunki rozwoju transportu rowerowego i pieszego:
 - Uprzywilejowanie w strefach zurbanizowanych i rekreacyjnych ruchu pieszego i rowerowego oraz środków transportu zbiorowego.
 - Wprowadzanie nowych powiązań, bezpiecznych przejść „na skróty”, eliminacja konieczności korzystania z samochodu.
 - Rozwój sieci dróg i ścieżek rowerowych oraz uliczek przyjaznych dla pieszych i rowerzystów. W szczególności na terenach mieszkaniowych, w sąsiedztwie szkół i przedszkoli, w centrum miasta, w obrębie przestrzeni publicznych.
 - Uzupełnianie sieci dróg rowerowych, które będą łączyć poszczególne miejscowości oraz które będą alternatywną trasą dojazdu do centrów, zakładów pracy czy szkół, zamiast indywidualnego transportu samochodowego.
 - Przy technicznym projektowaniu ulic miejskich i osiedlowych stosowanie rozwiązań zachęcających do podróży pieszych oraz innych, niewymagających użycia samochodu, takich jak ruch rowerowy i transport publiczny.
 - Rozwój infrastruktury transportu rowerowego. Na przykład:
 - utwardzenie nawierzchni Łowickiej Drogi św. Jakuba w granicach Gminy, w celu umożliwienia poruszania się tym ważnym szlakiem turystycznym rowerzystów (obecnie na kilku odcinkach szlak jest dla rowerów nieprzejezdny ze względu na sypki piasek),
 - budowa drogi rowerowej od Zbiornika Jeziorsko, koroną wału przeciwpowodziowego, wzdłuż Warty do Uniejowa,

- budowa drogi rowerowej od zapory wzdłuż zachodniego brzegu Zbiornika Jeziorsko – w celu udostępnienia również tego brzegu zbiornika turystom rowerowym,
 - budowa drogi rowerowej od zapory przez Skęczniew do Dobrej.
- Uwzględnienie szczegółowych rozwiązań dotyczących mobilności na obszarze Gminy, w tym rozwój sieci dróg rowerowych dla kluczowych generatorów ruchu takich jak: zakłady pracy, szkoły, obiekty użyteczności publicznej, atrakcje turystyczne, itp.
- kierunek rozwoju transportu wodnego:
 - Rozwój infrastruktury turystyki wodnej.
- kierunki rozwoju infrastruktury technicznej i społecznej:
 - Wzmacnianie zabezpieczeń przeciwpowodziowych, retencjonowanie wody.
 - Poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami.
 - Wspieranie rozbudowy i modernizacji obiektów i sieci gazowych, elektroenergetycznych i systemów ciepłowniczych oraz promowanie idei kogeneracji, wykorzystującej różnego rodzaju paliwa.
 - Przy planowaniu stref nowej zabudowy uwzględnić możliwość montażu na dachach instalacji fotowoltaicznych, poprzez m.in. umożliwienie korzystnego zorientowania budynku (na południe), dopuszczenie dachów jednospadowych.
 - Wspieranie inwestycji dotyczących odnawialnych źródeł energii oraz rozwój energetyki rozproszonej, współpracującej z siecią dystrybucyjną lub bezpośrednio zasilającej odbiorców, przy wykorzystaniu m.in. energii słonecznej.
 - Dążenie do skablowania napowietrznych linii elektroenergetycznych i telekomunikacyjnych.
 - Zapewnienie wielofunkcyjności osiedli i dostępności do usług podstawowych.
 - Rozwój szkolnictwa i usług dla mieszkańców.
 - Tworzenie nowych przestrzeni publicznych jako miejsc spotkań dla wszystkich.

- Wspieranie tworzenia obiektów usługowych dla osób starszych, np. dziennych domów pomocy seniorom, centrum aktywności dla seniorów.

3.6.7 ZASADY LOKALIZACJI URZĄDZEŃ WYTWARZAJĄCYCH ENERGIĘ O MOCY ZAINSTALOWANEJ PRZEKRACZAJĄCEJ 500 KW

W strategii rozwoju województwa planowany jest rozwój i wspieranie instalacji OZE, jako kluczowy kierunek interwencji. W „Planie gospodarki niskoemisyjnej gminy Dobra” przyjętym uchwałą nr IX/89/15 Rady Miejskiej w Dobrej z 25.09.2015 r. ustalono podejmowanie wszelkich działań zmierzających do poprawy jakości powietrza, a w szczególności do zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.

Na obszarze Gminy przyjmuje się następujące ogólne zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW:

- Zwiększenie wykorzystania alternatywnych źródeł energii, w tym OZE i wodoru.
- Wykorzystanie alternatywnych źródeł energii w postaci kolektorów słonecznych, pomp ciepła lub wykorzystania energii wiatru, które stanowiłyby uzupełniające źródła pozyskiwania energii cieplnej.
- W przypadku urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW należy je lokalizować w pierwszej kolejności w ramach recyklingu przestrzeni na terenach poprzemysłowych, zdegradowanych, następnie – na gruntach najniższych klas bonitacyjnych.
- Przy wyborze lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW każdorazowo należy dążyć do minimalizacji konfliktów przestrzennych, brać pod uwagę sposób zagospodarowania sąsiednich działek, dążyć do oddzielenia obszarów o różnych funkcjach pasami zieleni izolacyjnej.

3.6.8 ZASADY LOKALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ MOGĄCYCH ZNACZĄCO ODDZIAŁYWAĆ NA ŚRODOWISKO

Katalog licznych przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko i przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko jest zawarty w „Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących

znacząco oddziaływać na środowisko". Ze względu na różnorodność takich przedsięwzięć (np. kuźnia, elektrownia jądrowa, strzępiarka złomu, lotnisko itd.), nie jest możliwe przyjęcie dla obszaru Gminy jednolitych dla wszystkich takich przedsięwzięć, zasad szczegółowych ich lokalizacji, jak np. minimalna odległość od zabudowy mieszkaniowej.

Przyjmuje się następujące ogólne zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko:

- Unikanie lokalizacji na obszarze Gminy przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.
- W przypadku wystąpienia uzasadnionej potrzeby lokalizacji przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko, decyzja o lokalizacji będzie podejmowana z uwzględnieniem wymogów dotyczących danego rodzaju przedsięwzięcia, dążąc do minimalizacji negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze i na mieszkańców.

3.6.9 ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Gmina ma charakter rolniczy. W planie zagospodarowania przestrzennego województwa obszar Gminy zaliczono do strefy intensywnego rozwoju działalności rolniczej. Użytki rolne stanowią prawie 70% powierzchni Gminy. Warunki glebowe są niezbyt dobre. W 2/3 przeważają gleby bielcowe klasy V i VI, zaliczane do kompleksów żytnich. Zajmują one głównie terasy zalewowe Warty i Teleszyny. Na obszarze wysoczyzny morenowej znajdują się gleby słabego kompleksu żytniego w okolicach Woli Piekarskiej, Żeronic, Ugorów, Potworowa, Szymanów, Strachocic Kolonii. Najlepsze gleby klas IIIa

– IIIb występują w rejonie Mikulic i Potworowa oraz na południu Gminy

w miejscowościach Rzymisko, Strachocice oraz Miłkowice. Zajmują one łącznie zaledwie 0,7% powierzchni gruntów ornych. W związku z niską jakością gleb oraz dużym udziałem użytków zielonych znaczenia nabiera hodowla bydła.

Grunty leśne w Gminie Dobra zajmują ponad 20% jej powierzchni. Lasy państwowe znajdują się w administracji Nadleśnictwa Turek. Charakterystyczny dla Gminy jest dość duży udział lasów prywatnych – 54,2% w ogólnej powierzchni lasów, co jest efektem zalesiania działek

należących do osób fizycznych ze względu na gleby niskich klas bonitacyjnych i niskiej przydatności do ich rolniczego użytkowania. Obserwuje się tendencję zabudowy prywatnych działek leśnych, na granicy lasu czy w pobliżu lasu.

Przyjmuje się następujące ogólne zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej:

- Ograniczanie wyłączenia z użytkowania rolniczego gruntów rolnych, a w przypadku takiej konieczności przeznaczanie gruntów rolnych o najwyższych klasach bonitacyjnych pod tereny zieleni urządzonej.
- Zwiększenie powierzchni lasów, m.in. poprzez dolesienia na gruntach o przeważającym kompleksie gleb poniżej III klasy bonitacyjnej, terenach stanowiących uzupełnienie istniejących kompleksów leśnych, terenach wymagających rekultywacji (np. tereny po zakładach górniczych, zamknięte/zamykane tereny wydobywania kruszyw).
- Dopuszczenie obudowy lasów nową zabudową.

3.6.10 ZASADY KSZTAŁTOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA OBSZARACH ZDEGRADOWANYCH I OBSZARACH REWITALIZACJI ORAZ OBSZARACH WYMAGAJĄCYCH PRZEKształceń, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji. Obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji w powiecie szczecińskim zostały wyznaczone w gminnych programach rewitalizacji.

Przyjmuje się ogólne zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji:

- Stosowanie recyklingu przestrzeni, tzn. wykorzystanie pod nowe inwestycje w pierwszej kolejności budynków i terenów opuszczonych lub zdegradowanych.
- Poprawa jakości środowiska przyrodniczego na terenach zdegradowanych w zakresie m.in. rekultywacji i renaturalizacji terenów zdegradowanych i przemysłowych, poprawy warunków środowiskowych.

- W przypadku pustostanów-budynków każdorazowe indywidualne rozważenie potrzeby i możliwości wyburzenia i przeznaczenia pod:
 - tereny zieleni urządzonej, jak parki, parki kieszonkowe, zieleńce, skwery,
 - parkingi,
 - przygotowanie terenów inwestycyjnych w ramach oferty inwestycyjnej.
- Zagospodarowanie obiektów i terenów zdegradowanych w zakresie m.in. rozwoju obszarów aktywności gospodarczej, rozwoju funkcji rekreacyjnych i usług czasu wolnego.

Rehabilitacja dotyczy zdegradowanych obszarów zabudowanych, najczęściej terenów osiedlowo-przemysłowych, na których występuje zabudowa niedostosowana do funkcji zagospodarowania przestrzennego, obniżająca jakość życia lub warunki pracy lub występują elementy dysharmonijne.

Przyjmuje się ogólne zasady rehabilitacji:

- analizę zabudowy pod kątem rehabilitacji powinno się sporządzać na poziomie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- uzupełnianie zabudowy w niedomkniętych, przerwanych układach urbanistycznych,
- dopuszczenie zmiany funkcji budynków na skutek sukcesji funkcji zagospodarowania przestrzennego,
- likwidacja elementów dysharmonijnych i wprowadzanie nowych, dostosowanych do otoczenia i pełnionej funkcji,
- dostosowywanie istniejącej zabudowy do współczesnego standardu jakości życia i warunków pracy poprzez rozbudowy, remonty, modernizacje,
- zagospodarowywanie wolnych przestrzeni na funkcje towarzyszące podstawowemu przeznaczeniu. Dotyczy to w szczególności przestrzeni wewnątrz kwartałów zabudowy.

Rekultywacja gruntów, zgodnie z art. 4 „Ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych”, oznacza nadanie lub przywrócenie gruntom zdegradowanym albo zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie

właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg.

Remediacja w rozumieniu art. 3 pkt 31b „Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska”, oznacza poddanie gleby, ziemi i wód gruntowych działaniom mającym na celu usunięcie lub zmniejszenie ilości substancji powodujących ryzyko, ich kontrolowanie oraz ograniczenie rozprzestrzeniania się, tak aby teren zanieczyszczony przestał stwarzać zagrożenie dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, z uwzględnieniem obecnego i, o ile jest to możliwe, planowanego w przyszłości sposobu użytkowania terenu. Remediacja może polegać na samooczyszczaniu, jeżeli przynosi największe korzyści dla środowiska.

Dla obszaru Gminy Dobra nie są znane opracowane lub będące w opracowaniu plany remediacji.

3.7 OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI, OKREŚLONE W STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA, WRAZ Z ZAKRESEM PLANOWANYCH DZIAŁAŃ

Rozdział odnosi się do art. 10e ust. 3 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym wskazującego, że strategia rozwoju gminy określa w szczególności *obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2094 oraz z 2023 r. poz. 572 i 1688), wraz z zakresem planowanych działań.*

Zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju z dnia 6 grudnia 2006 r., obszary objęte strategiczną interwencją to: *„określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, lub rozwiązania regulacyjne”.*

W strategii wojewódzkiej wyróżniono dwa OSI na poziomie krajowym takie jak:

- Miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze - na obszarze województwa wielkopolskiego zidentyfikowanych zostało 7 miast średnich tracących dotychczasowe funkcje, tj. Gniezno, Koło, Konin, Piła, Pleszew, Turek, Złotów.
- Obszary zagrożone trwałą marginalizacją, leżące w województwie wielkopolskim - Bazując na zapisach SOR oraz KSRR do obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją w

Wielkopolsce zaliczono 13 gmin: Babiak, Chodów, Czajków, Drawsko, Jastrowie, Lipka, Okonek, Olszówka, Osieczna, Przedecz, Wapno, Wieleń i Wierzbinek. Gminy te znajdują się w głównej mierze przy granicy regionu, a ich nagromadzenie obserwuje się zwłaszcza w jego wschodniej i północnej części.

Strategia wyróżnia także OSI regionalne takie jak:

- Miejskie obszary funkcjonalne: Poznański Obszar Metropolitalny, Aglomeracja Kalisko-Ostrowska oraz miejskie obszary ośrodków subregionalnych: Gnieźnieński Obszar Funkcjonalny, Koniński Obszar Funkcjonalny, Leszczyński Obszar Funkcjonalny, Pilski Obszar Funkcjonalny,
- Obszary funkcjonalne szczególnego zjawiska w skali regionalnej: Wschodni Obszar Funkcjonalny, Północno-zachodni Obszar Funkcjonalny, Południowo-zachodni Obszar Funkcjonalny.

Gmina Dobra przynależy do **Wschodniego Obszaru Funkcjonalnego**, który obejmuje tereny miasta Konina oraz powiatu konińskiego, kolskiego, słupeckiego i tureckiego. Zajmuje on powierzchnię 4 438 km², co stanowi 15% powierzchni województwa. Obszar ten jest miejscem koncentracji przemysłu wydobywczo-energetycznego. Wyróżnia się on w skali województwa dużą liczbą podmiotów przemysłowych zarejestrowanych w poszczególnych gminach.

Kluczowym celem rozwoju przestrzennego Wschodniego Obszaru Funkcjonalnego będzie stworzenie nowych podstaw dla podtrzymania funkcjonowania istniejącego przemysłu energetycznego i oparcia go na innych nośnikach energii, zarówno istniejących w regionie, jak i zewnętrznych. Ważne też będzie przestawienie gospodarki obszaru opartej na energetyce i górnictwie na wielofunkcyjne profile działalności, ze szczególnym uwzględnieniem wzbogacania funkcji usługowych. Dla realizacji celu kluczowego zdefiniowano następujące cele polityki przestrzennej:

- Cel 1. Podtrzymanie i restrukturyzacja przemysłu energetycznego
- Cel 2. Kształtowanie nowych funkcji stanowiących podstawę rozwoju obszaru
- Cel 3. Kształtowanie środowiska przyrodniczego

Dla realizacji celów polityki przestrzennej w zakresie rozwoju Wschodniego Obszaru Funkcjonalnego określa się następujące zasady zagospodarowania:

1. W zakresie podtrzymania i restrukturyzacji przemysłu energetycznego:

1) Zachowanie istniejącej specjalizacji gospodarki obszaru:

- a) ograniczanie zainwestowania terenów położonych w obrębie udokumentowanych złóż węgla brunatnego,
- b) określenie perspektywicznych terenów eksploatacji złóż węgla brunatnego z uwzględnieniem wszelkich uwarunkowań ekonomicznych, społecznych, przestrzennych i środowiskowych;

2) Wykorzystanie potencjału terenów pokopalnianych do produkcji energii elektrycznej opartej na nowych nośnikach energii:

- a) wyznaczanie nowych terenów przeznaczonych pod zainwestowanie, z uwzględnieniem dostępności komunikacyjnej i uzbrojenia technicznego,
- b) wyznaczanie terenów dla lokalizacji instalacji do produkcji energii ze źródeł odnawialnych wraz ze strefami ochronnymi oraz terenów rozwoju upraw roślin energetycznych.

2. W zakresie kształtowania nowych funkcji stanowiących podstawę rozwoju obszaru:

1) Rozwój nowych działalności gospodarczych:

- a) określanie nowych funkcji dla terenów poprodukcyjnych i pogórnich,
- b) wyznaczanie, skomunikowanie i uzbrajanie terenów inwestycyjnych, w szczególności położonych w pobliżu ośrodków miejskich, węzłów autostradowych i linii kolejowych,
- c) wykorzystanie zasobów wód geotermalnych do celów grzewczych oraz rozwoju turystyki i usług sanatoryjnych,
- d) rozwój turystyki w oparciu o potencjał terenów powyrobowiskowych, zasoby wód geotermalnych, walory przyrodnicze i kulturowe oraz dogodne położenie obszaru w centrum kraju;

2) Rozbudowa bazy logistyczno-magazynowej:

- a) utworzenie regionalnych centrów obsługi ładunków,

- b) wyznaczanie, skomunikowanie i uzbrajanie terenów inwestycyjnych, w szczególności położonych w pobliżu węzłów komunikacyjnych oraz terminale integrujące transport drogowy, kolejowy oraz żeglugę śródlądową.

3. W zakresie kształtowania środowiska przyrodniczego:

1) Rekultywacja terenów po odkrywkowej eksploatacji węgla brunatnego:

- a) określenie obszarów wymagających rekultywacji i rewitalizacji oraz preferowanych funkcji terenów,
- b) rewitalizacja i rekultywacja przemysłowych terenów zdegradowanych oraz przystosowanie ich do pełnienia nowych funkcji,
- c) odtwarzanie sieci hydrograficznej obszaru, a także intensyfikację retencji wód;

2) Ochrona i poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych:

- a) zachowanie istniejących zbiorników wodnych i cieków oraz przywracanie ich drożności,
- b) zachowanie istniejących ekosystemów zależnych od wód (mokradłowych) oraz dolin rzek i małych cieków w dotychczasowym sposobie użytkowania;

3) Ograniczanie negatywnego oddziaływania przemysłu:

- a) wprowadzanie nowych technologii służących poprawie jakości powietrza oraz ograniczanie emisji przemysłowej i emisji niskiej,
- b) ochrona przed hałasem przemysłowym terenów podlegających ochronie akustycznej m.in. poprzez stosowanie nowoczesnych technologii w przemyśle, barier dźwiękochłonnych w postaci pasów zieleni oraz wykluczenie bezpośredniego sąsiedztwa funkcji konfliktogennych,
- c) zachowanie terenów wolnych od zabudowy w sąsiedztwie istniejących obiektów produkcyjnych i korytarzy infrastrukturalnych,
- d) wprowadzanie stref buforowych wzdłuż brzegów cieków i zbiorników wodnych w postaci pasów niskiej roślinności;

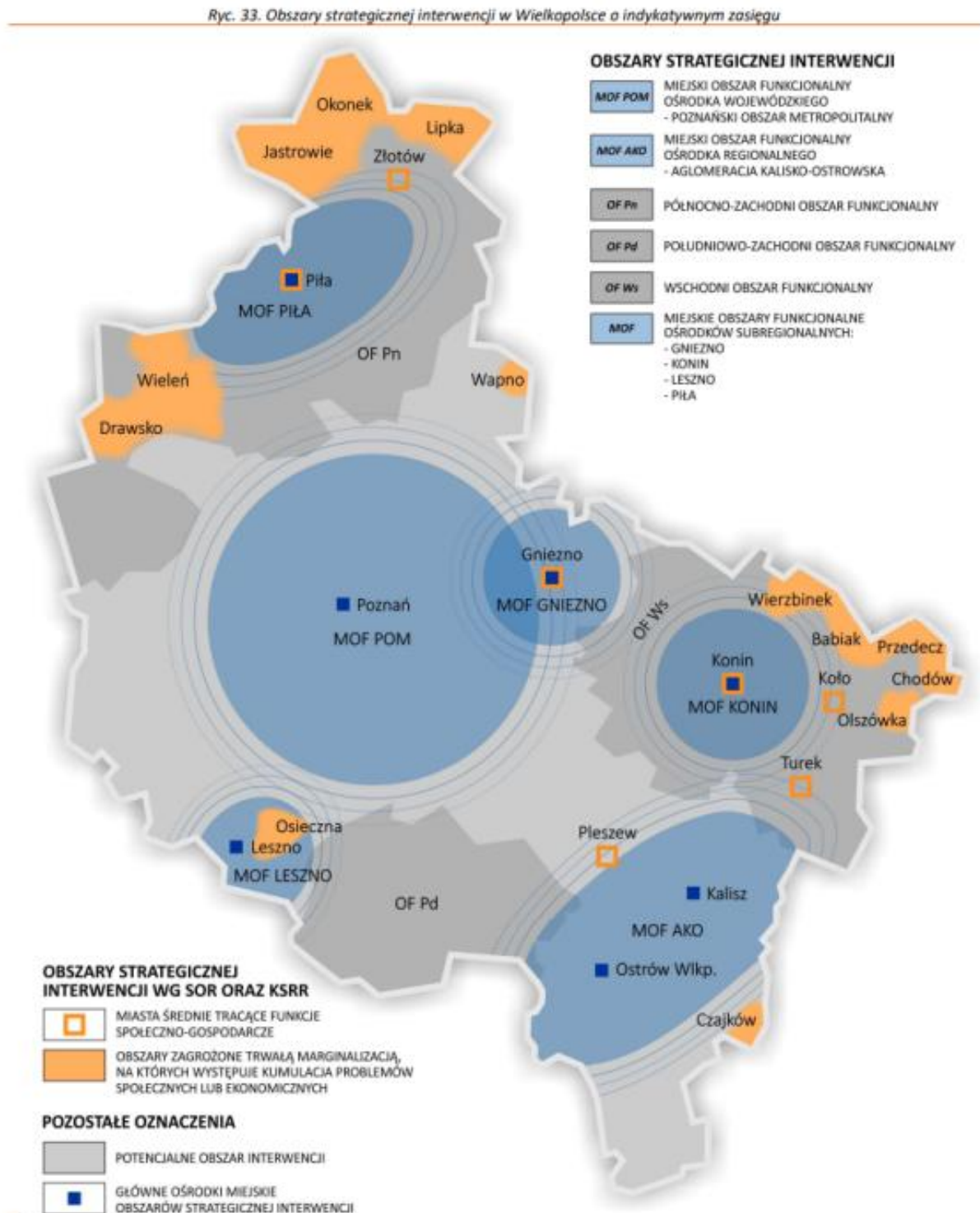
4) Poprawa bezpieczeństwa powodziowego:

- a) zmniejszanie przepływu wód powodziowych na Warcie poprzez budowę polderu Golina w dolinie Warty,

- b) uwzględnienie działań wskazanych w Planie Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla obszaru dorzecza Odry (PZRP) oraz programowanych zadań inwestycyjnych.

Rysunek 9. Obszary strategicznej interwencji na poziomie regionalnym w województwie wielkopolskim

Źródło: Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego, przyjętego Uchwałą Nr V/70/19 z 25 marca 2019 roku, Gmina Dobra została również zakwalifikowana do pozostałych obszarów interwencji, takich jak:

- Obszary wiejskie wymagające wsparcia procesów rozwojowych - obejmują wszystkie jednostki gminne wiejskie i miejsko-wiejskie, które nie są pod bezpośrednim wpływem najważniejszych ośrodków gospodarczych regionu. To obszary, w których potencjał endogeniczny wymaga wsparcia o czynniki aktywizujące i zasilające w nowe cechy i wartości.
- Obszary ochrony gleb dla celów produkcji rolnej - Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 określiła, że obszar ochrony gleb dla celów produkcji rolnej dotyczy gleb wysokiej jakości, niezbędnych do zachowania ich w użytkowaniu rolniczym jako elementu bezpieczeństwa żywnościowego kraju. Istotne są również wymogi ochrony funkcji towarzyszących produkcji żywności, takich jak: zachowanie powiązanych z ekstensywnym rolnictwem walorów środowiska przyrodniczego, krajobrazu rolniczego, a także kształtowania zielonych pierścieni wokół miast wojewódzkich i regionalnych.
- Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi w skali dorzeczy – obszar interwencji wyznaczony został w oparciu o mapy zagrożenia powodziowego – zakwalifikowano do niego gminy, na obszarze których znajdują się obszary zagrożenia powodziowego, o których mowa w art. 169 ust. 2 ustawy Prawo wodne (Dz. U. z 2017 r. poz. 1566). Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi wskazane zostały we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego (WORP) i obejmują one tereny, na których istnieje znaczące ryzyko powodzi lub jest prawdopodobne wystąpienie znaczącego ryzyka powodzi. Wskazać jednak należy, że obszary wyznaczone we WORP nie stanowią podstawy do planowania przestrzennego, gdyż celem WORP nie było wyznaczenie precyzyjnego zasięgu obszarów zagrożenia powodziowego, a jedynie wstępne ich zidentyfikowanie, w celu wskazania rzek lub odcinków rzek, które stwarzają zagrożenie powodziowe. WORP jest dokumentem poglądowym, który opracowany został w oparciu o dostępne lub łatwe do uzyskania informacje i nie wymagał zastosowania danych o wysokiej dokładności.
- Miasta i inne obszary tracące dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze - obszary tracące dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze zostały zakwalifikowane w

Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 do grupy obszarów wymagających restrukturyzacji i rozwoju nowych funkcji, przy wsparciu instrumentów właściwych polityce regionalnej. Jako przyczynę wykształcania się takich obszarów Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 podaje „przemiany gospodarcze o charakterze strukturalnym oraz zmiany na lokalnych rynkach zatrudnienia, w wyniku których dochodzi do obniżenia znaczenia gospodarczego pewnych obszarów, w szczególności miejskich, a także do koncentracji negatywnych zjawisk społecznych i fizycznej degradacji zabudowy mieszkaniowej oraz przestrzeni miejskich”

- Obszary o najniższej dostępności do usług warunkujących możliwości rozwojowe - za obszary o najniższej dostępności do usług warunkujących możliwości rozwojowe wskazano gminy charakteryzujące się najniższymi wskaźnikami dostępności do kanalizacji, opieki przedszkolnej, usług zdrowotnych, usług kultury oraz najwyższym czasem dojazdu do miast subregionalnych (tj. Gniezno, Kalisz, Konin, Leszno, Piła) i do miasta wojewódzkiego (Poznań). Wyznaczony obszar obejmuje gminy, których poziom dostępu do usług wymaga szczególnej interwencji. Konsekwencją obecnej sytuacji są liczne problemy społeczne związane między innymi z emigracją ludności oraz wolniejszym niż w pozostałych częściach województwa rozwojem społeczno-gospodarczym. Zjawiska te mają bezpośredni wpływ na atrakcyjność inwestycyjną wskazanych gmin.
- Obszary o najniższej dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich – Gmina Dobra została zakwalifikowana jako obszar o bardzo słabej dostępności czasowej (90 minut) w relacjach komunikacyjnych ze stolicą regionu. Wyznaczenie obszarów charakteryzujących się najniższą dostępnością transportową do ośrodka wojewódzkiego, stanowiących peryferyjne obszary regionu, ma na celu określenie obszarów interwencji koniecznych dla zapewnienia spójności terytorialnej województwa przez rozwój sieci komunikacyjnej (drogowej i kolejowej).

W „Strategii rozwoju Wielkopolski Wschodniej 2040” przyjętej przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego Uchwałą nr 5895/2022 1.12.2022 r., obszar gminy Dobra w całości zaliczono do kilku strategicznych obszarów wsparcia:

1. Strategiczne obszary wsparcia w zakresie wzmacniania potencjałów rozwojowych:

b) Obszar rozwoju różnych form turystyki w oparciu o walory przyrodniczo-krajobrazowe i kulturowe. Kluczowy zakres interwencji dotyczący gminy Dobra:

- zagospodarowywanie obiektów turystycznych i miejscowości pełniących funkcje centrów turystycznych,
- rozwój działalności gospodarczej ukierunkowanej na usługi turystyczne, np. działalności noclegowej, gastronomicznej, transportowej, agroturystycznej,
- podejmowanie działań służących tworzeniu nowych oraz wzmacnianiu już istniejących produktów turystycznych bazujących na lokalnych walorach przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych,
- likwidacja barier przestrzennych ograniczających dostęp do oferty turystycznej,
- rozwój systemów oczyszczania ścieków i odpadów komunalnych na terenach cennych przyrodniczo,
- ochrona i wykorzystanie cennych walorów przyrodniczych oraz ochrona i promocja walorów kulturowych,
- rozwój infrastruktury ochrony środowiska, termomodernizacja zabudowy i wykorzystanie OZE w obiektach turystycznych i obiektach użyteczności publicznej,
- rozbudowa oraz dostosowanie transportu publicznego oraz infrastruktury drogowej i rowerowej w sposób adekwatny do skali i potrzeb ruchu turystycznego.

d) Obszar rozwoju energetyki opartej na OZE. Kluczowy zakres interwencji dotyczący gminy Dobra:

- tworzenie warunków dla rozwoju nisko- i zeroemisyjnej energetyki,
- podnoszenie kwalifikacji zasobów ludzkich w związku z rozwojem sektora OZE,
- rozwój i wdrażanie technologii zeroemisyjnych,

- promocja i wspieranie stosowania w budownictwie mieszkaniowym rozwiązań technologicznych sprzyjających ochronie środowiska przyrodniczego,
- wdrażanie rozwiązań na rzecz życia w czystym środowisku i racjonalnego gospodarowania zasobami,
- rewitalizacja obszarów pogórnich ukierunkowana na rozwój alternatywnych źródeł i nośników energii,
- rozwój wsparcia dla gospodarstw zagrożonych ubóstwem energetycznym,
- promocja marki subregionalnej „Wielkopolska Dolina Energii”.

e) Obszar szczególnego wykorzystania dobrej ponadregionalnej dostępności transportowej dla rozwoju gospodarczego. Kluczowy zakres interwencji dotyczący gminy Dobra:

- poprawa dostępności transportowej do węzłów sieci TEN-T poprzez modernizację dróg publicznych,
- rozwój infrastruktury punktowej (zwiększanie zdolności przeładunkowej istniejącej lub budowanie nowej), jak terminale intermodalne, centra logistyczne,
- poprawa dostępu do infrastruktury punktowej poprzez modernizację dróg publicznych,
- rozwój infrastruktury dla logistyki i towarowego transportu multimodalnego, obejmujący zapewnienie warunków do rozwoju centrów logistycznych, w tym w oparciu o tworzoną infrastrukturę intermodalną (w tym z wykorzystaniem infrastruktury kolejowej),
- rozwój sieci kolejowej z uwzględnieniem potrzeb transportu intermodalnego,
- budowa i rozbudowa parków magazynowych oraz wyznaczenie i przygotowanie nowych terenów inwestycyjnych wokół węzłów oraz zapewnienie ich skomunikowania z głównymi ośrodkami subregionu,
- działania na rzecz wyposażenia w infrastrukturę niezbędną dla prowadzenia działalności gospodarczej, m.in. wodną, energetyczną, informatyczną, kanalizacyjną, OZE, gospodarki odpadami, ale i drogową (i gdy to możliwe kolejową) dla nowych lub już istniejących terenów.

2. Strategiczne obszary wsparcia w zakresie minimalizacji barier rozwojowych:

a) Obszar wzmacniania rozwoju funkcji społeczno-gospodarczych obszarów zmarginalizowanych. Kluczowy zakres interwencji:

- ograniczanie deficytów kapitału społecznego na obszarach marginalizowanych, w tym wyrównywanie różnic w jakości życia oraz zwiększanie aktywności zawodowej mieszkańców,
- wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich,
- przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu oraz ograniczanie skali wykluczenia transportowego,
- wzmocnienie oferty usług publicznych na poziomie lokalnym oraz zapewnienie dostępu do usług publicznych wyższego rzędu,
- rozwój kształcenia zawodowego na obszarach marginalizowanych,
- zwiększanie mobilności przestrzennej mieszkańców,
- wsparcie rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności oraz kreowania nowych miejsc pracy,
- wsparcie w zakresie pozyskiwania inwestorów i tworzenia zewnętrznych relacji biznesowych,
- budowa sieci współpracy w ramach subregionu (pod względem typów podmiotów, ale i w zakresie przestrzennym).

c) Obszar ochrony i zwiększania zasobów wodnych na obszarach o największych deficytach wody. Kluczowy zakres interwencji dotyczący gminy Dobra:

- tworzenie i przywracanie retencji naturalnej, ze szczególnym uwzględnieniem retencji korytowej, oraz sztucznej retencji wód,
- ochrona lub zwiększanie retencji zlewniowej na użytkach rolnych,
- renaturyzacja cieków na obszarach pogórnicych oraz rewitalizacja obszarów pogórnicych w kierunku wodnym,
- zachowanie i odtwarzanie ekosystemów wodnych, podmokłych, lasów, półnaturalnych łąk,

- zastosowanie innowacyjnych rozwiązań w zakresie wykorzystania wody deszczowej w miejscu opadu.

d) Obszar poprawy dostępności transportowej na obszarach o ograniczonej dostępności.

Kluczowy zakres interwencji dotyczący gminy Dobra:

- modernizacja sieci dróg publicznych,
- budowa spójnego systemu dróg rowerowych zintegrowanych z transportem publicznym,
- budowa zintegrowanych węzłów przesiadkowych oraz parkingów typu park&ride, kiss&ride, bike&ride w strategicznych lokalizacjach integrujących transport publiczny z transportem indywidualnym,
- optymalizacja połączeń transportu publicznego,
- wprowadzenie wspólnego biletu dla transportu publicznego,
- rozwój sieci dystrybucji paliw alternatywnych.

4. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII, W TYM WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH

Na system zarządzania strategią składa się szereg procesów, których realizacja wymaga zaangażowania różnych podmiotów o konkretnych kompetencjach. Podział realizacji działań zaplanowanych w strategii zapewni ciągłość prowadzonych prac oraz maksymalizację efektywności ich realizacji. Jest on również konieczny ze względu na zróżnicowany poziom oraz zakres odpowiedzialności poszczególnych podmiotów. System zarządzania strategią składa się ze ściśle powiązanych ze sobą i oddziaływujących na siebie elementów, mianowicie:

- Formułowanie i aktualizowanie strategii;
- Wdrażanie strategii;
- Monitoring i ewaluacja rezultatów strategii.

4.1 REALIZACJA, MONITORING, EWALUACJA I AKTUALIZACJA STRATEGII

4.1.1 REALIZACJA STRATEGII

- Przygotowanie projektu – Burmistrz Dobrej przy współpracy struktur Urzędu Miejskiego w Dobrej, w uzgodnieniu z Radą Miejską (zmiany zapisów w dokumencie także w oparciu o uzasadnione propozycje i wnioski mieszkańców, organizacji społecznych oraz przedsiębiorców).
- Wybór zadań do realizacji w ramach Strategii – Burmistrz przy współpracy struktur Urzędu Miejskiego i instytucji samorządowych.
- Nawiązywanie współpracy z partnerami dla realizacji działań i projektów wymagających zaangażowania innych organizacji i instytucji (administracji różnego szczebla, organizacji społecznych, przedsiębiorstw, instytucji otoczenia biznesu) oraz działania lobbingsowe na rzecz strategicznych kierunków rozwoju w wymiarze ponadlokalnym – Burmistrz Gminy Dobra.
- Zatwierdzenie i zapewnienie finansowania wieloletnich prognoz finansowych, w ramach których będą realizowane cele strategiczne i kierunki działań – merytoryczne komórki Urzędu Miejskiego, Rada Miejska.
- Zabezpieczenie środków w budżecie na realizację zadań wynikających z kierunków działań poprzez umieszczenie konkretnych zadań w budżecie oraz Wieloletniej Prognozie Finansowej – Skarbnik Gminy Dobra, Burmistrz Gminy Dobra, Rada Miejska.
- Przygotowanie wniosków o uzyskanie finansowania zewnętrznego dla projektów wynikających z założeń strategii – Burmistrz Gminy Dobra, przy współpracy struktur Urzędu Miejskiego wraz z jednostkami organizacyjnymi.
- Nadzór nad realizacją projektów rozliczenia, raporty – merytoryczne komórki Urzędu Miejskiego.

4.1.2 PROCEDURA MONITOROWANIA

- Monitoring bieżący będzie realizowany corocznie.
- Celem tej procedury jest uzyskanie kompletnej informacji dotyczącej rezultatów działań przyjętych do realizacji.
- Monitoringowi podlega katalog wskaźników umieszczonych w rozdziale Oczekiwane rezultaty planowanych działań.

- Wynikiem prowadzonego monitoringu będzie zestawienie wskaźników dla poszczególnych kierunków działań, których realizacja została podjęta w ramach każdego z celów strategicznych zapisanych w Strategii.

4.1.3 EWALUACJA

- Rekomenduje się przeprowadzenie dwóch przeglądów strategicznych w okresie obowiązywania strategii – w 2027 r. (ewaluacja on-going) i 2030 r. (ewaluacja ex-post).
- Ewaluacja ma na celu uzyskanie odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób założenia i cele przekładają się na realne działania oraz wskazanie konieczności dokonania korekt (aktualizacji). Dzięki temu możliwe jest podnoszenie jakości działań, udoskonalenie bieżącej interwencji czy podejmowanie decyzji dotyczących aktualizacji czy wprowadzenia modyfikacji w dokumencie.
- Wynikiem przeprowadzenia przeglądu będzie szczegółowe sprawozdanie zawierające podsumowanie zestawień wyników uzyskanych w ramach monitoringu wraz z oceną poziomu realizacji poszczególnych celów strategicznych oraz kierunków działań.
- Raporty ewaluacyjne są prezentowane Radzie Miejskiej przez Burmistrza Gminy Dobra wraz z rekomendacjami korekt, aktualizacji oraz uzupełnienia zawartości dokumentu.

4.1.4 AKTUALIZACJA

- Zmiany w Strategii Rozwoju Gminy Dobra na lata 2026-2030 dokonywane będą uchwałą Rady Miejskiej na wniosek Burmistrza.
- Przed podjęciem uchwały wymagane jest wydanie stosownej opinii przez zespół/komisję ds. opracowania strategii.
- Aktualizacja dokonywana będzie w uzasadnionych przypadkach, w szczególności w związku ze zmianami uwarunkowań rozwoju (m.in. społecznych, gospodarczych, prawnych, przestrzennych czy politycznych) na terenie gminy, bądź w jej otoczeniu.
- Ocena realizacji strategii na podstawie danych zawartych w raportach ewaluacyjnych zostanie dokonana w latach 2027 i 2030. Jej celem będzie porównanie założonych w strategii oddziaływań i efektów jej wdrażania z faktycznie osiągniętymi efektami. Na tej

podstawie formułowane będą zalecenia w zakresie aktualizacji na kolejne lata wdrażania Strategii.

- Decyzja o aktualizacji dokumentu będzie podejmowana przez Burmistrza Gminy Dobra we współpracy z właściwymi komórkami organizacyjnymi Urzędu Miejskiego. Burmistrz przedstawiać ją będzie do przyjęcia Radzie Miejskiej.

4.2 WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH

Kluczowym dokumentem planistycznym obowiązującym w gminie jest przedmiotowa Strategia Rozwoju Gminy Dobra na lata 2026-2030, która prezentuje kierunki rozwoju w sferze społecznej, gospodarczej oraz przestrzennej. Strategia jest dokumentem poruszającym wiele kwestii, przez co istnieje konieczność uszczegółowienia zapisów w konkretnych dokumentach wykonawczych. Do dokumentów wykonawczych funkcjonujących w gminie (bądź będących w trakcie opracowania) należą m.in.:

- dokumenty z zakresu planowania przestrzennego – studium², plan ogólny³, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego,
- gminne programy wspierania polityki społecznej,
- programy związane z ochrony środowiska.

Zawarte w strategii cele i kierunki działań należy realizować przy pomocy dokumentów wykonawczych, które powinny być sporządzane według poniższych zasad:

- dokumenty wykonawcze powinny być napisane możliwie przejrzystym językiem, zrozumiałym dla osób niebędących specjalistami w danej dziedzinie oraz zawierać podstawowe informacje o dokumencie i wyjaśnienie trudnych pojęć oraz wykaz użytych skrótów,
- każdy dokument wykonawczy powinien zostać poddany konsultacjom zgodnie z wytycznymi dotyczącymi prowadzenia konsultacji, wskazanymi w ustawach i obowiązujących przepisach, jak i wytycznymi obowiązującymi w gminie,

² Zapisy studium będą obowiązywać do dnia wejścia w życie planu ogólnego, ale nie dłużej niż do 31 grudnia 2025 roku.

³ Plan ogólny zastąpi studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy zgodnie z nowelizacją ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

- w każdym dokumencie wykonawczym stanowiącym instrument realizacji założeń Strategii powinno znaleźć się co najmniej odniesienie do konkretnego celu strategicznego i kierunku działań zawartego w niniejszej strategii,
- każdy dokument wykonawczy musi posiadać przypisaną komórkę organizacyjną jako wiodącą, odpowiadającą za całościową realizację.

W ramach prac nad Strategią Rozwoju Gminy Dobra dokonano przeglądu dokumentów w kluczowych obszarach działania urzędu w kontekście ich aktualności, przydatności i spójności ze strategią. Poniższa tabela stanowi podsumowanie tych analiz, formułując jednocześnie kierunkowe rekomendacje w zakresie sporządzenia lub zmiany tychże dokumentów.

Tabela 2. Wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Obszar tematyczny	Rodzaj dokumentu	Dokument i/lub dedykowana uchwała	Wytyczne dla aktualizacji lub sporządzania dokumentów
Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	Uchwała nr IV/30/11 Rady Miejskiej w Dobrej z dnia 17 lutego 2011 r. w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dobra.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego
	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	Uchwała nr XI/76/99 Rady Miejskiej w Dobrej z dnia 21 października 1999 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gm. Dobra.	Zmiana, ewentualne opracowanie nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zgodnie z potrzebami.
Gospodarka komunalna	Wieloletni program gospodarowania zasobem mieszkaniowym	Uchwała Nr XXXVIII/251/21 Rady Miejskiej w Dobrej z dnia 23 września 2021 roku w sprawie Wieloletniego Programu Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z	Dokument aktualny.

Obszar tematyczny	Rodzaj dokumentu	Dokument i/lub dedykowana uchwała	Wytyczne dla aktualizacji lub sporządzania dokumentów
		2021 r. poz. 7103 z późn. zm.).	
	Plan wykorzystania gminnego zasobu nieruchomości	Zarządzenie Burmistrza Dobrej nr RO.SO.0050.3.2023 z dnia 10 stycznia 2023 r. w sprawie przyjęcia planu wykorzystania gminnego zasobu nieruchomości na lata 2023-2025.	Dokument aktualny, kierunkowo zgodny z założeniami strategii.
Ochrona środowiska	Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest	Uchwała nr XXI/155/20 Rady Miejskiej w Dobrej z dnia 14 maja 2020 r. w sprawie przyjęcia Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Dobra na lata 2019-2032.	Dokument aktualny, kierunkowo zgodny z założeniami strategii.
	Program Ochrony Środowiska	Uchwała Nr XII/87/04 Rady Miejskiej w Dobrej z dnia 30 czerwca 2004 roku w sprawie uchwalenia Programu Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Dobra na lata 2004-2015.	Program utracił ważność. Konieczność opracowania nowego dokumentu, przy zachowaniu spójności ze strategią.
	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej	Uchwała Nr IX/89/15 Rady Miejskiej w Dobrej z dnia 25 września 2015 roku w sprawie przyjęcia „Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Dobra”.	Program utracił ważność. Konieczność opracowania nowego dokumentu, przy zachowaniu spójności ze strategią.
Polityka społeczna	Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych	Uchwała Nr XXVI/187/20 Rady Miejskiej w Dobrej z dnia 3 listopada 2020 r. w sprawie przyjęcia Strategii	Dokument aktualny, obowiązujący do 2026 r., kierunkowo zgodny z założeniami strategii.

Obszar tematyczny	Rodzaj dokumentu	Dokument i/lub dedykowana uchwała	Wytyczne dla aktualizacji lub sporządzania dokumentów
		Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Dobra na lata 2021-2026.	Aktualizacja lub opracowanie nowego dokumentu, przy zachowaniu spójności ze strategią.
	Gminny Program Wspierania Rodziny	Uchwała Nr LVI/374/22 Rady Miejskiej w Dobrej z dnia 29 grudnia 2022 r. w sprawie Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Dobra na lata 2023-2025.	Dokument aktualny, obowiązujący do 2025 r., kierunkowo zgodny z założeniami strategii. Aktualizacja lub opracowanie nowego dokumentu, przy zachowaniu spójności ze strategią.
	Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii	Uchwała nr LXV/436/2023 Rady Miejskiej w Dobrej z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024-2025 dla Gminy Dobra.	Program przyjmowany corocznie. Opracowanie programu na kolejne lata, przy zachowaniu spójności ze strategią.
Rozwój lokalny	Plan Rozwoju Lokalnego	Uchwała nr XIX/151/05 Rady Miejskiej w Dobrej z dnia 30 czerwca 2005 r. w sprawie Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Dobra.	Program utracił ważność. Ewentualne opracowanie nowego dokumentu, przy zachowaniu spójności ze strategią.

Źródło: Opracowanie własne

5. SPÓJNOŚĆ STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI

Rozdział odnosi się do art. 10f. ust. 2. ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym: *Projekt strategii rozwoju gminy opracowuje wójt oraz przedkłada go zarządowi województwa*

w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju województwa.

Zgodnie ze wspomnianą na początku Strategii zasadą zgodności dokument ten powinien wykazywać zgodność z aktualnymi dokumentami strategicznymi lokalnymi i wyższego rzędu, planistycznymi i programowymi szczebla wspólnotowego, krajowego i regionalnego. Dlatego też przeprowadzona została analiza zgodności celów strategicznych i operacyjnych proponowanych do realizacji w ramach Strategii Rozwoju Gminy Dobra na lata 2026-2030 z celami strategicznymi i operacyjnymi sformułowanymi w następujących dokumentach:

- Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku;
- Zintegrowana Strategia Rozwoju Gospodarczego Gmin Powiatu Tureckiego na lata 2015–2025;
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030;
- Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.).

W ramach analizy ustalono, że zawarte w Strategii Rozwoju Gminy Dobra na lata 2026-2030 cele strategiczne i operacyjne idealnie wykazują wysoką zgodność z ich odpowiednikami w dokumentach wyższego rzędu. Szczegółowe wyniki analizy zostały zawarte w poniższej tabeli – kolorem granatowym oznaczono najwyższy stopień zgodności, natomiast pozostałe odcienie odpowiadają intensywności stopnia zgodności (im ciemniejszy kolor tym większa zgodność).

Dokumenty i cele i strategiczne			1. Gospodarka: konkurencyjna i innowacyjna gospodarka lokalna wykorzystująca strategiczne położenie gminy				2. Wspólnota lokalna: integracja i odpowiedzialność za wszystkich członków wspólnoty					3. Bezpieczeństwo i odpowiedzialny rozwój: rozwój wspólnoty z poszanowaniem środowiska oraz kwestii bezpieczeństwa zdrowotnego oraz społecznego						4. Turystyka: tworzenie atrakcyjnego miejsca do odpoczynku z poszanowaniem dla kultury, historii oraz środowiska		
			1.1.	1.2.	1.3.	1.4.	2.1.	2.2.	2.3.	2.4.	2.5.	3.1.	3.2.	3.3.	3.4.	3.5.	3.6.	4.1.	4.2.	4.3.
Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku	1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców	1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu																		
		1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia																		
		1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy																		
	2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu	2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie																		
		2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom																		
		2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu																		
	3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem	3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa																		

Dokumenty i cele i strategiczne			1. Gospodarka: konkurencyjna i innowacyjna gospodarka lokalna wykorzystująca strategiczne położenie gminy				2. Wspólnota lokalna: integracja i odpowiedzialność za wszystkich członków wspólnoty					3. Bezpieczeństwo i odpowiedzialny rozwój: rozwój wspólnoty z poszanowaniem środowiska oraz kwestii bezpieczeństwa zdrowotnego oraz społecznego						4. Turystyka: tworzenie atrakcyjnego miejsca do odpoczynku z poszanowaniem dla kultury, historii oraz środowiska		
			1.1.	1.2.	1.3.	1.4.	2.1.	2.2.	2.3.	2.4.	2.5.	3.1.	3.2.	3.3.	3.4.	3.5.	3.6.	4.1.	4.2.	4.3.
Środowiska przyrodniczego Wielkopolski	3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski																			
	3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej																			
	4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem	4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług																		
		4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju																		
Zintegrowana Strategia Rozwoju Gospodarczego Gmin Powiatu	1. Wzrost potencjału społecznego wraz z poprawą warunków i jakości życia mieszkańców powiatu tureckiego	1.1. Zwiększenie zatrudnienia i ograniczenie bezrobocia poprzez rozwój kompetencji																		
		1.2. Przeciwdziałanie negatywnym skutkom i reagowanie na wyzwania wynikające ze współczesnych przemian demograficznych																		

Dokumenty i cele i strategiczne		1. Gospodarka: konkurencyjna i innowacyjna gospodarka lokalna wykorzystująca strategiczne położenie gminy				2. Wspólnota lokalna: integracja i odpowiedzialność za wszystkich członków wspólnoty					3. Bezpieczeństwo i odpowiedzialny rozwój: rozwój wspólnoty z poszanowaniem środowiska oraz kwestii bezpieczeństwa zdrowotnego oraz społecznego						4. Turystyka: tworzenie atrakcyjnego miejsca do odpoczynku z poszanowaniem dla kultury, historii oraz środowiska		
		1.1.	1.2.	1.3.	1.4.	2.1.	2.2.	2.3.	2.4.	2.5.	3.1.	3.2.	3.3.	3.4.	3.5.	3.6.	4.1.	4.2.	4.3.
2. Rozwój gospodarczy obszaru funkcjonalnego przez pobudzenie lokalnej przedsiębiorczości i aktywną politykę proinwestycyjną	2.1. Wykreowanie specjalizacji gospodarczej w oparciu o istniejące przedsiębiorstwa i nowe branże																		
	2.2. Rozwój małych i średnich przedsiębiorstw w szczególności w zakresie usług																		
	2.3. Budowanie relacji partnerskich i wspieranie więzi biznesowych																		
	2.4. Lokalizacja na terenie obszaru funkcjonalnego nowych inwestycji, w tym firm zagranicznych																		
3. Stworzenie warunków do rozwoju gospodarczego	3.1. Wzrost zewnętrznej dostępności komunikacyjnej, w tym terenów inwestycyjnych																		

Dokumenty i cele i strategiczne		1. Gospodarka: konkurencyjna i innowacyjna gospodarka lokalna wykorzystująca strategiczne położenie gminy				2. Wspólnota lokalna: integracja i odpowiedzialność za wszystkich członków wspólnoty					3. Bezpieczeństwo i odpowiedzialny rozwój: rozwój wspólnoty z poszanowaniem środowiska oraz kwestii bezpieczeństwa zdrowotnego oraz społecznego						4. Turystyka: tworzenie atrakcyjnego miejsca do odpoczynku z poszanowaniem dla kultury, historii oraz środowiska		
		1.1.	1.2.	1.3.	1.4.	2.1.	2.2.	2.3.	2.4.	2.5.	3.1.	3.2.	3.3.	3.4.	3.5.	3.6.	4.1.	4.2.	4.3.
powiatu przez zapewnienie dostępu do wysokiej jakości infrastruktury	3.2. Poprawa jakości infrastruktury technicznej w celu zwiększenia atrakcyjności mieszkaniowej oraz inwestycyjnej																		
	3.3. Zmniejszenie zużycia i rozwój alternatywnych źródeł energii elektrycznej i ciepła																		
4. Wzrost atrakcyjności przestrzeni obszaru funkcjonalnego dla mieszkańców, inwestorów i osób z zewnątrz	4.1. Ujęcie w planowaniu przestrzennym potrzeb mieszkańców, inwestorów oraz osób z zewnątrz																		
	4.2. Poprawa wizerunku i jakości krajobrazu miejskiego i wiejskiego przez rekultywację terenów i rewitalizację przestrzeni publicznych																		
	4.3. Wzrost funkcji usług ponadlokalnych charakterystycznych dla danego obszaru																		

Dokumenty i cele i strategiczne			1. Gospodarka: konkurencyjna i innowacyjna gospodarka lokalna wykorzystująca strategiczne położenie gminy				2. Wspólnota lokalna: integracja i odpowiedzialność za wszystkich członków wspólnoty					3. Bezpieczeństwo i odpowiedzialny rozwój: rozwój wspólnoty z poszanowaniem środowiska oraz kwestii bezpieczeństwa zdrowotnego oraz społecznego						4. Turystyka: tworzenie atrakcyjnego miejsca do odpoczynku z poszanowaniem dla kultury, historii oraz środowiska		
			1.1.	1.2.	1.3.	1.4.	2.1.	2.2.	2.3.	2.4.	2.5.	3.1.	3.2.	3.3.	3.4.	3.5.	3.6.	4.1.	4.2.	4.3.
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym	1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo																		
		1.2. Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze																		
		1.3. Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska																		
		1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych																		
		1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów																		
	2. Wzmacnianie regionalnych	2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego																		

Dokumenty i cele i strategiczne			1. Gospodarka: konkurencyjna i innowacyjna gospodarka lokalna wykorzystująca strategiczne położenie gminy				2. Wspólnota lokalna: integracja i odpowiedzialność za wszystkich członków wspólnoty					3. Bezpieczeństwo i odpowiedzialny rozwój: rozwój wspólnoty z poszanowaniem środowiska oraz kwestii bezpieczeństwa zdrowotnego oraz społecznego						4. Turystyka: tworzenie atrakcyjnego miejsca do odpoczynku z poszanowaniem dla kultury, historii oraz środowiska		
			1.1.	1.2.	1.3.	1.4.	2.1.	2.2.	2.3.	2.4.	2.5.	3.1.	3.2.	3.3.	3.4.	3.5.	3.6.	4.1.	4.2.	4.3.
przewag konkurencyjnych	2.2. Wsparcie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym																			
	2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach																			
3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie	3.1. Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem																			
	3.2. Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym																			
	3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych																			
	3.4. Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej																			

Dokumenty i cele i strategiczne			1. Gospodarka: konkurencyjna i innowacyjna gospodarka lokalna wykorzystująca strategiczne położenie gminy				2. Wspólnota lokalna: integracja i odpowiedzialność za wszystkich członków wspólnoty					3. Bezpieczeństwo i odpowiedzialny rozwój: rozwój wspólnoty z poszanowaniem środowiska oraz kwestii bezpieczeństwa zdrowotnego oraz społecznego						4. Turystyka: tworzenie atrakcyjnego miejsca do odpoczynku z poszanowaniem dla kultury, historii oraz środowiska		
			1.1.	1.2.	1.3.	1.4.	2.1.	2.2.	2.3.	2.4.	2.5.	3.1.	3.2.	3.3.	3.4.	3.5.	3.6.	4.1.	4.2.	4.3.
Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	1. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną.	1.1. Reindustrializacja																		
		1.2. Rozwój innowacyjnych firm																		
		1.3. Małe i średnie przedsiębiorstwa																		
		1.4. Kapitał dla rozwoju																		
		1.5. Ekspansja zagraniczna																		
	2. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony	2.1. Spójność społeczna																		
		2.2. Rozwój zrównoważony terytorialnie																		
	3. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu	3.1. Prawo w służbie obywatelom i gospodarce																		
		3.2. Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem																		
		3.3. E-państwo																		

Dokumenty i cele i strategiczne		1. Gospodarka: konkurencyjna i innowacyjna gospodarka lokalna wykorzystująca strategiczne położenie gminy				2. Wspólnota lokalna: integracja i odpowiedzialność za wszystkich członków wspólnoty					3. Bezpieczeństwo i odpowiedzialny rozwój: rozwój wspólnoty z poszanowaniem środowiska oraz kwestii bezpieczeństwa zdrowotnego oraz społecznego						4. Turystyka: tworzenie atrakcyjnego miejsca do odpoczynku z poszanowaniem dla kultury, historii oraz środowiska		
		1.1.	1.2.	1.3.	1.4.	2.1.	2.2.	2.3.	2.4.	2.5.	3.1.	3.2.	3.3.	3.4.	3.5.	3.6.	4.1.	4.2.	4.3.
	3.4. Finanse publiczne																		
	3.5. Efektywność wykorzystania środków UE																		

6. UWARUNKOWANIA STRATEGII WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW OKREŚLONYCH W USTAWIE PRAWO WODNE

Zgodnie z art. 326 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, strategia rozwoju gminy uwzględnia m.in. ustalenia dokumentów planistycznych, tj.:

- plany zarządzania ryzykiem powodziowym,
- plany gospodarowania wodami na obszarze dorzecza,
- plan przeciwdziałania skutkom suszy.

6.1 Plany zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP)

Plany te określają proces zarządzania ryzykiem powodziowym, ze szczególnym uwzględnieniem działań służących zapobieganiu powodzi i ochronie przed powodzią oraz informacji na temat stanu należytego przygotowania w przypadku wystąpienia powodzi. Zgodnie z ustawą - Prawo wodne, ochronę przed powodzią prowadzi się w sposób zapewniający koordynację z działaniami służącymi osiągnięciu celów środowiskowych i ochronie wód⁴.

Na terenie gminy Dobra występują obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią rzeki Warty (wyznaczone zgodnie ze „Studium obszarów zagrożenia powodziowego dla rzeki Warty” opracowanego przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu). Obejmują one tereny między linią brzegu rzeki, a wałem przeciwpowodziowym. Granice tych obszarów określone zostały dla wód o prawdopodobieństwie wystąpienia $p=1\%$ (tzn. raz na 100 lat) i w całości podlegają one obwałowaniom. Obwałowania te (urządzenia melioracji podstawowej) znajdują się w ewidencji rejonowego Oddziału WZMiUW w Koninie.

Reżim rzeki Warty sprawia, że najbardziej prawdopodobne jest wystąpienie powodzi wskutek wezbrań zimowo-wiosennych. Są to tzw. powodzie roztopowe i roztopowo-zatorowe. Funkcjonowanie Zbiornika Jeziorsko minimalizuje w znacznym stopniu zagrożenie powodziowe na obszarze gminy. Jednakże sam zbiornik, w przypadku awarii może być również źródłem poważnego zagrożenia powodziowego.

⁴ Plany Zarządzania Ryzykiem Powodziowym, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, <https://www.wody.gov.pl/nasze-dzialania/plany-zarzadzania-ryzykiem-powodziowym>

Okresowe, niewielkie podtopienia mogą pojawiać się w momencie podniesienia stanu wód w ciekach, na skutek wzmożonego ich zasilania (długotrwałe opady deszczu, gwałtowne roztopy). Do lokalnych podtopień może dochodzić w dolinach cieków i rowów melioracyjnych. Miejscowe podtopienia mogą pojawiać się też na całym obszarze gminy na polach uprawnych i łąkach. Gmina posiada obiekty i urządzenia przeciwpowodziowe, będące w administracji Wielkopolskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Poznaniu oraz Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu – Zarząd Zlewni Górnej Warty w Skęczniewie w zależności na jakim cieku urządzenia te występują.

Na terenie Gminy występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Stanowią je obszary, na których:

- prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,
- prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%,

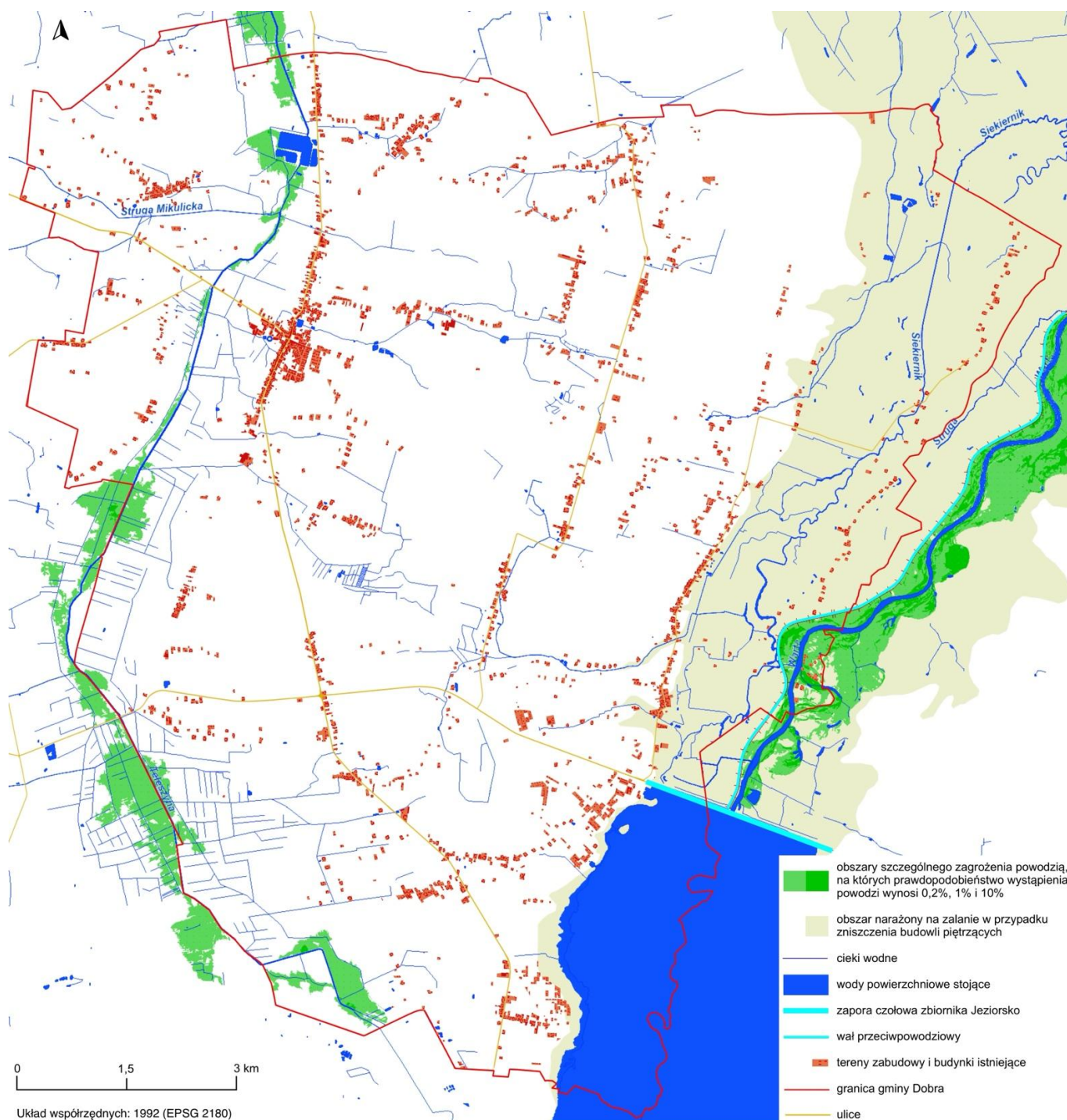
a także obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, oraz wyspy i przymuliska, stanowiące działki ewidencyjne oraz pas techniczny.

Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zapisy wynikające z dokumentów odrębnych. Na tych obszarach należy zapewnić swobody przepływ wód powodziowych, m.in. poprzez zakaz nowej zabudowy. Zakazuje się także gromadzenia ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji mogących zanieczyścić wody, jak również lokalizacji nowych cmentarzy.

Wschodnia część obszaru Gminy jest narażona na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego i budowli piętrzącej.

Rysunek 10. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią w gminie Dobra, wymagające ograniczenia zabudowy i właściwego zagospodarowania

Rysunek na następnej stronie. Źródło: opracowano na podstawie: Mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, <https://www.gov.pl/web/wody-polskie/mapy-zagrozenia-powodziowego-i-mapy-ryzyka-powodziowego>

6.2 Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry

Jest najważniejszym dokumentem planistycznym w zakresie gospodarowania zasobami wodnymi. Obszar gminy położony jest w dorzeczu rzeki Odry. Cała gmina położona jest w zlewni rzeki Warty, która przepływa wschodnim skrajem gminy na odcinku 15 km, co stanowi zaledwie 1,8 % jej całej długości. Natomiast dolina tej rzeki zajmuje prawie 20 % powierzchni gminy osiągając w najszerszym miejscu szerokość ok. 2,5 km. Głównym dopływem Warty na terenie gminy jest Teleszyna, wyznaczająca południowozachodnią granicę gminy. Naturalny bieg tej rzeki został zmieniony a jej ujście położone jest poza granicami gminy Dobra. Prawie na całej długości rzeka ta ma wyprostowane i obudowane koryto. Płyne ona w zachodniej części gminy, dnem szerokiego (miejscami ok. 3 km) zabagnionego obniżenia, poprzecinanego rowami melioracyjnymi.

Poniżej znajduje się wykaz jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) i podziemnych (JCWPd), zlokalizowanych w granicach gminy.

Tabela 3 Charakterystyka JCWP zlokalizowanych na terenie Gminy Dobra

Kod JCWP	Nazwa	Typologia/status	Stan ogólny	Stan ekologiczny i chemiczny
RW60001018331299	Teleszyna	PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty	Zły	Dobry potencjał ekologiczny; stan chemiczny poniżej dobrego
RW600011183199	Warta od zb. Jeziorsko do Neru	RzN - Rzeka nizinna	Zły	Słaby potencjał ekologiczny; stan chemiczny poniżej dobrego
RW6000221831799	Zb. Jeziorsko	P - Zbiornik przejściowy	Zły	Umiarkowany potencjał ekologiczny; stan chemiczny poniżej dobrego
RW6000101831989	Struga Spicimierska	PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty	Zły	Słaby potencjał ekologiczny; stan chemiczny poniżej dobrego

Źródło: II Aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry,
<http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>

Poniżej wskazano działania podstawowe zidentyfikowane w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, które zostały przypisane do JCWP zlokalizowanych na terenie Gminy Dobra.

Tabela 4 Działania podstawowe przypisane do JCWP zlokalizowanych na terenie Gminy Dobra

Kod JCWP	Działania podstawowe
RW60001018331299	Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność
RW600011183199	- Działania renaturyzacyjne - Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych - Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie dopływu zanieczyszczeń - Przekazanie informacji do PGW WP o braku przepływu lub braku wody w korycie ciekę przy przeprowadzeniu badań monitoringowych JCWP w ramach strategicznego programu PMŚ
RW6000221831799	- Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych - Kontrola przestrzegania warunków stosowania środków ochrony roślin
RW6000101831989	- Działania renaturyzacyjne - Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność

Źródło: II Aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry,
<http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>

Gmina położona jest w obrębie dwóch jednolitych części wód podziemnych, z czego jedna charakteryzuje się zagrożeniem ilościowym nieosiągnięcia celu środowiskowego.

Tabela 5 Charakterystyka JCWPd zlokalizowanych na terenie Gminy Dobra

Kod JCWPd	Stan ogólny	Ocena stanu chemicznego	Ocena stanu ilościowego	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	Działania podstawowe
GW600071	Dobry	Dobry	Dobry	Zagrożona ilościowo	Brak
GW600082	Dobry	Dobry	Dobry	Niezagrożona	ustanowienie obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP)

6.3 PLAN PRZECIWDZIAŁANIA SKUTKOM SUSZY

Jest dokumentem planistycznym skupiającym się na zjawisku suszy. Wśród najważniejszych celów planu należy wymienić: skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy, zwiększenie retencji na obszarach dorzeczy, edukację i zarządzanie ryzykiem suszy, formalizację i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy. Według poszczególnych typów klas zagrożenia suszą, sytuacja dla Gminy Dobra przedstawia się następująco:

- zagrożenie suszą hydrogeologiczną – klasa I (słabo zagrożone);
- zagrożenie suszą hydrologiczną – klasa II (umiarkowane);
- zagrożenie suszą rolniczą – klasa IV (ekstremalne);
- zagrożenie suszą atmosferyczną – klasa IV (ekstremalne).

Według łącznego zagrożenia suszą, tereny Gminy Dobra są zagrożone wystąpieniem suszy w stopniu umiarkowanym.

7. RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Strategia Rozwoju Gminy Dobra na lata 2024-2030 wymaga dywersyfikacji źródeł finansowania w celu zapewnienia skutecznej realizacji założeń rozwojowych. Do obowiązków samorządu gminy należy poszukiwanie źródeł, narzędzi, metod oraz możliwości realizacji określonych celów strategicznych, w tym pozyskiwanie dofinansowania ze źródeł zewnętrznych. Nie wszystkie działania można sfinansować z jednego źródła, przez co konieczne będzie pozyskiwanie finansowania ze źródeł takich jak m.in.:

- Środki budżetu jednostek samorządu terytorialnego – regionalne, powiatowe oraz środki własne gminy;
- Środki budżetu państwa (np. KPO);
- Środki funduszy celowych;
- Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027;
- Inne środki z budżetu Unii Europejskiej z programów takich jak m.in:

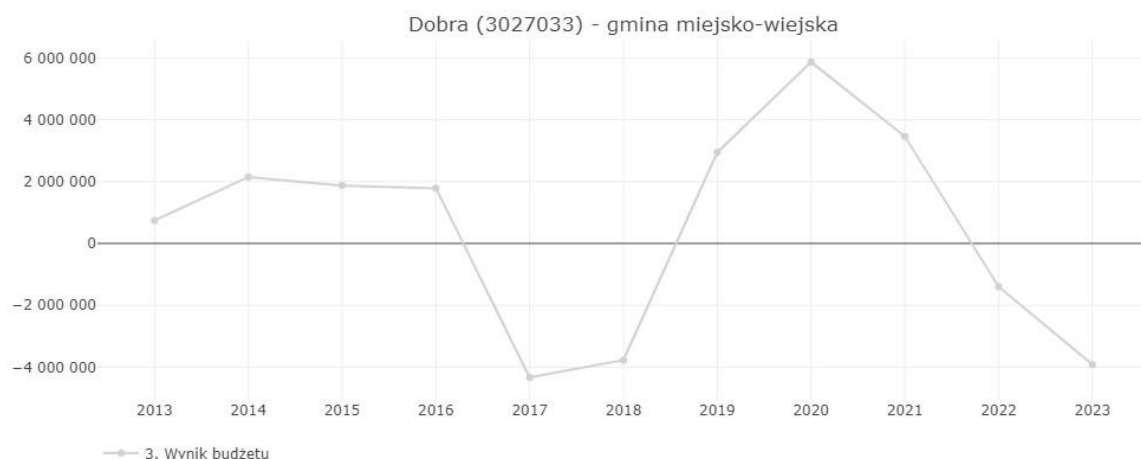
- Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FENIKS) - dotyczące finansowania projektów przyczyniających się do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska oraz przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu;
 - Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG) - – fundusze te mogą zostać wykorzystane na realizację projektów badawczo-rozwojowych, innowacyjnych oraz takich, które będą zwiększać konkurencyjność lokalnej gospodarki;
 - Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS) - odnoszą się do finansowania projektów związanych z poprawą sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy, zwiększeniem dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnieniem opieki nad dziećmi, podnoszeniem jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracją społeczną, rozwojem usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia;
 - Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC) - dedykowane dla projektów związanych z rozwojem cyfryzacji, w tym z rozwojem e-usług oraz wzmocnieniem cyberbezpieczeństwa w przedsiębiorstwach i JST;
 - Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich (PTFE) - fundusze przeznaczone na szkolenia dla beneficjentów korzystających ze środków Funduszy Europejskich, działania informacyjno-promocyjne oraz rozwój systemu informatycznego umożliwiającego aplikowanie i rozliczanie projektów unijnych.
- Inne środki publiczne.

Ponadto, do współfinansowania projektów realizowanych w ramach programów operacyjnych lub w formule partnerstwa publiczno-prywatnego mogą zostać wykorzystane środki prywatne.

Analizując zdolności Gminy Dobra do realizacji zadań wynikających z zapisów strategii należy odnieść się do danych historycznych przedstawiających jej stan finansów.

Wynik budżetu (różnica między dochodami a wydatkami; wartość dodatnia oznacza nadwyżkę, wartość ujemna oznacza deficyt) w latach 2019-2021 był dodatni, ale w latach 2022-2023 ujemny. W 2023 roku wyniósł -3 919 371,99 zł.

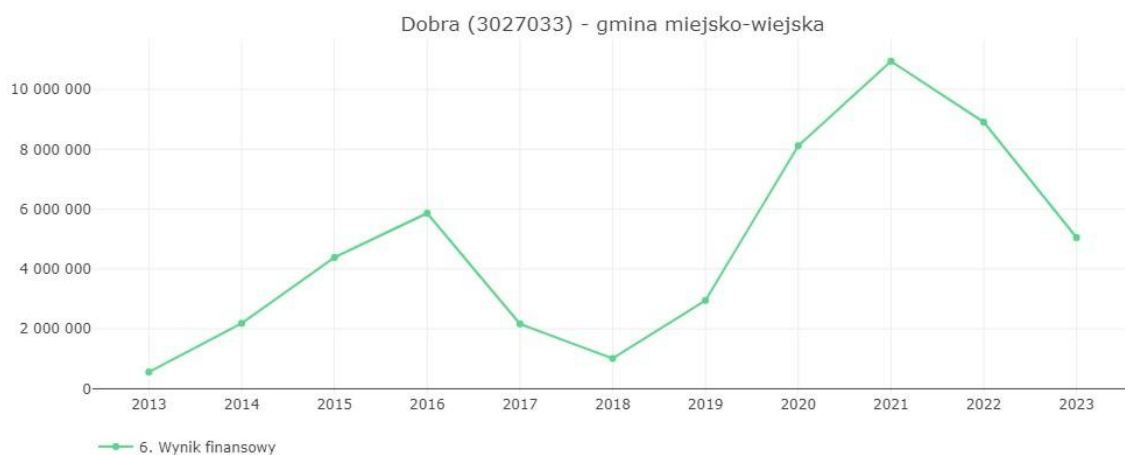
Wykres 7. Wynik budżetu w Gminie Dobra w latach 2013-2023

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

Od 2021 roku zmniejsza się wartość wyniku finansowego (dochody - wydatki + przychody – rozchody). W 2023 roku było to 5 050 543,60 zł.

Wykres 8. Wynik finansowy w Gminie Dobra w latach 2013-2023

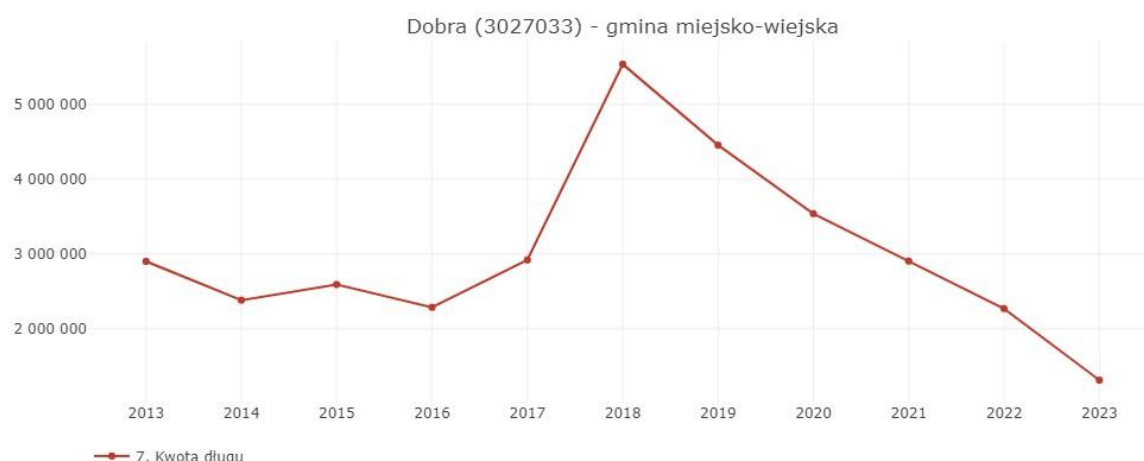

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

Pozytywnym aspektem sytuacji finansowej Gminy Dobra jest fakt, że od 2018 roku zmniejsza się kwota długu w Gminie Dobra (w 2023 roku wyniósł on 1 312 253,00 zł i była to najniższa wartość w analizowanym okresie od 2013 roku), a od 2022 roku zwiększa kwota otrzymanych środków na zadania majątkowe (łącznie kwota środków finansowych niebędących dotacjami otrzymanych przez jednostkę samorządu terytorialnego na zadania majątkowe), która w 2023 roku wyniosła 10 917 778,42 zł (była to najwyższa wartość w analizowanym okresie 2013-

2023). Do kategorii środków na zadania majątkowe są zaliczane między innymi m.in. środki otrzymane z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, środki otrzymane z państwowych funduszy celowych oraz pozostałe środki finansowe otrzymane z innych źródeł. Prezentowane środki finansowe nie są dotacjami w rozumieniu ustawy o finansach publicznych, jednak są otrzymywane z zewnątrz, tzn. od innych podmiotów).

Wykres 9. Kwota długu w Gminie Dobra w latach 2013-2023

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

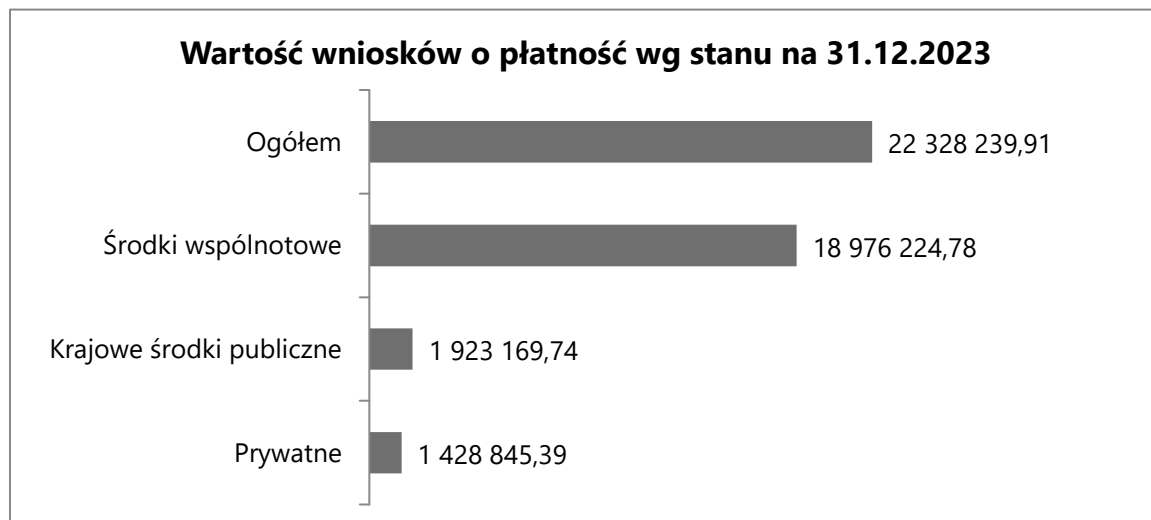
Wykres 10. Kwota otrzymanych środków na zadania majątkowe w Gminie Dobra w latach 2013-2023

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

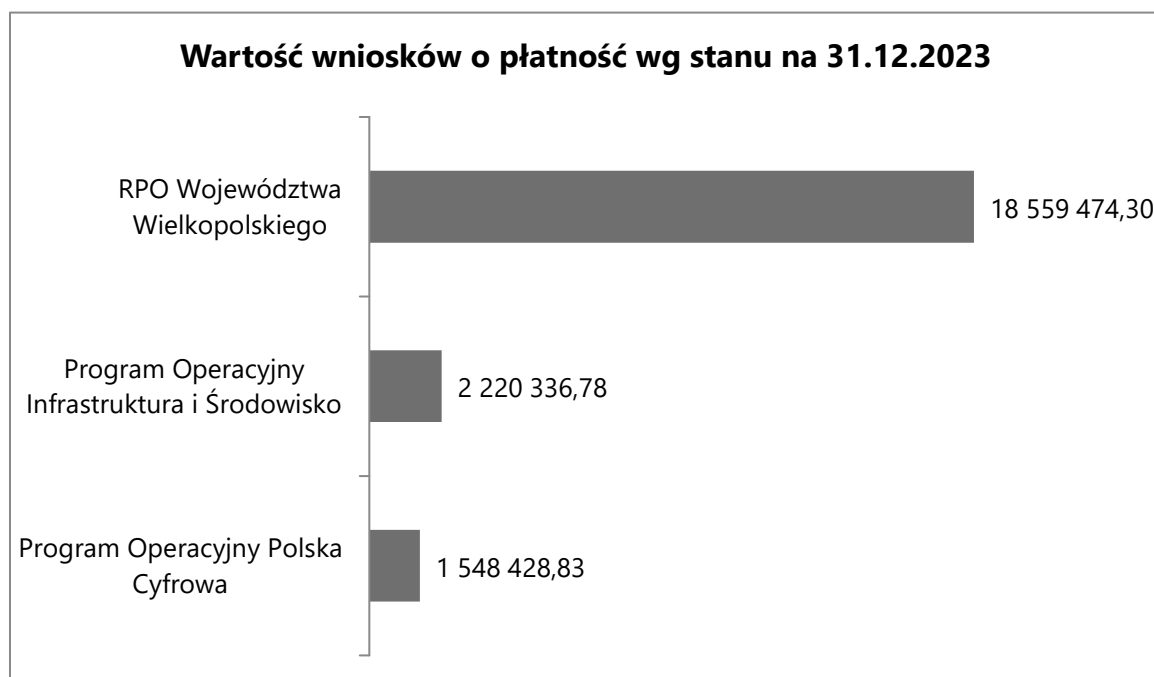
Istotne źródło finansowania inwestycji dla Gminy stanowią fundusze unijne. Według najnowszych danych GUS, BDL wartość skorygowanych wniosków o płatność do certyfikacji wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. wyniosła 22 328 239,91 zł.

Wykres 11. Wartość skorygowanych wniosków o płatność do certyfikacji w podziale na źródło finansowania w dniu 31.12.2024 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, BDL.

Wykres 12. Wartość skorygowanych wniosków o płatność do certyfikacji w podziale na źródło finansowania (rodzaj programu) w dniu 31.12.2024 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, BDL.

Biorąc pod uwagę powyższe analizy oraz skalę kosztów planowanych inwestycji w perspektywie do 2030 roku należy stwierdzić, że planowane inwestycje są możliwe do realizacji pod warunkiem prowadzenia perspektywicznej i rozsądnej polityki finansowej oraz utrzymania wysokiej skuteczności pozyskiwania środków zewnętrznych przez Gminę.